

JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
GRUPY AZOTY ZAKŁADY AZOTOWE „PUŁAWY” SPÓŁKA AKCYJNA
za okres 1 stycznia 2018 roku – 31 grudnia 2018 roku

SPIS TREŚCI

1.	Informacje ogólne	5
2.	Jednostkowe sprawozdanie z całkowitych dochodów	6
3.	Jednostkowe sprawozdanie z sytuacji finansowej	8
4.	Jednostkowe sprawozdanie z przepływów pieniężnych.....	9
5.	Jednostkowe sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	10
6.	Informacje ogólne	11
7.	Skład Zarządu Spółki.....	11
8.	Skład Rady Nadzorczej Spółki	12
9.	Zatwierdzenie jednostkowego sprawozdania finansowego	13
10.	Podstawa sporządzenia jednostkowego sprawozdania finansowego	13
10.1.	Oświadczenie o zgodności	13
10.2.	Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji.....	13
10.3.	Zasady sporządzenia sprawozdania	13
11.	Zmiany stosowanych zasad rachunkowości i korekty błędów	14
12.	Wpływ zastosowania MSSF 15 i 9 na sprawozdanie Spółki	17
13.	Zmiany w Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej i interpretacjach.....	22
14.	Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach.....	26
14.1.	Istotność informacji	26
14.2.	Profesjonalny osąd	26
14.3.	Niepewność szacunków.....	27
15.	Zasady rachunkowości.....	28
15.1.	Przeliczenie pozycji wyrażonych w walucie obcej	28
15.2.	Rzeczowe aktywa trwałe	28
15.3.	Koszty finansowania zewnętrznego	30
15.4.	Nieruchomości inwestycyjne	30
15.5.	Leasing i prawo wieczystego użytkowania gruntu	30
15.6.	Wartości niematerialne	31
15.7.	Odzyskiwalna wartość aktywów długoterminowych	32
15.8.	Instrumenty finansowe	32
15.9.	Wbudowane instrumenty pochodne	38
15.10.	Zapasy i prawa majątkowe	38
15.11.	Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	40
15.12.	Pozostałe aktywa finansowe	41
15.13.	Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	41
15.14.	Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży.....	42
15.15.	Kapitał własny	42
15.16.	Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek.....	42
15.17.	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	43
15.18.	Rezerwy.....	44
15.19.	Świadczenia pracownicze	44
15.20.	Przychody	45
15.21.	Koszty.....	47
15.22.	Dotacje	48
15.23.	Podatek dochodowy.....	48
15.24.	Zysk netto na akcję.....	49
16.	Informacje dotyczące segmentów operacyjnych	49
17.	Przychody i koszty	54
17.1.	Przychody ze sprzedaży	54
17.2.	Koszty według rodzaju, w tym koszty świadczeń pracowniczych	56
17.3.	Podział amortyzacji na poszczególne kategorie kosztów (układ kalkulacyjny)	57
17.4.	Pozostałe przychody operacyjne	58
17.5.	Pozostałe koszty operacyjne.....	58

17.6.	Przychody i koszty finansowe	59
17.7.	Informacje dotyczące cykliczności i sezonowości działalności Spółki	60
18.	Podatek dochodowy	60
18.1.	Odroczony podatek dochodowy	62
19.	Działalność zaniechana, aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży	64
20.	Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS	64
21.	Zysk przypadający na jedną akcję	65
22.	Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty	65
23.	Rzeczowe aktywa trwale	66
24.	Prawo wieczystego użytkowania	70
25.	Wartości niematerialne	71
26.	Nieruchomości inwestycyjne	73
27.	Udziały i akcje	74
28.	Zapasy	78
29.	Prawa majątkowe	80
30.	Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	82
31.	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	84
32.	Pochodne instrumenty finansowe	84
33.	Pozostałe aktywa finansowe	85
34.	Kapitał własny	86
34.1.	Kapitał zakładowy	86
34.2.	Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	87
34.3.	Charakter i cel pozostałych kapitałów	87
35.	Rezerwy	88
35.1.	Zmiany stanu rezerw	88
35.2.	Rezerwa na zobowiązania związane z ochroną środowiska	88
35.3.	Rezerwa na sprawy sądowe, kary, grzywny i odszkodowania	89
35.4.	Inne rezerwy	89
36.	Świadczenia pracownicze	89
36.1.	Programy akcji pracowniczych	89
36.2.	Świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia	89
36.3.	Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy oraz pozostałe	91
37.	Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	92
38.	Pozostałe zobowiązania finansowe	93
39.	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	94
40.	Dotacje	95
41.	Zobowiązania i należności warunkowe oraz inne pozycje pozabilansowe	97
41.1.	Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego – Spółka jako leasingobiorca	97
41.2.	Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego – Spółka jako leasingodawca	97
41.3.	Inne zobowiązania warunkowe i pozycje pozabilansowe	97
41.4.	Należności warunkowe i inne pozycje pozabilansowe	99
41.5.	Zobowiązania inwestycyjne	100
41.6.	Sprawy sądowe	100
41.7.	Gwarancje i poręczenia	100
41.8.	Rozliczenia podatkowe	101
42.	Informacje o podmiotach powiązanych	103
42.1.	Warunki transakcji z podmiotami powiązаныmi	105
42.2.	Transakcje z udziałem członków Zarządu i Rady Nadzorczej	105
42.3.	Wynagrodzenie Zarządu i Rady Nadzorczej	105
43.	Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	107
43.1.	Ryzyko stopy procentowej	108
43.2.	Ryzyko walutowe	109
43.3.	Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe	111
43.4.	Ryzyko cenowe	112

w tysiącach złotych

43.5.	Ryzyko kredytowe	113
43.6.	Ryzyko płynności	115
44.	Zarządzanie kapitałem.....	116
45.	Instrumenty finansowe	117
46.	Objaśnienia do sprawozdania z przepływów pieniężnych.....	120
47.	Informacje dotyczące emisji, wykupu i spłaty nieudziałowych i kapitałowych papierów wartościowych	122
48.	Struktura zatrudnienia	122
49.	Wynagrodzenie Audytora	123
50.	Zdarzenia następujące po zakończeniu okresu sprawozdawczego.....	123
51.	Informacja finansowa regulacyjna – z zakresu działalności Spółki regulowanej ustawą Prawo Energetyczne	124
51.1.	Podstawa sporządzenia	124
51.2.	Zasady alokacji przychodów i kosztów	124
51.3.	Zasady przypisywania pozycji bilansowych do działalności regulowanej	125
51.4.	Wyniki finansowe poszczególnych rodzajów działalności	126
51.5.	Sprawozdanie z sytuacji finansowej w podziale na poszczególne rodzaje działalności.....	128
52.	Oświadczenie Zarządu	130

1. Informacje ogólne

Zarząd Grupy Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. przedstawia roczne jednostkowe sprawozdanie finansowe za okres sprawozdawczy obejmujący 12 miesięcy kończący się 31 grudnia 2018 roku, na które składają się:

- Jednostkowe sprawozdanie z całkowitych dochodów za okres od 01 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku;
- Jednostkowe sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2018 roku;
- Jednostkowe sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres od 01 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku;
- Jednostkowe sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym za okres od 01 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku;
- Dodatkowe informacje i objaśnienia.

Roczne jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską (UE). W ocenie Zarządu sprawozdanie to rzetelnie i jasno przedstawia sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy Spółki.

W dodatkowych informacjach i objaśnieniach jednostkowego sprawozdania finansowego przedstawiono ujawnienia dotyczące działalności przedsiębiorstwa energetycznego, o których mowa w art. 44 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku Prawo energetyczne (Dz.U. z 2012 r. poz. 1059 z późniejszymi zmianami) – Informacja finansowa regulacyjna, nota 51.

2. Jednostkowe sprawozdanie z całkowitych dochodów

Wyszczególnienie	Nota	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Zyski i straty			<i>przekształcone*</i>
Działalność kontynuowana			
Przychody ze sprzedaży produktów	17.1	3 037 630	2 977 912
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	17.1	69 677	82 176
Przychody ze sprzedaży		3 107 307	3 060 088
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów	17.2	(2 553 837)	(2 221 813)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	17.2	(63 605)	(78 412)
Koszt wytworzenia/nabycia sprzedanych produktów, towarów i materiałów		(2 617 442)	(2 300 225)
Zysk/(strata) brutto ze sprzedaży		489 865	759 863
Koszty sprzedaży, w tym:	17.2	(224 282)	(235 931)
- oczekiwane straty kredytowe		(225)	(115)
Koszty ogólnego zarządu	17.2	(169 346)	(173 722)
Pozostałe przychody operacyjne	17.4	14 727	12 728
Pozostałe koszty operacyjne	17.5	(19 318)	(11 641)
Zysk/(strata) z działalności operacyjnej		91 646	351 297
Przychody finansowe, w tym:	17.6	35 068	34 282
- przychody z tytułu odsetek		7 293	11 419
- odwrócenie oczekiwanych strat kredytowych		2 996	286
Koszty finansowe, w tym:	17.6	(19 323)	(53 085)
- oczekiwane straty kredytowe		(821)	(913)
Zysk/(strata) brutto z działalności kontynuowanej		107 391	332 494
Podatek dochodowy	18	(23 230)	(67 521)
Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej		84 161	264 973
Zysk/(strata) netto za okres		84 161	264 973
Inne całkowite dochody			
Pozycje, które w przyszłości nie mogą zostać przeklasyfikowane do zysków i strat			
Zyski/(straty) aktuarialne z tytułu programu określonych świadczeń	36	(479)	(4 650)
Podatek dochodowy dotyczący pozycji, które nie mogą być przeklasyfikowane do zysków i strat	18	91	883
Razem pozycje, które nie mogą zostać przeklasyfikowane do zysków i strat		(388)	(3 767)
Inne całkowite dochody netto		(388)	(3 767)
CAŁKOWITY DOCHÓD ZA OKRES		83 773	261 206

* dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją zawartą w nocie 11

w tysiącach złotych

Wyszczególnienie	Nota	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Zysk/(strata) netto w zł na jedną akcję:	21		przekształcone*
– podstawowy za okres		4,40	13,86
– podstawowy za okres z zysku z działalności kontynuowanej		4,40	13,86
– rozwodniony za okres		4,40	13,86
– rozwodniony za okres z zysku z działalności kontynuowanej		4,40	13,86

* dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją zawartą w nocie 11

3. Jednostkowe sprawozdanie z sytuacji finansowej

Wyszczególnienie	Nota	31.12.2018	01.01.2018	31.12.2017	01.01.2017
AKTYWA					
			<i>przekształcone*</i>	<i>przekształcone*</i>	<i>przekształcone*</i>
Aktywa trwałe					
Rzeczowe aktywa trwałe	23	2 369 573	2 063 648	2 063 648	1 878 469
Prawo wieczystego użytkowania gruntu	24	739	750	750	760
Nieruchomości inwestycyjne	26	15 831	15 761	15 761	15 906
Wartości niematerialne	25	41 092	44 389	44 389	41 315
Udziały i akcje	27	399 174	367 360	367 360	392 719
Pozostałe aktywa finansowe	33	24 707	25 998	26 052	31 044
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	30	77 255	96 792	96 792	24 624
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	18	-	-	-	15 674
Aktywa trwałe razem		2 928 371	2 614 698	2 614 752	2 400 511
Aktywa obrotowe					
Zapasy	28	291 686	290 397	290 397	244 523
Prawa majątkowe	29	132 534	95 263	95 263	107 984
Pochodne instrumenty finansowe	32	512	1 048	1 048	4 517
Pozostałe aktywa finansowe	33	819	233 032	233 133	576 052
Należności z tytułu podatku dochodowego		35 282	12 750	12 750	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	30	428 175	433 835	433 941	347 102
Aktywa z tytułu umów	30	75	429	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	31	440 980	421 437	421 600	141 823
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	19	27	-	-	-
Aktywa obrotowe razem		1 330 090	1 488 191	1 488 132	1 422 001
SUMA AKTYWÓW		4 258 461	4 102 889	4 102 884	3 822 512
PASYWA					
Kapitał własny					
Kapitał zakładowy	34.1	191 150	191 150	191 150	191 150
Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	34.2	237 650	237 650	237 650	237 650
Zyski zatrzymane	34.3	2 778 306	2 779 786	2 779 998	2 682 799
Kapitał własny razem		3 207 106	3 208 586	3 208 798	3 111 599
Zobowiązania					
Pozostałe zobowiązania finansowe	38	494	-	-	-
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	36	134 392	134 064	134 064	120 615
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	39	2 315	2 245	2 245	2 379
Rezerwy	35	3 445	2 508	2 508	3 116
Dotacje	40	53 630	37 553	37 553	35 733
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	18	23 471	12 458	12 507	-
Zobowiązania długoterminowe razem		217 747	188 828	188 877	161 843
Pochodne instrumenty finansowe	32	188	-	-	6 626
Pozostałe zobowiązania finansowe	38	28 369	132	-	381
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	36	20 902	19 781	19 781	17 840
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		-	-	-	20 004
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	39	749 373	671 663	677 106	490 585
Zobowiązania z tytułu umów	39	19 320	5 577	-	-
Rezerwy	35	10 692	4 477	4 477	5 117
Dotacje	40	4 764	3 845	3 845	8 517
Zobowiązania krótkoterminowe razem		833 608	705 475	705 209	549 070
Zobowiązania razem		1 051 355	894 303	894 086	710 913
SUMA PASYWÓW		4 258 461	4 102 889	4 102 884	3 822 512

* dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją zawartą w nocie 11

4. Jednostkowe sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Wyszczególnienie	Nota	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk/(strata) brutto		107 391	332 494
Korekty o pozycje:			
Amortyzacja	17.2 17.5	195 067	176 765
Odsetki, dywidendy i różnice kursowe		(6 459)	(1 468)
(Zysk)/strata na działalności inwestycyjnej		5 344	24 726
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności	46	(17 124)	(143 226)
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu zapasów		(1 289)	(45 874)
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu praw majątkowych		(37 271)	12 721
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań	46	89 387	142 865
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu dotacji		16 996	(2 852)
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu rezerw	46	8 017	9 192
(Zapłacony)/zwrócony podatek dochodowy	46	(12 012)	(13 352)
(Zysk)/strata z wyceny instrumentów pochodnych		724	(3 157)
Pozostałe wpływy/(wydatki) operacyjne		27 944	-
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej		376 715	488 834
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	46	46	987
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	46	(475 218)	(395 035)
Sprzedaż pozostałych aktywów finansowych		232 000	1 002 100
Nabycie udziałów i akcji		(36 000)	-
Nabycie pozostałych aktywów finansowych		-	(684 100)
Dywidendy i odsetki otrzymane		2 223	10 553
Spłata udzielonych pożyczek		-	29 978
Udzielenie pożyczek		-	(1 000)
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(276 949)	(36 517)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Spłata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego		(334)	(381)
Dywidendy wypłacone		(85 253)	(164 007)
Odsetki zapłacone		(1 989)	(1 148)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej		(87 576)	(165 536)
Zmiana netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		12 190	286 781
w tym różnice kursowe netto		7 280	(7 139)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu	31	428 555	141 774
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	31	440 745	428 555

5. Jednostkowe sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

Wyszczególnienie	Kapitał zakładowy	Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	Zyski zatrzymane	Kapitał własny razem
Na dzień 1 stycznia 2017 roku	191 150	237 650	2 623 245	3 052 045
Zmiana polityki rachunkowości/korekta błędu	-	-	59 554	59 554
Na dzień 1 stycznia 2017 roku (przekształcone)	191 150	237 650	2 682 799	3 111 599
Zysk/(Strata) netto	-	-	264 973	264 973
Inne całkowite dochody	-	-	(3 767)	(3 767)
Całkowity dochód za okres	-	-	261 206	261 206
Dywidenda	-	-	(164 007)	(164 007)
Transakcje z właścicielami razem	-	-	(164 007)	(164 007)
Na dzień 31 grudnia 2017 roku (przekształcone)	191 150	237 650	2 779 998	3 208 798
Na dzień 1 stycznia 2018 roku	191 150	237 650	2 779 998	3 208 798
Inne zmiany - zastosowanie MSSF 15 i 9	-	-	(212)	(212)
Na dzień 1 stycznia 2018 roku	191 150	237 650	2 779 786	3 208 586
Zysk/(Strata) netto	-	-	84 161	84 161
Inne całkowite dochody	-	-	(388)	(388)
Całkowity dochód za okres	-	-	83 773	83 773
Dywidenda	-	-	(85 253)	(85 253)
Transakcje z właścicielami razem	-	-	(85 253)	(85 253)
Na dzień 31 grudnia 2018 roku	191 150	237 650	2 778 306	3 207 106

Dodatkowe informacje i objaśnienia

6. Informacje ogólne

Spółka Grupa Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” Spółka Akcyjna (dalej „Spółka”), poprzednio działająca pod nazwą Zakłady Azotowe „Puławy” S.A., została utworzona Aktem Notarialnym (Rep nr 2600/92) z dnia 24 marca 1992 roku. Siedziba Spółki mieści się w Puławach, Al. Tysiąclecia Państwa Polskiego 13.

Spółka jest wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku, VI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000011737. Spółce nadano numer statystyczny REGON 430528900, BDO 000007701 oraz numer identyfikacji podatkowej NIP 716-000-18-22.

Spółka jest przedsiębiorstwem jednozakładowym. Czas trwania Spółki jest nieoznaczony. Akcje Spółki są notowane na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych. Wg klasyfikacji GPW w Warszawie Spółka jest zakwalifikowana do sektora „przemysł chemiczny”. Podstawowym przedmiotem działania Spółki jest:

- Produkcja podstawowych chemikaliów, nawozów i związków azotowych, wyrobów z tworzyw sztucznych;
- Produkcja pozostałych wyrobów chemicznych;
- Wytwarzanie, przesyłanie i dystrybucja energii elektrycznej;
- Produkcja i dystrybucja ciepła (pary wodnej i gorącej wody);
- Pobór i uzdatnianie wody, rozprowadzanie wody;
- Gospodarowanie ściekami i odpadami, działalność związana z rekultywacją;
- Handel hurtowy i detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi.

Grupa Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. jest Jednostką Dominującą Grupy Kapitałowej, w której skład wchodzi następujące podmioty zależne: PROZAP Sp. z o.o., REMZAP Sp. z o.o., Zakłady Azotowe Chorzów S.A., GZNF „Fosfory” Sp. z o.o., Agrochem Puławy Sp. z o.o., Elektrownia Puławy Sp. z o.o., STO-ZAP Sp. z o.o. i SCF Natural Sp. z o.o.

Ponadto Spółka jest powiązana kapitałowo z następującymi podmiotami: Bałtycka Baza Masowa Sp. z o.o. oraz TECHNOCHEMSERVICE S.A.

Grupa Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. wraz z podmiotami powiązаныmi począwszy od 19 stycznia 2013 roku wchodzi w skład Grupy Kapitałowej Grupa Azoty, której Jednostką Dominującą jest Grupa Azoty S.A.

7. Skład Zarządu Spółki

W skład Zarządu Spółki na dzień 24 kwietnia 2019 roku wchodził:

• Krzysztof Bednarz	Prezes Zarządu
• Krzysztof Homenda	Wiceprezes Zarządu
• Izabela Świderek	Wiceprezes Zarządu
• Anna Zarzycka-Rzepecka	Wiceprezes Zarządu
• Andrzej Skwarek	Członek Zarządu

W okresie sprawozdawczym wystąpiły zmiany w składzie Zarządu.

W dniu 25 stycznia 2018 roku Rada Nadzorcza odwołała ze składu Zarządu Pana Pawła Owczarskiego pełniącego funkcję Wiceprezesa Zarządu oraz powołała Panią Annę Zarzycką-Rzepecką na Członka Zarządu powierzając jej funkcję Wiceprezesa Zarządu, na czas wspólnej trzyletniej kadencji Zarządu trwającej od 05 kwietnia 2016 roku.

W dniu 13 sierpnia 2018 roku Rada Nadzorcza odwołała ze składu Zarządu Pana Jacka Janiszka Prezesa Zarządu. Jednocześnie Rada Nadzorcza oddelegowała Pana dr Krzysztofa Bednarza Członka Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności Prezesa Zarządu, tj. do czasu powołania na tę funkcję osoby wyłonionej w postępowaniu kwalifikacyjnym, nie dłużej niż na 3 miesiące.

W dniu 20 września 2018 roku Rada Nadzorcza powołała Pana dr Krzysztofa Bednarza na funkcję Prezesa Zarządu Spółki na czas wspólnej trzyletniej kadencji Zarządu trwającej do 05 kwietnia 2019 roku. Uchwała o powołaniu weszła w życie w dniu 21 września 2018 roku, tj. z dniem złożenia rezygnacji przez Pana dr Krzysztofa Bednarza z członkostwa w Radzie Nadzorczej.

W dniu 15 marca 2019 roku Rada Nadzorcza Spółki podjęła uchwały powołujące Członków Zarządu Spółki na nową trzy letnią kadencję rozpoczynającą się od dnia odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za 2018 rok. Rada Nadzorcza powołała w skład Zarządu:

- Pana Krzysztofa Bednarza powierając mu pełnienie funkcji Prezesa Zarządu
- Pana Krzysztofa Homendę powierając mu pełnienie funkcji Wiceprezesa Zarządu
- Panią Izabelę Świderek powierając jej pełnienie funkcji Wiceprezesa Zarządu
- Panią Annę Zarzycką-Rzepecką powierając jej pełnienie funkcji Wiceprezesa Zarządu

W dniu 16 kwietnia 2019 roku Rada Nadzorcza Spółki podjęła uchwałę o powołaniu do Zarządu Spółki na nową trzy letnią kadencję rozpoczynającą się od dnia odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za 2018 rok Pana Andrzeja Skwarka, wybranego przez pracowników Spółki, powierzając mu pełnienie funkcji Członka Zarządu.

8. Skład Rady Nadzorczej Spółki

W skład Rady Nadzorczej Spółki na dzień 24 kwietnia 2019 roku wchodził:

- Jacek Nieścior Przewodniczący Rady
- Maciej Marzec Wiceprzewodniczący Rady
- Wiktor Cwynar Sekretarz Rady
- Krzysztof Majcher Członek Rady
- Grzegorz Mandziarz Członek Rady
- Jacek Wójtowicz Członek Rady

W dniu 13 sierpnia 2018 roku Rada Nadzorcza oddelegowała Pana dr Krzysztofa Bednarza Członka Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności Prezesa Zarządu, tj. do czasu powołania na tę funkcję osoby wyłonionej w postępowaniu kwalifikacyjnym, nie dłużej niż na 3 miesiące.

Z dniem 21 września 2018 roku Pan dr Krzysztof Bednarz złożył rezygnację z funkcji członka Rady Nadzorczej, w związku z powołaniem na funkcję Prezesa Zarządu Spółki.

W dniu 27 listopada 2018 roku uchwała Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki w skład Rady Nadzorczej IX wspólnej kadencji został powołany Pan Krzysztof Majcher.

9. Zatwierdzenie jednostkowego sprawozdania finansowego

Niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd Spółki w dniu 24 kwietnia 2019 roku.

10. Podstawa sporządzenia jednostkowego sprawozdania finansowego

10.1. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez Unię Europejską.

10.2. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Walutą funkcjonalną Spółki i walutą prezentacji jest złoty polski. Wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach złotych.

10.3. Zasady sporządzenia sprawozdania

Niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem instrumentów finansowych wycenianych według wartości godziwej.

Jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Spółkę w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia niniejszego jednostkowego sprawozdania finansowego Zarząd Spółki nie stwierdza istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności Spółki w niezmienionej formie i zakresie przez okres co najmniej 12 miesięcy od daty bilansowej.

W niniejszym sprawozdaniu finansowym prezentowane są dane za okres od 01 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku oraz dane porównawcze za okres od 01 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku.

Spółka sporządza również skonsolidowane sprawozdanie finansowe, które publikowane jest równocześnie z niniejszym jednostkowym sprawozdaniem finansowym.

Konsolidacją metodą pełną objęte są następujące podmioty:

- GZNF „Fosfory” Sp. z o.o.
- Zakłady Azotowe Chorzów S.A.
- REMZAP Sp. z o.o.
- PROZAP Sp. z o.o.
- SCF Natural Sp. z o.o.
- Agrochem Puławy Sp. z o.o.
- Elektrownia Puławy Sp. z o.o.

Udziały w spółce Bałtycka Baza Masowa Sp. z o.o. w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wyceniane są metodą praw własności.

Spółki te w oparciu o obowiązujące przepisy prawa zobowiązane są do sporządzania jednostkowych sprawozdań finansowych.

11. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości i korekty błędu

Przy sporządzaniu niniejszego jednostkowego sprawozdania finansowego zastosowano zasady rachunkowości w zakresie niezmienionym w odniesieniu do zasad zastosowanych przy sporządzaniu rocznego sprawozdania finansowego za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2017 roku, za wyjątkiem korekty ujęcia i prezentacji ulgi w podatku dochodowym z tytułu prowadzenia działalności na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej (SSE) oraz tworzenia i prezentacji podatku odroczonego dotyczącego różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych, stowarzyszonych lub wspólnych przedsięwzięciach.

Zwolnienie z podatku dochodu osiągniętego z działalności prowadzonej na terenie SSE na podstawie uzyskanych zezwoleń, Spółka obecnie ujmuje w wysokości i w momencie spełnienia wymagań wynikających z otrzymanego zezwolenia, tj. na należną kwotę ulgi tworzony jest odroczonego podatek dochodowy. Do czasu wypełnienia warunków zezwolenia na działalność w SSE, należna ulga prezentowana jest w pozycjach pozabilansowych, jako należność warunkowa. Dotychczas ulgi w podatku dochodowym z tytułu prowadzenia działalności na terenie SSE, Spółka ujmowała w wysokości i w momencie rzeczywistego korzystania z ulgi, zaś należna a niewykorzystana kwota ulgi prezentowana była w pozycjach pozabilansowych, jako należność warunkowa.

W przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są za wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu. Dotychczas podatek odroczonego tworzony był w sytuacji i w wysokości w jakiej było prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe wynikające z odpisów aktualizujących wartość udziałów i akcji ulegną odwróceniu.

Powyższe zmiany doprowadzają do ujednoczenia polityki rachunkowości Grupy Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. z polityką rachunkowości Grupy Kapitałowej Grupa Azoty.

Wpływ wprowadzonych zmian na sprawozdania Spółki:

- Zmiana momentu ujęcia ulgi w podatku dochodowym z tytułu prowadzenia działalności na terenie SSE koryguje wynik roku 2017 w kwocie (-) 16 399 tysięcy złotych oraz wynik lat ubiegłych w kwocie (+) 48 962 tysiące złotych;
- Wycofanie odroczonego podatku dochodowego z tytułu różnic przejściowych dotyczących inwestycji kapitałowych koryguje wynik roku 2017 w kwocie (-) 2 710 tysięcy złotych oraz wynik lat ubiegłych w kwocie (-) 8 517 tysięcy złotych.

w tysiącach złotych

Wyszczególnienie	01.01.2017 - 31.12.2017 Dane przekształcone	Korekty	01.01.2017 - 31.12.2017 Dane opublikowane
Zyski i straty			
Przychody ze sprzedaży	3 060 088	-	3 060 088
Koszt wytworzenia/nabycia sprzedanych produktów, towarów i materiałów	(2 300 225)	-	(2 300 225)
Zysk/(strata) brutto ze sprzedaży	759 863	-	759 863
Zysk/(strata) z działalności operacyjnej	351 297	-	351 297
Zysk/(strata) brutto z działalności kontynuowanej	332 494	-	332 494
Podatek dochodowy	(67 521)	(19 109)	(48 412)
Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej	264 973	(19 109)	284 082
Zysk/(strata) netto za okres	264 973	(19 109)	284 082

Wyszczególnienie	31.12.2017 Dane przekształcone	Korekty	31.12.2017 Dane opublikowane
AKTYWA			
Aktywa trwałe razem	2 614 752	-	2 614 752
Aktywa obrotowe razem	1 488 132	-	1 488 132
AKTYWA RAZEM	4 102 884	-	4 102 884
PASYWA			
Kapitał własny			
Zyski zatrzymane	2 779 998	40 445	2 739 553
Kapitał własny razem	3 208 798	40 445	3 168 353
Zobowiązania długoterminowe			
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	12 507	(40 445)	52 952
Zobowiązania długoterminowe razem	188 877	(40 445)	229 322
Zobowiązania krótkoterminowe razem	705 209	-	705 209
Zobowiązania razem	894 086	(40 445)	934 531
PASYWA RAZEM	4 102 884	-	4 102 884

Wyszczególnienie	01.01.2017 Dane przekształcone	Korekty	31.12.2016 Dane opublikowane
AKTYWA			
Aktywa trwałe			
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	15 674	15 674	-
Aktywa trwałe razem	2 400 511	15 674	2 384 837
Aktywa obrotowe razem	1 422 001	-	1 422 001
AKTYWA RAZEM	3 822 512	15 674	3 806 838
PASYWA			
Kapitał własny			
Zyski zatrzymane	2 682 799	59 554	2 623 245
Kapitał własny razem	3 111 599	59 554	3 052 045
Zobowiązania długoterminowe			
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-	(43 880)	43 880
Zobowiązania długoterminowe razem	161 843	(43 880)	205 723
Zobowiązania krótkoterminowe razem	549 070	-	549 070
Zobowiązania razem	710 913	(43 880)	754 793
PASYWA RAZEM	3 822 512	15 674	3 806 838

Począwszy od 01 stycznia 2018 roku Spółka zastosowała MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* oraz MSSF 9 *Instrumenty finansowe*, których wpływ na sprawozdanie Spółki przedstawiony został w nocie 12.

Pozostałe nowe lub zmienione MSR i interpretacje, które weszły w życie w 2018 roku:

- Zmiany w MSR 28 *„Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”*, wskazujące jednostkom inwestycyjnym możliwość wyceny inwestycji w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu według wartości godziwej przez wynik finansowy zgodnie z MSSF 9, natomiast jednostkom nie będącym jednostkami inwestycyjnymi a posiadającym udziały w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu, utrzymać wycenę według wartości godziwej stosowaną przez jednostkę inwestycyjną w odniesieniu do udziałów posiadanych przez jednostkę inwestycyjną w jednostkach zależnych;
- Zmiany do MSR 40 *„Nieruchomości inwestycyjne”* precyzują przeniesienie do lub z nieruchomości inwestycyjnych; wskazują, że zmiana kwalifikacji nieruchomości może nastąpić tylko w przypadku, gdy spełnia lub przestaje spełniać definicję nieruchomości inwestycyjnej oraz istnieją dowody świadczące o zmianie sposobu wykorzystywania nieruchomości;
- Interpretacja KIMSF 22 *„Transakcje w walucie obcej oraz wynagrodzenia wypłacane lub otrzymywane z góry”* wyjaśnia iż transakcje w walucie obcej, dla których płatność jest dokonana lub otrzymana wcześniej w formie zaliczki należy wyceniać wg kursu początkowego ujęcia zaliczki;

nie miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Spółki.

Pozostałe zmiany MSR nie miały zastosowania w sprawozdaniach finansowych Spółki, nie dotyczyły Spółki.

Spółka nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego standardu, interpretacji lub zmiany, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie w świetle przepisów Unii Europejskiej.

12. Wpływy zastosowania MSSF 15 i 9 na sprawozdanie Spółki

Począwszy od 01 stycznia 2018 roku Spółka zastosowała MSSF 15 *Przychody z umów z klientami*. MSSF 15 zastępuje dotychczas obowiązujące wytyczne dotyczące ujmowania przychodów, zawarte w MSR 18 *Przychody* i MSR 11 *Umowy o usługę budowlaną* (nie mającego zastosowania do sprawozdania Spółki) oraz w związanych z nimi Interpretacjach.

Zgodnie z MSSF 15, Spółka ujmuje przychód w chwili spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia, czyli przeniesienia na klienta kontroli nad towarami lub usługami będącymi przedmiotem tego zobowiązania (jednorazowo w określonym momencie lub w okresie czasu) w kwocie odzwierciedlającej wartość wynagrodzenia, którego Spółka spodziewa się w zamian za te towary lub usługi. W szczególności identyfikowane są zobowiązania do wykonywania świadczeń zawartych w umowie i dokonywane jest przypisanie ceny transakcyjnej do zidentyfikowanych zobowiązań.

Przy wdrożeniu MSSF 15 Spółka zastosowała metodę zmodyfikowaną retrospektywną, tj. łączny efekt pierwszego zastosowania MSSF 15 ujęła jako korektę salda początkowego zysków zatrzymanych. Efekt pierwszego zastosowania został ustalony jedynie w odniesieniu do umów, które nie były zakończone na dzień 01 stycznia 2018 roku.

Począwszy od 01 stycznia 2018 roku Spółka zastosowała MSSF 9 *Instrumenty finansowe*. Standard ten zastępuje MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena*. Zmianie ulegają obszary klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych, wyznaczania utraty wartości aktywów finansowych oraz (opcjonalnie) rachunkowość zabezpieczeń. Spółka dokonała zmian w ramach polityki rachunkowości w zakresie:

- Klasyfikacji aktywów finansowych;
- Utraty wartości aktywów finansowych.

Spółka podjęła decyzję o dalszym stosowaniu zasad rachunkowości zabezpieczeń określonych w MSR 39, w przypadku jej zastosowania (na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania Spółka nie stosowała rachunkowości zabezpieczeń).

Klasyfikacja aktywów finansowych

Na podstawie analiz przeprowadzonych na koniec 2017 roku Spółka określiła modele biznesowe oraz przeprowadziła testy SPPI dla aktywów finansowych i na ich podstawie dokonała klasyfikacji aktywów finansowych odpowiednio do:

- Aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy;
- Aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody;
- Aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie.

Do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy zalicza się:

- Papiery wartościowe notowane na aktywnym rynku, nabyte w celu sprzedaży w krótkim terminie;
- Instrumenty pochodne.

Do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody zalicza się udziały i akcje długoterminowe.

Do aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie zalicza się:

- Środki pieniężne i ich ekwiwalenty;
- Należności finansowe, w tym należności z tytułu dostaw i usług;
- Udzielone pożyczki;
- Lokaty i depozyty bankowe.

Utrata wartości aktywów finansowych

Spółka zidentyfikowała poniższe klasy instrumentów finansowych, dla których zgodnie z MSSF 9 dokonała oszacowania wpływu oczekiwanych strat kredytowych na sprawozdanie finansowe:

- Należności handlowe z tytułu dostaw i usług;
- Udzielone pożyczki;
- Depozyty i lokaty w bankach, środki pieniężne dostępne w ramach cash-poolingu.

Zgodnie z postanowieniami MSSF 9 dokonano oszacowania oczekiwanych strat kredytowych wynikających z udzielonych poręczeń i gwarancji.

Przy wdrożeniu Spółka zastosowała standard retrospektywnie w odniesieniu do wszystkich instrumentów finansowych niewygasłych na dzień 01 stycznia 2018 roku, bez korygowania danych porównawczych. Zgodnie z przepisami przejściowymi wynikającymi z MSSF 9 wszelkie różnice między wcześniejszą wartością bilansową a wartością bilansową na początku rocznego okresu sprawozdawczego Spółka ujęła w saldzie początkowym zysków zatrzymanych (kapitale własnym).

Spółka dokonała kalkulacji wpływu pierwszego zastosowania MSSF 15 i MSSF 9 na jej kapitały. Łączny wpływ korekt na kapitał własny Spółki wyniósł (-) 212 tysięcy złotych. Najistotniejsze korekty wynikały ze:

- Zwiększenia przychodów ze sprzedaży z tytułu przysługujących kontrahentom Spółki bonusów stałych o kwotę 295 tysięcy złotych;
- Zwiększenia odpisów na oczekiwane straty kredytowe z tytułu posiadanych instrumentów finansowych o kwotę 424 tysięcy złotych;
- Oczekiwanych strat kredytowych wynikających z udzielonych poręczeń i gwarancji w kwocie 132 tysięcy złotych;
- Zmniejszenia rezerwy na podatek odroczony w kwocie 49 tysięcy złotych.

Wpływ pierwszego zastosowania MSSF 15 i MSSF 9 na jednostkowe sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 01 stycznia 2018 roku

Wyszczególnienie	01.01.2018 Dane przekształcone	Korekty wynikające z wdrożenia MSSF 15 i 9	31.12.2017 Dane przekształcone
AKTYWA			
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	2 063 648	-	2 063 648
Prawo wieczystego użytkowania gruntu	750	-	750
Nieruchomości inwestycyjne	15 761	-	15 761
Wartości niematerialne	44 389	-	44 389
Udziały i akcje	367 360	-	367 360
Pozostałe aktywa finansowe	25 998	(54)	26 052
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	96 792	-	96 792
Aktywa trwałe razem	2 614 698	(54)	2 614 752
Aktywa obrotowe			
Zapasy	290 397	-	290 397
Prawa majątkowe	95 263	-	95 263
Pochodne instrumenty finansowe	1 048	-	1 048
Pozostałe aktywa finansowe	233 032	(101)	233 133
Należności z tytułu podatku dochodowego	12 750	-	12 750
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	433 835	(106)	433 941
Aktywa z tytułu umów	429	429	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	421 437	(163)	421 600
Aktywa obrotowe razem	1 488 191	59	1 488 132
AKTYWA RAZEM	4 102 889	5	4 102 884
PASYWA			
Kapitał własny			
Kapitał zakładowy	191 150	-	191 150
Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	237 650	-	237 650
Zyski zatrzymane	2 779 786	(212)	2 779 998
Kapitał własny razem	3 208 586	(212)	3 208 798
Zobowiązania długoterminowe			
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	134 064	-	134 064
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	2 245	-	2 245
Rezerwy	2 508	-	2 508
Dotacje	37 553	-	37 553
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	12 458	(49)	12 507
Zobowiązania długoterminowe razem	188 828	(49)	188 877
Zobowiązania krótkoterminowe			
Pozostałe zobowiązania finansowe	132	132	-
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	19 781	-	19 781
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	671 663	(5 443)	677 106
Zobowiązania z tytułu umów	5 577	5 577	-
Rezerwy	4 477	-	4 477
Dotacje	3 845	-	3 845
Zobowiązania krótkoterminowe razem	705 475	266	705 209
Zobowiązania razem	894 303	217	894 086
PASYWA RAZEM	4 102 889	5	4 102 884

Wpływ na sprawozdanie z całkowitych dochodów za rok 2018 zastosowania MSSF 15, w porównaniu z interpretacjami, które obowiązywały przed zmianą

Wyszczególnienie	01.01.2018 - 31.12.2018	Korekta
Zyski i straty		
Przychody ze sprzedaży produktów		
Zmniejszenie z tytułu usług marketingowych	(7 816)	1
Zmniejszenie z tytułu usług transportu i innych	(814)	2
Zmniejszenie/zwiększenie z tytułu korekty ceny w kolejnych okresach	(295)	3
Przychody ze sprzedaży	(8 925)	
Zysk/(strata) brutto ze sprzedaży	(8 925)	
Koszty sprzedaży		
Zmniejszenie z tytułu usług marketingowych	7 816	1
Zmniejszenie z tytułu usług transportu i innych	75	4
Łączny wpływ zastosowania MSSF 15	(1 034)	

- 1 W ramach zawartych umów klienci świadczą na rzecz Spółki różnego rodzaju działania marketingowe i promocyjne, za które otrzymują wynagrodzenie oparte na ilości sprzedanego przez Spółkę na rzecz klienta nawozu (zł/tona); usługi w ramach działań marketingowych i promocyjnych nie są odrębne od sprzedaży produktów; Spółka dokonała wydzielenia wynagrodzenia za działania marketingowe i promocyjne klienta; ze względu na ich charakter i warunki opłat ma ono charakter bonifikaty, do której klient ma prawo po wykonaniu określonych w umowie działań reklamowych i marketingowych, w związku z powyższym przysługujące klientom wynagrodzenie pomniejsza przychody ze sprzedaży (dotychczas powiększało koszty sprzedaży); przysługujące klientowi wynagrodzenie z tego tytułu, do czasu realizacji usługi wykazywane jest jako zobowiązanie z tytułu umów.
- 2 Spółka zawiera transakcje sprzedaży z uwzględnieniem warunków INCOTERMS; w ramach analizy poszczególnych warunków dostaw w przypadku warunków CIF, CIP, CFR i CPT dokonała wydzielenia usługi transportu lub transportu i ubezpieczenia świadczonych po przekazaniu kontroli nad towarem/produktem na rzecz klienta uwzględnionych w cenie towaru/produktu; wydzielenie tych usług skutkuje późniejszym niż dotychczas ujmowaniem przychodu w części dotyczącej wydzielonej usługi transportu lub transportu i ubezpieczenia; przysługujące Spółce wynagrodzenie z tego tytułu, do czasu realizacji usługi wykazywane jest jako zobowiązanie z tytułu umów.
- 3 Spółka przyznaje klientom w ramach zawartych umów rabat w stałej wysokości za 1 tonę na każdy rodzaj produktu oferowany w ramach zawartych umów; przyznany rabat podlega alokacji, tj. proporcjonalnemu przypisaniu do zobowiązań do wykonania świadczenia-dostaw poszczególnych produktów w ramach umowy w oparciu o ich indywidualne ceny sprzedaży; nie rozliczona wartość bonifikaty wykazywana jest jako zobowiązania z tytułu umów.
- 4 Spółka zawiera umowy, z których wynika konieczność ponoszenia na rzecz klientów kosztów transportu/frachtu wykonywanych przez stronę trzecią, które stanowią koszty wykonania umowy i podlegają aktywowaniu; koszty te wykazywane są jako aktywa z tytułu umów.

w tysiącach złotych

Wpływ na sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2018 roku zastosowania MSSF 15, w porównaniu ze standardami i interpretacjami, które obowiązywały przed zmianą

Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2018 wg MSSF 15	Różnica wynikająca z wdrożenia MSSF 15	Stan na 31.12.2018 wg standardów przed wdrożeniem MSSF 15
AKTYWA			
Aktywa trwałe razem	2 928 371	-	2 928 371
Aktywa obrotowe			
Aktywa z tytułu umów	75	75	-
Aktywa obrotowe razem	1 330 090	75	1 330 015
AKTYWA RAZEM	4 258 461	75	4 258 386
PASYWA			
Kapitał własny			
Zyski zatrzymane	2 778 306	(599)	2 778 905
Kapitał własny razem	3 207 106	(599)	3 207 705
Zobowiązania długoterminowe			
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	23 471	(140)	23 611
Zobowiązania długoterminowe razem	217 747	(140)	217 887
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	749 373	(18 506)	767 879
Zobowiązania z tytułu umów	19 320	19 320	-
Zobowiązania krótkoterminowe razem	833 608	814	832 794
Zobowiązania razem	1 051 355	674	1 050 681
PASYWA RAZEM	4 258 461	75	4 258 386

Zmiana klasyfikacji instrumentów finansowych wynikająca z zastosowania MSSF 9

Klasyfikacja		Wartości bilansowe na 01.01.2018		
MSR 39	MSSF 9	wg MSR 39	Różnica wynikająca z wdrożenia MSSF 9	wg MSSF 9
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty				
utrzymywane do terminu wymagalności	wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	421 600	(163)	421 437
Pozostałe aktywa finansowe - o okresie zapadalności powyżej 3 miesięcy				
utrzymywane do terminu wymagalności	wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	233 133	(101)	233 032
Pozostałe aktywa finansowe - udzielone pożyczki				
utrzymywane do terminu wymagalności	wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	26 052	(54)	25 998
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności finansowe				
utrzymywane do terminu wymagalności	wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	283 171	(106)	283 065
Pochodne instrumenty finansowe				
wyceniane w wartości godziwej	wyceniane w wartości godziwej	1 048	-	1 048
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe				
wyceniane w zamortyzowanym koszcie	wyceniane w zamortyzowanym koszcie	524 978	-	524 978
Pozostałe zobowiązania finansowe - udzielone gwarancje i poręczenia				
	oczekiwane straty kredytowe	-	132	132

Instrumenty finansowe, które zgodnie z modelem biznesowym utrzymywane są dla uzyskania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, będących jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty, wyceniane są w zamortyzowanym koszcie.

Zmiany wartości bilansowej aktywów finansowych wynikają z wewnętrznej wyceny oszacowania oczekiwanych strat kredytowych w związku z przejściem na MSSF 9.

Zastosowanie MSSF 9 zasadniczo zmienia podejście do utraty wartości aktywów finansowych poprzez odejście od koncepcji straty poniesionej na rzecz straty oczekiwanej, gdzie całość oczekiwanej straty kredytowej jest rozpatrywana ex-ante.

Przyjęte przez Spółkę zasady dokonywania odpisów na oczekiwane straty kredytowe przedstawione zostały w nocie 15.8.

MSSF 9 zmienia również podejście do wyceny zobowiązań wystawcy z tytułu umów gwarancji finansowych wprowadzając model oparty na koncepcji oczekiwanej straty.

W wyniku zastosowania MSSF 9 nie nastąpiła zmiana klasyfikacji zobowiązań finansowych.

Uzgodnienie odpisu z tytułu utraty wartości na dzień 31 grudnia 2017 roku zgodnie z MSR 39 z odpisem na oczekiwane straty kredytowe na dzień 01 stycznia 2018 roku wynikające z zastosowania MSSF 9

Wyszczególnienie	Stan na 01.01.2018		
	Utrata wartości wg MSR 39	Różnica wynikająca z wdrożenia MSSF 9	Oczekiwane straty kredytowe wg MSSF 9
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	(163)	(163)
Pozostałe aktywa finansowe - o okresie zapadalności powyżej 3 miesięcy	-	(101)	(101)
Pozostałe aktywa finansowe - udzielone pożyczki	-	(54)	(54)
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności finansowe	(29 110)	(106)	(29 216)
Pozostałe zobowiązania finansowe - udzielone gwarancje i poręczenia	-	(132)	(132)

W związku z przejściem z MSR 39 na MSSF 9 nastąpiła korekta odpisów z tytułu utraty wartości, co spowodowało korektę wartości poszczególnych pozycji aktywów sprawozdania z sytuacji finansowej oraz ujawnienie w sprawozdaniu z sytuacji finansowej udzielonych gwarancji i poręczeń.

13. Zmiany w Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej i interpretacjach

Spółka zamierza przyjąć wymienione poniżej, nowe standardy oraz zmiany standardów i interpretacji MSSF opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, lecz nie obowiązujące w 2018 roku zgodnie z datą ich wejścia w życie.

Standardy i interpretacje, które zostały zatwierdzone przez UE, a nie weszły jeszcze w życie dla okresów rocznych kończących się w dniu 31 grudnia 2018 roku

MSSF 16 „Leasing”

MSSF 16 zastępuje MSR 17 Leasing oraz związane z tym standardem interpretacje. Zmiany będą miały zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 01 stycznia 2019 roku i po tej dacie.

Zmiany do MSSF 9 „Instrumenty finansowe”

Zmiany do MSSF 9 dotyczą prawa wcześniejszej spłaty z negatywnym wynagrodzeniem (ujemna rekompensata). Zmiany będą miały zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 01 stycznia 2019 roku i po tej dacie.

KIMSF 23 „Niepewność związana z ujęciem podatku dochodowego”

KIMSF 23 wyjaśnia wymogi w zakresie rozpoznania i wyceny zawarte w MSR 12 w sytuacji niepewności związanej z ujęciem podatku dochodowego. Wytyczne obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 01 stycznia 2019 roku i po tej dacie.

Zmiany do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”

Zmiany dotyczą wyceny inwestycji długoterminowych i obowiązują do okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 01 stycznia 2019 roku i po tej dacie.

Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze”

Zmiany do MSR 19 dotyczące zmian, ograniczenia lub rozliczenia programu obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 01 stycznia 2019 roku i po tej dacie.

Poprawki do MSSF (cykl 2015-2017)

Cykl poprawek MSSF za okres 2015-2017 obejmuje zmiany m.in. MSSF 3, MSSF 11, MSR 12 oraz MSR 23 i będą miały zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 01 stycznia 2019 roku i po tej dacie.

Ocenia się, że zmiany te za wyjątkiem MSSF 16 nie będą miały istotnego wpływu na dotychczas stosowaną politykę rachunkowości Spółki.

Wdrożenie MSSF 16

Spółka zastosuje nowy MSSF 16 począwszy od 01 stycznia 2019 roku, stosując podejście zmodyfikowane retrospektywne, bez korygowania na dzień pierwszego zastosowania danych porównawczych.

Na podstawie przeprowadzonych prac, zidentyfikowano obszary, na które ma wpływ MSSF 16. Przedmiotem analiz były umowy leasingu finansowego, leasingu operacyjnego, umowy najmu, dzierżawy, dostaw towarów z instalacji dedykowanych Spółce, jak również przyznane Spółce oraz nabyte prawa wieczystego użytkowania gruntów. Umowy te przeanalizowane zostały pod kątem identyfikacji składnika aktywów oraz posiadania przez Spółkę prawa do kontroli użytkowanych składników aktywów przez zakładany w umowie okres.

Stosując po raz pierwszy MSSF 16 Spółka zamierza skorzystać z następujących, praktycznych rozwiązań dopuszczonych przez standard:

- nie ujmować tych umów leasingu operacyjnego, których okres kończy się przed upływem 12 miesięcy od dnia 01 stycznia 2019 roku (leasing krótkoterminowy);
- nie ujmować umów leasingu operacyjnego, dla których bazowy składnik aktywów ma niską wartość, tj. poniżej 10 tysięcy złotych;
- nie wyodrębniać elementów nie leasingowych od elementów leasingowych i ujęcie każdego elementu jako pojedynczy element leasingowy;
- dla umów, w których nie wskazano indywidualnej stopy dyskontowej zastosować krańcową stopę procentową, wyznaczoną jako stopa procentowa, jaką Spółka musiałaby zapłacić, aby na podobny okres i przy podobnych zabezpieczeniach pożyczyc środki niezbędne do zakupu składnika aktywów o podobnej wartości co składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania w podobnym środowisku gospodarczym;

- wyłączyć początkowe koszty bezpośrednie z wyceny składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania w dniu pierwszego zastosowania, za wyjątkiem prawa wieczystego użytkowania gruntu;
- dla określenia okresu leasingu wykorzystać wiedzę aktualną na dzień wdrożenia MSSF 16, tj. zdobytą po fakcie/zawarciu umowy.

W przypadku umów leasingu krótkoterminowego (okres wynoszący 12 miesięcy lub krócej) oraz umów leasingu aktywów o niskiej wartości Spółka będzie ujmowała koszty metodą liniową.

W przypadku umów, które zgodnie z MSR 17 sklasyfikowano jako umowy leasingu finansowego, wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania i zobowiązania z tytułu leasingu w dniu pierwszego zastosowania MSSF 16 jest wartością bilansową prawa do użytkowania tego aktywa oraz zobowiązania z tytułu leasingu.

Zastosowanie po raz pierwszy MSSF 16 spowoduje rozpoznanie na dzień 01 stycznia 2019 roku prawa do użytkowania oraz zobowiązań z tytułu leasingu w kwocie około 207,2 miliona złotych.

Zastosowana do wyceny aktywów i zobowiązań stopa dyskonta mieści się w przedziale 1,64% do 3,34% dla PLN i 4,84% dla prawa wieczystego użytkowania gruntu oraz 1,1% dla EUR, w zależności od okresu trwania i warunków umowy.

W związku z wdrożeniem MSSF 16 na dzień 01 stycznia 2019 roku wartość aktywa z tytułu prawa do użytkowania wyniesie około 208,9 miliona złotych, zaś wartość zobowiązania około 207,9 miliona złotych.

Różnica w wycenie aktywu z tytułu prawa do użytkowania oraz zobowiązań z tytułu leasingu wynika z:

- poniesionych kosztów bezpośrednich nabytego prawa wieczystego użytkowania gruntów w kwocie 749 tysięcy złotych;
- wyceny aktywów i zobowiązań wynikających z umów leasingu finansowego wg MSR 17 w kwotach odpowiednio 1 021 tysięcy złotych oraz 791 tysięcy złotych.

w tysiącach złotych

Wyszczególnienie	01.01.2019
Rozpoznanie składników aktywów z tytułu prawa do użytkowania oraz zobowiązania leasingowe według MSSF 16 do umów leasingowych uprzednio, wg MSR 17, sklasyfikowanych do umów leasingu operacyjnego, w tym:	207 150
Grunty	78
Budynki i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	37 120
Urządzenia techniczne i maszyny	113 239
Środki transportu	11 980
PWUG	44 733
Początkowe koszty bezpośrednie dotyczące:	749
PWUG	749
Aktywa uprzednio, wg MSR 17, użytkowane na podstawie umów leasingu finansowego, w tym:	1 021
Środki transportu	1 021
Razem prawo do użytkowania, wg MSSF 16, na dzień 01.01.2019r.	208 920
Zobowiązania wynikające z umów uprzednio, wg MSR 17, zaklasyfikowanych do leasingu operacyjnego, w tym:	207 095
długoterminowe	184 546
krótkoterminowe	22 549
Zobowiązania wynikające z umów uprzednio, wg MSR 17, zaklasyfikowanych do leasingu finansowego, w tym:	791
długoterminowe	494
krótkoterminowe	297
Razem zobowiązania leasingowe, wg MSSF 16, na dzień 01.01.2019r.	207 886

Wyszczególnienie	01.01.2019
Wartość bieżąca przyszłych opłat, do których Spółka była zobowiązana z tytułu leasingu operacyjnego ujawnionych zgodnie z MSR 17 na dzień 31 grudnia 2018r.	206 790
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego na dzień 31.12.2018r.	791
<i>Zwolnienia wynikające z zastosowania rozwiązań praktycznych:</i>	
<i>leasing krótkoterminowy</i>	483
<i>różnica w metodologii szacowania</i>	(843)
Wartość zobowiązań leasingowych ujęta na dzień 01.01.2019r.	207 886
Przeklasyfikowanie pozycji aktywów wykazywanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 31.12.2018r. wg MSR 17 do prawa do użytkowania dokonane w związku z przejściem na MSSF 16 na dzień 01.01.2019r.	1 770
Prawo wieczystego użytkowania gruntów (nabyte)	749
Rzeczowe aktywa trwałe (środki transportu)	1 021

W pozycji urządzenia techniczne i maszyny prezentowana jest wybudowana przez podmiot zewnętrzny, będący jej właścicielem, głównie na potrzeby Spółki, instalacja produkcyjna.

Przedstawione kwoty są szacunkami, rzeczywisty wpływ wdrożenia MSSF 16 na sprawozdanie finansowe może odbiegać od przedstawionych powyżej przewidywań Spółki.

Standardy i interpretacje oczekujące na zatwierdzenie przez UE na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania

Zmiany do Odniesień do Założeń Konceptyjnych zawartych w MSSF

Zmiany do Odniesień do Założeń Konceptyjnych zawartych w MSSF obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 01 stycznia 2020 roku i po tej dacie.

Zmiany do MSSF 3 „Połączenia przedsięwzięć”

Zmiany do MSSF 3 dotyczą połączenia jednostek i obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 01 stycznia 2020 roku i po tej dacie.

Zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” i MSR 8 „Zasady rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów”

Zmiany do MSR 1 i MSR 8 dotyczą definicji istotności i obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 01 stycznia 2020 roku i po tej dacie.

MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe”

MSSF 17 obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 01 stycznia 2021 roku i po tej dacie.

MSSF 14 „Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe”

MSSF 14 obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 01 stycznia 2016 roku i po tej dacie. Komisja Europejska postanowiła nie rozpoczynać procesu zatwierdzenia tego tymczasowego standardu do stosowania na terenie Unii Europejskiej do czasu wydania ostatecznej wersji MSSF 14.

Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” oraz do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”

Zmiany dotyczą sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem. Data wejścia w życie zmian została odroczone do momentu zakończenia prac badawczych nad metodą praw własności.

Spółka na bieżąco analizuje konsekwencje oraz wpływ zastosowania wyżej wymienionych nowych i zmienionych standardów i interpretacji na przyszłe sprawozdania finansowe. W jej ocenie zastosowanie niniejszych standardów i interpretacji nie będzie miało na nie znaczącego wpływu.

14. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

14.1. Istotność informacji

Za informacje istotne uznawane są te informacje, których pominięcie lub zniekształcenie może wpłynąć na decyzje gospodarcze podejmowane przez użytkowników na podstawie jednostkowego sprawozdania finansowego.

14.2. Profesjonalny osąd

Zarząd Spółki, kierując się subiektywną oceną, określa i stosuje politykę rachunkowości, która ma zapewnić, iż jednostkowe sprawozdanie finansowe będzie zawierać właściwe i wiarygodne informacje oraz będzie:

- prawidłowo, jasno i rzetelnie przedstawiać sytuację majątkową i finansową Spółki, wyniki jej działalności oraz przepływy pieniężne;
- odzwierciedlać treść ekonomiczną transakcji;
- obiektywne;
- sporządzone zgodnie z zasadą ostrożnej wyceny;
- kompletne we wszystkich istotnych aspektach.

Sporządzanie sprawozdań finansowych wymaga dokonania osądów, szacunków oraz założeń, które mają wpływ na prezentowane przychody, koszty, aktywa i zobowiązania oraz ujawnienia dotyczące zobowiązań warunkowych. Dokonywanie osądów, szacunków oraz założeń ma w szczególności zastosowanie do klasyfikacji składników aktywów i pasywów, oceny i kwalifikacji zawieranych umów (ujmowania przychodów), dokonywanych wycen, oceny stopnia zużycia i przydatności posiadanych składników majątku, oceny i wyceny ryzyk, w szczególności strat kredytowych, oceny powiązań z innymi podmiotami, w szczególności do oceny sprawowania kontroli czy wywierania wpływu na inne podmioty.

14.3. Niepewność szacunków

Sporządzenie jednostkowego sprawozdania finansowego wymaga dokonania szacunków, jako że wiele informacji zawartych w sprawozdaniu finansowym nie może zostać wycenione w sposób precyzyjny. Szacunki opierają się na założeniach, które Zarząd Spółki weryfikuje w oparciu o zmiany czynników branżowych pod uwagę przy ich dokonywaniu, nowe informacje oraz doświadczenia z przeszłości. Dokonując szacunków Zarząd Spółki opiera się również na opiniach niezależnych ekspertów. W związku z powyższym, szacunki dokonane na dzień 31 grudnia 2018 roku mogą w przyszłości ulec zmianie na skutek wydarzeń w przyszłości wynikających ze zmian rynkowych lub zmian nie będących pod kontrolą Spółki, a rzeczywiste wyniki mogą się różnić od dokonanych szacunków.

Zmiany rynkowe oraz zmiany nie będące pod kontrolą Spółki są uwzględniane w szacunkach lub założeniach w chwili wystąpienia.

Zmiana szacunków jest ujmowana w okresie, w którym zostały one dokonane, jeśli dotyczą wyłącznie tego okresu lub w okresie bieżącym i okresach przyszłych, jeśli zmiany dotyczą zarówno okresu bieżącego jak i okresów przyszłych.

Główne obszary szacunków	Zakres szacunków
Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych, nieruchomości inwestycyjnych oraz wartości niematerialnych	Identyfikacja i ocena przesłanek wskazujących na utratę wartości, modele, prognozy finansowe, stopy dyskontowe. Przeprowadzanie testów na utratę wartości w celu oszacowania wartości użytkowej ośrodków wypracowujących środki pieniężne przy wykorzystaniu przyszłych przepływów pieniężnych i ustaleniu ich wartości bieżącej.
Oczekiwane straty kredytowe oraz odpisy aktualizujące wartość należności niefinansowych	Prawdopodobieństwo wpływu należnych kwot. Oczekiwane straty kredytowe zostały ustalone w oparciu o pogrupowane wg ryzyka kredytowego należności handlowe, wykorzystania danych historycznych dotyczących strat kredytowych skorygowane o informacje dotyczące przyszłości.
Odpisy aktualizujące wartość zapasów	Ocena przydatności posiadanych zapasów, poziomu cen sprzedaży możliwych do uzyskania.
Odroczony podatek dochodowy	Założenia przyjęte w celu rozpoznania aktywu z tytułu podatku odroczonego – możliwość osiągnięcia w przyszłości zysku podatkowego pozwalającego na jego wykorzystanie.
Świadczenia pracownicze	Stopy dyskontowe, wzrost płac, rotacja pracowników, oczekiwany przeciętny okres zatrudnienia. Wyceny świadczeń dokonuje aktuariusz.
Wartość godziwa innych instrumentów finansowych	Wartość godziwa instrumentów, dla których nie istnieje aktywny rynek, ustala się z wykorzystaniem odpowiednich technik wyceny. Przy wyborze odpowiednich metod i założeń Spółka kieruje się profesjonalnym osądem. Wyceny instrumentów pochodnych przeprowadzane są przez instytucje finansowe realizujące transakcje.
Utrata wartości udziałów i akcji nie zaliczanych	Identyfikacja i ocena przesłanek wskazujących na utratę

Główne obszary szacunków	Zakres szacunków
do instrumentów finansowych	wartości, prognozy finansowe, stopy dyskontowe.
Rezerwy, rozliczenia międzyokresowe	Stopy dyskontowe, poziom i prawdopodobieństwo wystąpienia zobowiązania oraz inne założenia.
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych, nieruchomości inwestycyjnych oraz wartości niematerialnych	Okres ekonomicznej użyteczności, metoda amortyzacji, wartość odzyskiwalna.
Rozliczenia podatkowe	Zmieniające się i nieprecyzyjne regulacje prawne, zmieniające się i niespójne interpretacje przepisów, stanowiska organów podatkowych.

Szczegółowe informacje, w szczególności wyniki, dotyczące dokonanych szacunków zostały przedstawione w notach przypisanych poszczególnym pozycjom sprawozdania z sytuacji finansowej Spółki. W odniesieniu do rozliczeń podatkowych ryzyka zostały przedstawione w notcie 41.8.

15. Zasady rachunkowości

15.1. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej

Transakcje wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na koniec okresu sprawozdawczego aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski.

Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów/kosztów finansowych w zależności od ich charakteru (dodatnie w przychodach, ujemne w kosztach).

Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej wykazywane są po kursie z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej.

Do wyceny bilansowej pozycji walutowych przyjęto następujące kursy:

Kurs obowiązujący na dzień	31.12.2018	31.12.2017
USD	3,7597	3,4813
EUR	4,3000	4,1709
GBP	4,7895	4,7001
Kurs średni, liczony jako średnia arytmetyczna kursów obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca w danym okresie	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
EUR	4,2669	4,2447

15.2. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia/kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. Koszty poniesione po dacie oddania

środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają wynik finansowy w momencie ich poniesienia.

W momencie ujęcia środka trwałego wydzielane są części składowe (komponenty) będące pozycjami o istotnej wartości, do których można przyporządkować odrębny okres ekonomicznej użyteczności.

Istotne części zamienne i serwisowe, ujmowane jako rzeczowe aktywa trwałe, są amortyzowane przez przewidywany okres użytkowania, nie dłuższy niż okres użytkowania środków trwałych, które serwisują.

Jako środki trwałe ujmuje się koszty regularnych, znaczących przeglądów, których przeprowadzenie jest niezbędne w celu zapobieżenia wystąpienia usterek oraz których wartość w poszczególnych okresach sprawozdawczych różni się istotnie. Z uwagi na zasadę istotności oraz przewagę korzyści nad kosztami Spółka do znaczących przeglądów kwalifikuje przeglądy o wartości przekraczającej kwotę 1,5 miliona złotych w odniesieniu do grupy środków trwałych stanowiących ciąg technologiczny (instalację), lub 100 tysięcy złotych w odniesieniu do pojedynczych środków trwałych, a odstęp pomiędzy poszczególnymi przeglądami przekracza 2 lata. Wartość przeglądu podlega amortyzacji w okresie do następnego przeglądu lub do końca okresu użytkowania danego środka trwałego w zależności od tego, który moment wystąpi wcześniej. Ewentualna pozostała wartość bilansowa kosztów poprzedniego przeglądu jest usuwana ze sprawozdania z sytuacji finansowej.

Amortyzacja jest naliczana indywidualnie metodą liniową przez szacowany dalszy okres użytkowania danego składnika aktywów.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku dalszy okres użytkowania poszczególnych grup środków trwałych wynosi przeciętnie:

Typ	Okres
Budynki i budowle	26,3 lat
Maszyny i urządzenia techniczne	14,0 lat
Środki transportu	9,2 lat
Pozostałe	8,5 lat

Okres i metoda amortyzacji są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji i traktowane jako zmiany wartości szacunkowych. Odpis amortyzacyjny odnoszony jest w ciężar tej kategorii działalności, w której wykorzystywane są środki trwałe.

Jeżeli przy sporządzaniu sprawozdania finansowego zaistniały okoliczności, które wskazują na to, że wartość bilansowa rzeczowych aktywów trwałych może nie być możliwa do odzyskania, dokonywany jest przegląd tych aktywów pod kątem ewentualnej utraty wartości. Jeżeli istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości, a wartość bilansowa przekracza szacowaną wartość odzyskiwalną, wówczas wartość tych aktywów jest obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji pozostałe koszty operacyjne.

Pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta ze sprawozdania z sytuacji finansowej po dokonaniu jej zbycia, likwidacji lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów ze sprawozdania z sytuacji finansowej (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów jako przychody lub koszty w okresie, w którym dokonano usunięcia.

Środki trwałe będące w toku budowy lub montażu są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do używania.

15.3. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego są kapitalizowane jako część kosztu wytworzenia środków trwałych, w części w jakiej dają się bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów. Na koszty finansowania zewnętrznego składają się odsetki oraz zyski lub straty z tytułu różnic kursowych do wysokości odpowiadającej korekcie kosztu odsetek.

15.4. Nieruchomości inwestycyjne

Nieruchomości inwestycyjne wyceniane są zgodnie z zasadami określonymi do wyceny środków trwałych, tj. według cen nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy z tytułu utraty wartości.

Nieruchomości inwestycyjne są usuwane ze sprawozdania z sytuacji finansowej w przypadku ich zbycia lub w przypadku stałego wycofania danej nieruchomości inwestycyjnej z użytkowania, gdy nie są spodziewane żadne przyszłe korzyści z jej sprzedaży. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia nieruchomości inwestycyjnej ze sprawozdania z sytuacji finansowej są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w okresie, w którym dokonano usunięcia.

Przeniesienia poszczególnych nieruchomości do lub z nieruchomości inwestycyjnych dokonuje się tylko wówczas, gdy następuje zmiana przeznaczenia i sposobu ich użytkowania.

Jeżeli nieruchomości w części służą pozyskiwaniu przychodów z czynszów lub są utrzymywane ze względu na wzrost ich wartości, w pozostałej zaś części są wykorzystywane przy produkcji, dostawach dóbr, świadczeniu usług lub czynnościach administracyjnych, to części te traktowane są rozdzielnie, jeżeli można je oddzielnie sprzedać (lub oddać w leasing).

Nieruchomości inwestycyjne podlegają amortyzacji według zasad określonych dla środków trwałych przeznaczonych na potrzeby jednostki. Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danej nieruchomości inwestycyjnej. Przeciętny dalszy okres użytkowania nieruchomości inwestycyjnych na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosi około 32 lata.

15.5. Leasing i prawo wieczystego użytkowania gruntu

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Spółkę zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, na dzień rozpoczęcia leasingu ujmuje się według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Umowy te w sprawozdaniu z sytuacji finansowej prezentowane są w pozycji „Pozostałe zobowiązania finansowe”, a użytkowane składniki majątku jako aktywa trwałe. Koszty finansowe są ujmowane bezpośrednio w ciężar sprawozdania z całkowitych dochodów w okresie ich poniesienia.

Środki trwałe użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane przez okres ich ekonomicznej użyteczności lub w przypadku braku wystarczającej pewności, że leasingobiorca uzyska tytuł własności przed końcem okresu leasingu przez krótszy z dwóch okresów: szacowany okres użytkowania środka trwałego lub okres leasingu.

Umowy leasingowe, zgodnie, z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty

leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego ujmowane są jako koszty w sprawozdaniu z całkowitych dochodów metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Prawo wieczystego użytkowania gruntu otrzymane przez Spółkę nieodpłatnie na podstawie decyzji administracyjnej jest wyłączone z aktywów.

W przypadku prawa nabytego odpłatnie część długoterminowa ceny nabycia-ceny odstąpienia, to jest część ceny przypadająca do rozliczenia w okresie powyżej 1 roku, prezentowana jest w odrębnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej „Prawo wieczystego użytkowania gruntów”, a część krótkoterminowa w pozycji „Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe”, jako tytuł czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów. Cenę nabycia wraz z wnoszonymi opłatami za używanie rozlicza się liniowo odpowiednio przez okres wieczystego użytkowania i okres, za który dokonano opłaty.

15.6. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne nabyte w oddzielnej transakcji początkowo wycenia się w cenie nabycia, a w odniesieniu do aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe w koszcie wytworzenia. Nakłady poniesione na pozostałe wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie nie są aktywowane, lecz ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Po ujęciu początkowym, wartości niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Okres użytkowania wartości niematerialnych może być ograniczony lub nieokreślony. Wartości niematerialne o ograniczonym okresie użytkowania są amortyzowane przez okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych o ograniczonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Odpis amortyzacyjny składników wartości niematerialnych o ograniczonym okresie użytkowania odnosi się w ciężar tej kategorii działalności, w której są one wykorzystywane. Przeciętny dalszy okres użytkowania wartości niematerialnych na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosi około 9,5 lat.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane, są corocznie poddawane weryfikacji pod kątem ewentualnej utraty wartości, w odniesieniu do poszczególnych aktywów lub na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Koszty prac badawczych i rozwojowych

Koszty prac badawczych ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w momencie poniesienia. Nakłady poniesione na prace rozwojowe wykonane w ramach danego przedsięwzięcia są przenoszone na kolejny okres, jeżeli można uznać, że zostaną one w przyszłości odzyskane.

Po początkowym ujęciu nakładów na prace rozwojowe, do wyceny stosuje się model kosztu historycznego wymagający, aby składniki aktywów były ujmowane według cen nabycia/kosztów wytworzenia pomniejszonych o skumulowaną amortyzację i skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Poniesione nakłady są amortyzowane przez przewidywany okres uzyskiwania przychodów ze sprzedaży produktów, przy produkcji których są wykorzystywane.

Wyszczególnienie	Patenty i licencje	Koszty prac rozwojowych	Oprogramowanie komputerowe	Pozostałe
Okresy użytkowania	Okres trwania umowy z uwzględnieniem okresu możliwego przedłużenia użytkowania.	Indywidualnie przewidywany okres uzyskiwania korzyści.	5 lat	Indywidualnie przewidywany okres uzyskiwania korzyści.
Metoda amortyzacji	Liniowa			
Źródło pochodzenia	Nabyte	Wewnętrznie wytworzone	Nabyte	
Weryfikacja pod kątem utraty wartości	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości/badanie wartości odzyskiwalnej.			

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych ze sprawozdania z sytuacji finansowej ustalane są jako różnica pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danego składnika aktywów i ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w okresie, w którym dokonano usunięcia.

15.7. Odzyskiwalna wartość aktywów długoterminowych

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Spółka dokonuje oceny aktywów pod kątem istnienia przesłanek wskazujących na utratę ich wartości. W przypadku istnienia takiej przesłanki, dokonywane jest formalne oszacowanie wartości odzyskiwalnej. W przypadku, gdy wartość bilansowa danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne przewyższa jego wartość odzyskiwalną, uznaje się utratę jego wartości i dokonuje odpisu aktualizującego jego wartość do poziomu wartości odzyskiwalnej. Wartość odzyskiwalna jest jedną z dwóch wartości w zależności od tego, która z nich jest wyższa: wartością godziwą pomniejszoną o koszty zbycia lub wartością użytkową danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Dla potrzeb przeprowadzania testów na utratę wartości aktywów według MSR 36 w Spółce wyodrębniono dwa ośrodki wypracowujące przepływy pieniężne: Agro i Chemia, na poziomie których ustalana jest wartość odzyskiwalna.

15.8. Instrumenty finansowe

Instrumenty finansowe – zasady stosowane od 01 stycznia 2018 roku

Instrumentem finansowym jest każdy kontrakt, który skutkuje powstaniem składnika aktywów finansowych u jednej ze stron i zobowiązania finansowego lub instrumentu kapitałowego u drugiej ze stron.

Aktywa finansowe klasyfikuje się do następujących kategorii:

- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy;
- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody;
- aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie.

Zobowiązania finansowe dzielone są na:

- zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy;
- zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie.

W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów, z wyjątkiem należności z tytułu dostaw i usług, i zobowiązań finansowych wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składników aktywów

niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych.

Klasyfikacja aktywów finansowych do poszczególnych kategorii dokonywana jest na podstawie **modelu biznesowego** w zakresie zarządzania aktywami finansowymi oraz charakterystyki przepływów pieniężnych dla danego składnika aktywów finansowych (test SPPI).

Wartość godziwa aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej, stanowiących przedmiot obrotu na aktywnych rynkach finansowych jest ustalana w odniesieniu do ofert zakupu notowanych na giełdzie w chwili zamknięcia sesji na dzień sprawozdawczy. Instrument finansowy jest uznawany za notowany na aktywnym rynku, jeśli kwotowane ceny są łatwo i regularnie dostępne z giełdy, od dealera, brokera, grupy branżowej, instytucji usługowej lub uprawnionej do wydawania regulacji, a ceny te reprezentują aktualne i regularnie występujące na rynku transakcje zawierane bezpośrednio pomiędzy stronami.

Jeżeli nie ma aktywnego rynku na dane aktywa finansowe, wartość godziwą ustala się przy pomocy technik wyceny, obejmujących:

- wykorzystanie niedawno zawartych transakcji (np. z procesu ofertowego), przeprowadzonych na warunkach rynkowych;
- odniesienie do innych instrumentów, które są zasadniczo takie same;
- analizę przepływów pieniężnych zdyskontowanych bieżącą rynkową stopą procentową właściwą dla podobnych instrumentów;
- modele wyceny opcji, kontraktów forward, praw poboru i innych instrumentów;
- w odniesieniu do instrumentów kapitałowych w sposób uproszczony – udział w kapitale własnym jednostki.

Spółka dokonuje **oceny oczekiwanych strat kredytowych** (ECL) związanych z instrumentami dłużnymi wycenianymi według zamortyzowanego kosztu i wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, niezależnie od tego czy wystąpiły przesłanki utraty wartości.

W przypadku należności z tytułu dostaw i usług Spółka stosuje uproszczone podejście i wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia przy użyciu macierzy rezerw. Spółka wykorzystuje swoje dane historyczne dotyczące strat kredytowych, skorygowane w stosownych przypadkach o wpływ informacji dotyczących przyszłości, tj. oczekuje się, że dane w zakresie historycznej spłacalności mogą odzwierciedlać ryzyko kredytowe, jakie ponoszone będzie w okresach przyszłych.

W przypadku pozostałych aktywów finansowych, Spółka wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym. Jeżeli ryzyko kredytowe związane z danym instrumentem finansowym znacznie wzrosło od momentu początkowego ujęcia, odpis na oczekiwane straty kredytowe wycenia się w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia.

W odniesieniu do pozostałych aktywów finansowych ryzyko niewypłacalności kontrahentów (np. instytucji finansowych) wyznaczane jest w oparciu o ocenę wiarygodności przyznaną przez agencje ratingowe.

Oczekiwana strata kredytowa, zgodnie z MSSF 9 kalkulowana jest przy uwzględnieniu szacunków w zakresie potencjalnych odzysków z tytułu wniesionych zabezpieczeń oraz wartości pieniądza w czasie.

Przesłanką, która brana jest pod uwagę przy analizie znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego związanego z danym aktywem finansowym jest fakt, że prawdopodobieństwo niewypłacalności kontrahenta na dzień sprawozdawczy jest co najmniej 100% większe od prawdopodobieństwa niewypłacalności na datę

jego początkowego ujęcia. W analizie znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego uwzględniane są również inne informacje mogące mieć wpływ na ocenę ryzyka kredytowego.

W przypadku, gdy opóźnienie w spłacie przekroczy 30 dni, przyjęto, że od dnia początkowego ujęcia ryzyko kredytowe związane z danym instrumentem finansowym znacznie wzrosło.

Jednocześnie przyjęto, że niewykonanie zobowiązania przez dłużnika (default) następuje w przypadku, gdy opóźnienie w spłacie przekroczy 90 dni.

Zamortyzowany koszt instrumentu finansowego jest kwotą, w jakiej jest on wyceniany w momencie początkowego ujęcia, pomniejszoną o spłaty kapitału oraz powiększoną lub pomniejszoną o ustaloną z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej skumulowaną amortyzację wszelkich różnic między wartością początkową a wartością w terminie wymagalności, oraz skorygowaną o wszelkie odpisy na oczekiwane straty kredytowe.

Efektywna stopa procentowa jest to stopa procentowa, która dyskontuje oszacowane przyszłe pieniężne wpływy lub płatności dokonywane w oczekiwanym okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego, a w uzasadnionych przypadkach w okresie krótszym, do bilansowej wartości brutto danego instrumentu.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Do kategorii tej zalicza się inne niż aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie lub wartości godziwej przez inne całkowite dochody, w szczególności papiery wartościowe notowane na aktywnym rynku, nabyte w celu sprzedaży w krótkim terminie oraz instrumenty pochodne.

W momencie początkowego ujęcia w księgach rachunkowych, można dokonać nieodwołalnego wyboru odnośnie do określonych inwestycji w instrumenty kapitałowe, które w przeciwnym razie byłyby wyceniane w wartości godziwej przez wynik, aby przedstawić późniejsze zmiany wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody. Zasady te można stosować w odniesieniu do instrumentu kapitałowego, który nie jest przeznaczony do obrotu ani nie jest warunkową zapłatą ujętą przez jednostkę przejmującą w ramach połączenia przedsięwzięć, do którego ma zastosowanie MSSF 3.

Aktywa finansowe (dłużne i kapitałowe) wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody

Do kategorii tej zalicza się aktywa, które są utrzymywane zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych oraz warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty (składnik aktywów pozytywnie przeszedł test SPPI).

W momencie początkowego ujęcia w księgach rachunkowych, można wyznaczyć aktywa kapitałowe jako wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, przy czym wyznaczenie takie jest nieodwracalne i może mieć miejsce jedynie dla pojedynczego składnika aktywów i nie jest dostępne dla instrumentów kapitałowych przeznaczonych do obrotu. Po początkowym ujęciu, instrumenty finansowe zakwalifikowane do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej wyceniane są według wartości godziwej na każdy dzień sprawozdawczy.

W momencie początkowego ujęcia Spółka może dokonać nieodwołalnego wyboru dotyczącego ujmowania w innych całkowitych dochodach późniejszych zmian wartości godziwej inwestycji w instrument kapitałowy, który nie jest przeznaczony do obrotu ani nie jest warunkową zapłatą ujętą przez jednostkę przejmującą w ramach połączenia jednostek, do którego ma zastosowanie MSSF 3. Wybór taki dokonywany jest oddzielnie dla każdego instrumentu kapitałowego. Skumulowane zyski lub starty uprzednio ujęte w innych całkowitych dochodach nie podlegają przeklasyfikowaniu do wyniku finansowego.

Do kategorii tej zalicza się należności z tytułu dostaw i usług objęte faktoringiem lub dyskontem oraz udziały i akcje długoterminowe.

Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie

Do kategorii tej zaliczane są aktywa, które są utrzymywane, zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, a warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Do aktywów wycenianych w zamortyzowanym koszcie zalicza się środki pieniężne i ekwiwalenty, należności finansowe, w tym należności z tytułu dostaw i usług, udzielone pożyczki oraz lokaty i depozyty bankowe.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Do zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy należą przede wszystkim instrumenty pochodne (Spółka nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń) o ujemnej wartości godziwej. Wyceny instrumentów pochodnych w wartości godziwej dokonuje się na koniec każdego okresu sprawozdawczego w oparciu o wyceny przeprowadzone przez banki lub inne instytucje finansowe realizujące transakcje. Wszelkie zyski lub straty z tytułu wyceny instrumentów pochodnych odnoszone są w przychody lub koszty działalności, której dotyczą w szczególności instrumenty pochodne zabezpieczające przed ryzykiem walutowym w przychody lub koszty finansowe. Wartość godziwą instrumentów dłużnych stanowią przyszłe przepływy pieniężne zdyskontowane bieżącą rynkową stopą procentową właściwą dla podobnych instrumentów. Wszelkie zyski lub straty z tego tytułu odnoszone są w przychody lub koszty finansowe.

Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie

Pozostałe zobowiązania finansowe, niezaliczone do zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy zalicza się do zobowiązań finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie. Do kategorii tej zaliczane są głównie zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz zaciągnięte kredyty i pożyczki. Zobowiązania zaliczone do tej kategorii wycenia się w zamortyzowanym koszcie z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

Instrumenty finansowe – zasady stosowane do 31 grudnia 2017 roku

Instrumentem finansowym jest każda umowa, która powoduje powstanie aktywa finansowego u jednej strony i zobowiązania finansowego lub instrumentu kapitałowego u drugiej strony.

Aktywa finansowe klasyfikuje się do następujących kategorii:

- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- pożyczki i należności,
- aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Zobowiązania finansowe dzielone są na:

- zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie.

Podstawę dokonania klasyfikacji stanowi cel nabycia aktywów finansowych oraz ich charakter. Klasyfikacja aktywów finansowych dokonywana jest przy ich początkowym ujęciu, a następnie poddaje się ją weryfikacji na każdy dzień sprawozdawczy.

Aktywa finansowe

Aktywa finansowe wycenia się na moment ich ujęcia w księgach w wartości godziwej. Początkowa wycena powiększana jest o koszty transakcji, z wyjątkiem aktywów finansowych zaliczonych do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Koszty transakcyjne ewentualnego zbycia składnika aktywów nie są uwzględniane przy późniejszej wycenie aktywów finansowych. Składnik aktywów

finansowych jest wykazywany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, gdy Spółka staje się stroną umowy (kontraktu), z której to aktywo finansowe wynika.

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Spółka ocenia, czy istnieją przesłanki wskazujące na utratę wartości składnika aktywów finansowych (lub grupy aktywów finansowych). W przypadku instrumentów zaliczonych do dostępnych do sprzedaży, przy ustalaniu, czy nastąpiła utrata wartości, bierze się pod uwagę między innymi znaczący lub przedłużający się spadek wartości godziwej papieru wartościowego.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Kategoria ta obejmuje dwie grupy aktywów: aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz aktywa finansowe wyznaczone w momencie ich początkowego ujęcia jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy. Składnik aktywów finansowych zalicza się do kategorii przeznaczonych do obrotu jeżeli nabyty został w celu sprzedaży w krótkim terminie, jeżeli stanowi część portfela, który generuje krótkoterminowe zyski lub też jest instrumentem pochodnym o dodatniej wartości godziwej.

Do kategorii tej zaliczane są przede wszystkim instrumenty pochodne (Spółka nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń) oraz instrumenty dłużne lub kapitałowe, które zostały nabyte w celu ich odsprzedaży w krótkim terminie.

Aktywa zaliczone do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy wyceniane są na każdy dzień sprawozdawczy w wartości godziwej a wszelkie zyski lub straty odnoszone są w przychody lub koszty finansowe. Wyceny instrumentów pochodnych w wartości godziwej dokonuje się na koniec każdego okresu sprawozdawczego w oparciu o wyceny przeprowadzone przez banki lub inne instytucje finansowe realizujące transakcje. Wszelkie zyski lub straty z tytułu wyceny instrumentów pochodnych odnoszone są w przychody lub koszty działalności operacyjnej, a w przypadku instrumentów pochodnych zabezpieczających przed ryzykiem walutowym w przychody lub koszty finansowe. Pozostałe aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy wycenia się stosując notowania giełdowe, a w przypadku ich braku odpowiednie techniki wyceny (wykorzystanie cen niedawno zawartych transakcji lub cen ofertowych, porównanie do podobnych instrumentów, modele wyceny opcji). Wartość godziwą instrumentów dłużnych stanowią przyszłe przepływy pieniężne zdyskontowane bieżącą rynkową stopą procentową właściwą dla podobnych instrumentów.

Pożyczki i należności

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. W zależności od ich terminu wymagalności zalicza się je do aktywów trwałych (aktywa wymagalne w terminie powyżej 1 roku od dnia sprawozdawczego) lub obrotowych (aktywa wymagalne w terminie do 1 roku od dnia sprawozdawczego). Pożyczki i należności są wyceniane na koniec okresu sprawozdawczego według zamortyzowanego kosztu.

Do grupy tej zalicza się głównie należności handlowe oraz depozyty bankowe i inne środki pieniężne o terminie wymagalności przekraczającym 3 miesiące od daty ich założenia, jak również pożyczki oraz nabyte, nienotowane instrumenty dłużne, niezaliczone do pozostałych kategorii aktywów finansowych.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności są to inwestycje o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie zapadalności, co do których Spółka posiada zamiar i możliwość utrzymywania do upływu zapadalności. Do kategorii tej zaliczane są wyłącznie notowane instrumenty dłużne, o ile nie zostały uprzednio zakwalifikowane do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy lub do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są na każdy dzień sprawozdawczy w zamortyzowanym koszcie z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to instrumenty finansowe, inne niż instrumenty pochodne, wyznaczone jako „dostępne do sprzedaży” albo niezaliczone do żadnej z pozostałych kategorii.

Do aktywów dostępnych do sprzedaży zaliczane są głównie instrumenty dłużne nabyte w celu lokowania nadwyżek finansowych, o ile instrumenty te nie zostały zakwalifikowane do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy z uwagi na zamiar krótkiego ich utrzymywania. Do kategorii tej zaliczane są inwestycje kapitałowe nie objęte obowiązkiem konsolidacji.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży zalicza się do aktywów trwałych, o ile nie istnieje zamiar zbycia inwestycji w ciągu 1 roku od dnia zakończenia okresu sprawozdawczego lub do aktywów obrotowych – w przeciwnym wypadku. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, z wyjątkiem inwestycji kapitałowych nie objętych konsolidacją, wyceniane są na każdy dzień sprawozdawczy w wartości godziwej, a zyski i straty (za wyjątkiem strat z tytułu utraty wartości) ujmowane są w kapitale własnym.

Zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe wycenia się na moment ich ujęcia w księgach w wartości godziwej. W początkowej wycenie uwzględniane są koszty transakcji z wyjątkiem zobowiązań finansowych zaliczonych do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Koszty transakcyjne wyzbicia się składnika zobowiązań finansowych nie są uwzględniane przy późniejszej wycenie tych zobowiązań. Składnik zobowiązań finansowych jest wykazywany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, gdy Spółka staje się stroną umowy (kontraktu), z której to zobowiązanie finansowe wynika.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Kategoria ta obejmuje dwie grupy zobowiązań: zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania finansowe wyznaczone w momencie ich początkowego ujęcia jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy. Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu są to zobowiązania, które zostały zaciągnięte głównie w celu sprzedaży lub odkupienia w bliskim terminie lub są częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie, i dla których można potwierdzić generowanie krótkoterminowych zysków lub też stanowią instrumenty pochodne.

Do zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy należą przede wszystkim instrumenty pochodne (Spółka nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń) o ujemnej wartości godziwej. Zobowiązania zaliczone do zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej wyceniane są na każdy dzień sprawozdawczy w wartości godziwej. Wyceny instrumentów pochodnych w wartości godziwej dokonuje się na koniec każdego okresu sprawozdawczego w oparciu o wyceny przeprowadzone przez banki lub inne instytucje finansowe realizujące transakcje. Wszelkie zyski lub straty z tytułu wyceny instrumentów pochodnych odnoszone są w przychody lub koszty działalności operacyjnej, a w przypadku instrumentów pochodnych zabezpieczających przed ryzykiem walutowym w przychody lub koszty finansowe. Wartość godziwą instrumentów dłużnych stanowią przyszłe przepływy pieniężne zdyskontowane bieżącą rynkową stopą procentową właściwą dla podobnych instrumentów. Wszelkie zyski lub straty z tego tytułu odnoszone są w przychody lub koszty finansowe.

Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie

Pozostałe zobowiązania finansowe, niezaliczone do zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy zalicza się do zobowiązań finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie. Do kategorii tej zaliczane są głównie zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz zaciągnięte kredyty i pożyczki. Zobowiązania zaliczone do tej kategorii wycenia się w zamortyzowanym koszcie z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

15.9. Wbudowane instrumenty pochodne

Wbudowane instrumenty pochodne są oddzielane od umów i traktowane jak instrumenty pochodne, jeżeli wszystkie poniższe warunki są spełnione:

- charakter ekonomiczny i ryzyko wbudowanego instrumentu nie są ściśle związane z ekonomicznym charakterem i ryzykiem umowy zasadniczej;
- samodzielny instrument o takich samych warunkach umownych jak instrument wbudowany spełniałby definicję instrumentu pochodnego;
- instrument hybrydowy (złożony) nie jest wykazywany w wartości godziwej, a zmiany jego wartości godziwej nie są odnoszone w wynik finansowy.

Wbudowane instrumenty pochodne są wykazywane w podobny sposób jak samodzielne instrumenty pochodne, które nie są uznane za instrumenty zabezpieczające.

15.10. Zapasy i prawa majątkowe

Zapasy obejmują w szczególności:

- materiały - zużywające się jednorazowo i stopniowo;
- towary;
- produkty (wyroby i usługi) wytworzone lub przetworzone, zdolne do sprzedaży;
- półprodukty i produkcja w toku (w działalności usługowej).

Do materiałów zużywających się jednorazowo w cyklu produkcyjnym zalicza się nabyte: surowce i materiały podstawowe, materiały pomocnicze, paliwa, opakowania, części zamienne oraz odpadki, produkty uboczne i odzyski powstałe w toku produkcji lub opakowania wytworzone we własnym zakresie.

Do materiałów zużywających się stopniowo zalicza się składniki o okresie użytkowania krótszym niż rok, niezależnie od wartości oraz, niezależnie od okresu użytkowania, składniki o stosunkowo niskiej wartości, których zakwalifikowanie do materiałów nie zniekształca aktywów firmy.

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia/kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto.

Rodzaj zapasu	Zasady wyceny
Materiały	Cena nabycia (średnio ważona).
Produkty gotowe, półprodukty i produkcja w toku	Koszt bezpośredni oraz odpowiedni narzut pośrednich kosztów produkcji ustalony przy założeniu normalnego wykorzystania mocy produkcyjnych, z wyłączeniem kosztów finansowania zewnętrznego.
Towary	Cena nabycia (średnio ważona).
Prawa majątkowe	Nabyte wg ceny nabycia, wygenerowane lub otrzymane nieodpłatnie wg wartości godziwej.

Na cenę nabycia lub koszt wytworzenia zapasów składają się koszty zakupu, koszty przetworzenia oraz inne koszty poniesione w trakcie doprowadzenia zapasów do ich aktualnego miejsca i stanu.

Koszty zakupu zapasów składają się z ceny zakupu, ceł importowych i pozostałych podatków (inne niż możliwe do odzyskania w okresie późniejszym przez jednostkę gospodarczą od urzędów skarbowych) oraz kosztów transportu, załadunku, wyładunku oraz innych kosztów dających się bezpośrednio

przyporządkować do pozyskania wyrobów, materiałów i usług. Przy określaniu kosztów zakupu odejmuje się opusty, rabaty handlowe i inne podobne pozycje.

Ceną sprzedaży netto możliwą do uzyskania jest szacowana cena sprzedaży dokonywana w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszona o koszty wykończenia i szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

Wygenerowane prawa majątkowe ujmowane są na bieżąco jako zapasy oraz drugostronnie jako zmniejszenie kosztów produkcji. Do czasu potwierdzenia ilości odpowiednio przez Urząd Regulacji Energetyki i audyt weryfikujący zmiany ujętych w ewidencji praw majątkowych traktuje się jako zmiany szacunków.

Prawa majątkowe przyznane z tytułu zrealizowania projektów zakwalifikowanych do Krajowego Planu Inwestycyjnego (KPI) lub z tytułu zrealizowania projektów poprawy efektywności energetycznej wyceniane są na moment początkowego ujęcia w wartości godziwej i ujmowane jako „Prawa majątkowe” a drugostronnie jako „Dotacja” do środków trwałych nabytych/wytworzonych w ramach realizacji projektu.

Początkowe ujęcie nieodpłatnie przyznanych praw majątkowych ujmuje się jako składnik aktywów – „Prawa majątkowe” w korespondencji z „Dotacjami”.

Wartość godziwą praw majątkowych stanowi iloczyn ich ilości i ceny rynkowej z dnia ujęcia, z uwzględnieniem warunków cenowych wynikających z zawartych umów.

Zapasy i prawa majątkowe są wykazywane w wartości netto (pomniejszonej o odpisy aktualizujące). Odpisy aktualizujące wartość tworzy się w związku z utratą ich wartości, celem doprowadzenia wartości zapasów i praw majątkowych do poziomu wartości netto możliwej do odzyskania.

Odpisy aktualizujące ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów odpowiednio w pozycji:

- kosztu wytworzenia sprzedanych produktów - w przypadku utraty wartości wyrobów gotowych, półfabrykatów, produkcji w toku, materiałów i surowców służących do produkcji, praw majątkowych przeznaczonych na potrzeby własne;
- wartości sprzedanych towarów i materiałów - w przypadku utraty wartości towarów, materiałów i praw majątkowych przeznaczonych do sprzedaży.

Odwrócenie odpisu aktualizującego wartość zapasów ujmowane jest jako zmniejszenie:

- kosztu wytworzenia sprzedanych produktów - w przypadku ustania przyczyny powodującej utratę wartości wyrobów gotowych, półfabrykatów, produkcji w toku, materiałów i surowców służących do produkcji oraz praw majątkowych przeznaczonych na potrzeby własne;
- wartości sprzedanych towarów i materiałów - w przypadku ustania przyczyny powodującej utratę wartości towarów i materiałów oraz praw majątkowych przeznaczonych do sprzedaży.

Skutki różnic wynikających z inwentaryzacji ujmowane są w działalności, której dotyczą.

Prawa do emisji dwutlenku węgla (CO₂)

Przyznane nieodpłatnie prawa do emisji CO₂ ujmowane są w wartości godziwej ustalonej wg ceny rynkowej z dnia ich przyznania z uwzględnieniem kursu waluty ustalonego przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego obowiązującego na ten dzień. Początkowe ujęcie nieodpłatnie przyznanych praw do emisji ujmuje się jako składnik aktywów – „Prawa majątkowe” w korespondencji z „Dotacjami”.

Należne, lecz nieprzyznane prawa do emisji ujmuje się jako należności. Do czasu przyznania praw do emisji zmiany wartości tych praw traktuje się jako zmiany szacunków.

Opłaty za przyznanie praw łącznie z opłatą za wpisanie do rejestru nie stanowią wartości tych praw i ujmowane są jako czynne rozliczenia międzyokresowe. Wniesione opłaty są odnoszone w koszt

wytworzenia sprzedanych produktów proporcjonalnie do ich wykorzystania w danym okresie rozliczeniowym.

W przypadku nabycia praw, prawa te na moment początkowego ujęcia wyceniane są w cenie nabycia.

W oparciu o rzeczywistą emisję, koszty bieżącego okresu obciążane są wartością praw przypadających na tę emisję w korespondencji z pozycją bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów. Utworzone bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów obciążają koszt własny sprzedaży. Równoległe do obciążenia kosztów następuje rozliczenie dotacji – odciążenie kosztów – do wysokości wartości praw przyznanych nieodpłatnie przeznaczonych do umorzenia.

Do wysokości posiadanych przez Spółkę praw, równowartość praw do emisji CO₂ ustala się w oparciu o średnioważoną cenę odrębnie dla praw przyznanych nieodpłatnie oraz nabytych. W przypadku braku ilości praw do pokrycia rzeczywistej emisji, bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów dotyczące różnicy pomiędzy emisją rzeczywistą a posiadanymi prawami ustalane są wg cen rynkowych z dnia bilansowego. W przypadku, gdy Spółka zawarła kontrakty terminowe na dostawę praw do emisji CO₂, z których dostawa praw nastąpi przed upływem terminu umorzenia brakujących praw, bierne rozliczenia międzyokresowego kosztów, w części pokrywającej niedobór, tworzy się w oparciu o średnią cenę wynikającą z tych kontraktów.

Na koniec okresu sprawozdawczego wartość praw jest weryfikowana w odniesieniu do ich wartości rynkowej na dzień bilansowy.

W przypadku sprzedaży praw, przychody z tytułu sprzedaży ujmowane są na zasadach ogólnych.

Wykorzystane prawa do emisji ulegają umorzeniu i wyłącza się je z ewidencji. Wyłączenie z ewidencji następuje w korespondencji z biernymi rozliczeniami międzyokresowymi kosztów (rozliczenie rmk).

Wartość niewykorzystanych i niesprzedanych praw do emisji, które ulegają umorzeniu odpisuje się w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych.

15.11. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe

Należności z tytułu dostaw i usług są aktywami finansowymi, niebędącymi instrumentami pochodnymi, o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowanymi na aktywnym rynku. Należności z tytułu dostaw i usług powstają w wyniku podstawowej działalności Spółki.

Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności finansowe wycenia się na koniec okresu sprawozdawczego według zamortyzowanego kosztu (tj. zdyskontowane przy użyciu efektywnej stopy procentowej) pomniejszonego o odpisy z tytułu utraty wartości. W przypadku należności krótkoterminowych o terminie płatności do 365 dni przyjmuje się, że wycena ta odpowiada kwocie należnej zapłaty.

Należności z tytułu dostaw i usług korygowane są o należne rabaty (dyskonto, premie, bonusy upusty) z uwagi na przyjęte założenie, że ich rozliczenie odbywać się będzie poprzez potrącenie.

Pozostałe należności stanowią:

a/ inne należności spełniające definicję aktywów finansowych, w tym:

- należności z tytułu rozliczenia pochodnych instrumentów finansowych;
- należności z tytułu dywidend;
- odsetki od należności;
- zaliczki, które będą rozliczone w formie pieniężnej;
- pozostałe należności finansowe;

b/ inne należności nie spełniające definicji aktywów finansowych, w tym:

- przekazane zaliczki na dostawy oraz na środki trwałe, środki trwałe w budowie i wartości niematerialne, które zostaną rozliczone poprzez fizyczną dostawę lub wykonanie usługi;
- należności z tytułu podatków (inne niż należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego);

- pozostałe należności niefinansowe;
- rozliczenia międzyokresowe czynne.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

Należności niestanowiące aktywów finansowych ujmuje się początkowo w wartości nominalnej i wycenia na koniec okresu sprawozdawczego w kwocie wymagającej zapłaty.

Wartość należności jest aktualizowana przy uwzględnieniu stopnia prawdopodobieństwa ich zapłaty poprzez dokonanie odpisu aktualizującego, dokonywane są szacunki oczekiwanych strat kredytowych. Zasady ustalania oczekiwanych strat kredytowych opisane zostały w notcie 15.8.

Kwota odpisów może ulec zmniejszeniu w przypadku posiadania przez Zarząd wiarygodnych dokumentów, z których wynika, iż należności zostały zabezpieczone i ich zapłata jest wysoce prawdopodobna.

Odpisy oczekiwanych strat kredytowych ujmuje się w ciężar kosztów sprzedaży, z wyjątkiem odpisów aktualizujących dotyczących należności z tytułu odsetek od należności z tytułu dostaw i usług, które ujmuje się w kosztach finansowych. Odpisy odnoszące się do pozostałych należności, innych niż należności odsetkowe, ujmuje się w pozostałych kosztach operacyjnych. Odwrócenie odpisów ujmuje się, jeżeli w kolejnych okresach utrata wartości uległa zmniejszeniu, a wzrost wartości aktywa finansowego może być przypisany do zdarzeń występujących po momencie ujęcia odpisu. Odwrócenie odpisu ujmuje się w sprawozdaniu z całkowitych dochodów odpowiednio jako zmniejszenie kosztów sprzedaży lub jako przychody finansowe/pozostałe przychody operacyjne.

Aktywa z tytułu umów

W przypadku poniesienia kosztów związanych ze świadczeniem usługi/realizacją umowy przez stronę trzecią na rzecz klientów, koszty te stanowią koszty wykonania umowy i podlegają aktywowaniu. Są one rozliczane przez okres świadczenia usługi. Aktywowane koszty wykazywane są w odrębnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej – aktywa z tytułu umów.

15.12. Pozostałe aktywa finansowe

Pozostałe aktywa finansowe wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej obejmują udzielone pożyczki oraz lokaty bankowe i inne środki pieniężne ulokowane na okres przekraczający trzy miesiące licząc od daty ich ulokowania.

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej wartość pozostałych aktywów finansowych skorygowana jest o oszacowane straty kredytowe. Szacowanie strat kredytowych opiera się na ratingu instytucji finansowych i przedsiębiorstw, w których ulokowane są środki pieniężne bądź udzielone pożyczki.

15.13. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej obejmują środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych składa się ze środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, skorygowanych o naliczone na dzień bilansowy odsetki, różnice kursowe z wyceny walut obcych oraz oszacowane straty kredytowe.

Szacowanie strat kredytowych opiera się na ratingu instytucji finansowych, w których zdeponowane są środki pieniężne.

15.14. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwałe (lub grupy do zbycia) klasyfikuje się jako przeznaczone do sprzedaży, jeżeli ich wartość bilansowa będzie odzyskana raczej poprzez transakcje sprzedaży niż poprzez kontynuowanie użytkowania, pod warunkiem, iż są dostępne do natychmiastowej sprzedaży w obecnym stanie, z zachowaniem warunków, które są zwyczajowo stosowane przy sprzedaży tych aktywów (lub grup do zbycia) oraz ich sprzedaż jest wysoce uprawdopodobniona.

Aktywa trwałe (lub grupy do zbycia) wycenia się według niższej z dwóch wartości: wartości bilansowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia. Różnica z wyceny do wartości godziwej ujmowana jest w pozostałych kosztach operacyjnych. W momencie późniejszej wyceny, ewentualne odwrócenie wartości godziwej ujmuje się w pozostałych przychodach operacyjnych.

W przypadku, gdy składnik nie spełnia już kryteriów kwalifikacji do aktywów przeznaczonych do sprzedaży, ujmuje się go w tej pozycji bilansowej, z której był uprzednio ujęty i wycenia się go w kwocie niższej z dwóch:

- wartości bilansowej z dnia poprzedzającego klasyfikację składnika aktywów jako przeznaczony do sprzedaży, skorygowanej o amortyzację lub aktualizację wyceny, która została ujęta, gdyby składnik aktywów nie został zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży lub
- wartości odzyskiwalnej z dnia podjęcia decyzji o jego nie sprzedawaniu.

15.15. Kapitał własny

Kapitały własne ujmuje się w księgach rachunkowych z podziałem na jego rodzaje, według zasad określonych przepisami prawa i postanowieniami Statutu Spółki.

Kapitał zakładowy wykazywany jest w wysokości określonej w Statucie Spółki i Krajowym Rejestrze Sądowym.

Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej stanowią nadwyżki osiągnięte przy emisji, pomniejszone o koszty poniesione w związku z emisją akcji.

Zyski zatrzymane stanowią: kapitał zapasowy, kapitały rezerwowe i pozostałe, niepodzielony zysk lub niepokryta strata z lat ubiegłych (skumulowane zyski/straty z lat ubiegłych), wynik finansowy bieżącego roku obrotowego.

15.16. Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne są ujmowane według wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne są wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej. Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane przy rozliczeniu zobowiązania.

15.17. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe

Zobowiązania stanowią obecny, wynikający z przeszłych zdarzeń obowiązek, którego wypełnienie, według oczekiwań, spowoduje wypływ środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług obejmują:

- zobowiązania przypadające do zapłaty za dobra lub usługi, które zostały dostarczone/wykonane oraz zafakturowane lub formalnie uzgodnione z dostawcą;
- rozliczenia międzyokresowe bierne, czyli zobowiązania przypadające do zapłaty za dobra lub usługi, które zostały dostarczone/wykonane, ale nie zostały opłacone, zafakturowane lub formalnie uzgodnione z dostawcą, przy czym kwota lub termin zapłaty są mniej niepewne niż w przypadku rezerw;
- zobowiązania przypadające do zapłaty za materiały i towary, które jeszcze nie zostały dostarczone, ale zgodnie z obowiązującymi warunkami współpracy, znaczące ryzyka i korzyści związane z ich własnością przeszły już na Spółkę.

Pozostałe zobowiązania obejmują:

a/ zobowiązania spełniające definicję zobowiązań finansowych, w tym:

- zobowiązania z tytułu wynagrodzeń osobowych;
- zobowiązania z tytułu dywidend;
- zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, jeżeli ich rozliczenie nastąpi w formie pieniężnej;
- zobowiązania z tytułu nabycia rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych itp.;
- bierne rozliczenia międzyokresowe, czyli zobowiązania przypadające do zapłaty za dobra lub usługi, które zostały dostarczone/wykonane, ale nie zostały opłacone, zafakturowane lub formalnie uzgodnione z dostawcą, przy czym kwota lub termin zapłaty są mniej niepewne niż w przypadku rezerw, inne niż zaklasyfikowane do zobowiązań z tytułu dostaw i usług;

b/ zobowiązania niespełniające definicji zobowiązań finansowych, w tym:

- zobowiązania z tytułu podatków (inne niż zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego, które są prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej odrębnie), opłat, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych tytułów publicznoprawnych;
- bierne rozliczenia międzyokresowe inne niż zaklasyfikowane do zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz innych zobowiązań finansowych, w tym oszacowane opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska naturalnego, dla których moment płatności przypada w okresach późniejszych niż koniec okresu sprawozdawczego i na które nie otrzymano jeszcze decyzji potwierdzającej powstanie zobowiązania;
- otrzymane zaliczki, które zostaną rozliczone poprzez fizyczną dostawę wyrobów gotowych, towarów lub wykonanie usługi;
- zobowiązania wobec pracowników, jeżeli ich uregulowanie nastąpi w innej formie niż poprzez wypłatę środków pieniężnych;
- zobowiązania wobec pracowników z tytułu podróży służbowych;
- fundusze specjalne, w tym zobowiązanie z tytułu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych (ZFŚS) po pomniejszeniu o środki pieniężne, należności z tytułu pożyczek udzielonych ze środków z ZFŚS;
- rozliczenia międzyokresowe przychodów, z wyjątkiem dotacji rządowych prezentowanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej odrębnie.

Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, na koniec okresu sprawozdawczego wycenia się według zamortyzowanego kosztu, tj. zdyskontowane przy użyciu efektywnej stopy procentowej. W przypadku zobowiązań krótkoterminowych o terminie płatności do 365 dni przyjmuje się, że wycena ta odpowiada kwocie wymagającej zapłaty.

Zobowiązania niezaliczone do zobowiązań finansowych wycenia się w kwocie wymagającej zapłaty.

Zobowiązania z tytułu umów

Zobowiązania z tytułu umów obejmują wynagrodzenia za działania marketingowe, zaliczki na dostawy oraz zafakturowane, ale jeszcze nie w pełni wykonane usługi.

15.18. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Spółce ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Spółka spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

15.19. Świadczenia pracownicze

Nagrody jubileuszowe, odprawy emerytalne i rentowe, odprawy pośmiertne

Zgodnie z obowiązującymi Spółkę przepisami dotyczącymi wynagradzania, pracownikom przysługuje nagroda jubileuszowa, odprawa emerytalna i rentowa, natomiast w przypadku śmierci pracownika, osobom uposażonym, odprawa pośmiertna. Spółka tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych i rentowych, odpraw pośmiertnych oraz nagród jubileuszowych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Spółka nie wydzieliła aktywów, które w przyszłości służyłyby uregulowaniu zobowiązań z tytułu odpraw emerytalnych i rentowych, odpraw pośmiertnych oraz nagród jubileuszowych.

Wartość przyszłych zobowiązań z tytułu nagród jubileuszowych, odpraw emerytalnych i rentowych oraz odpraw pośmiertnych wyliczana jest przez uprawnionego aktuarium przy zastosowaniu metody prognozowanych uprawnień jednostkowych z uwzględnieniem prognozowanego wzrostu wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru przyszłych świadczeń, założonej stopy dyskonta, założonym prawdopodobieństwie osiągnięcia odpowiedniego stażu pracy (prawdopodobieństwo osiągnięcia uprawnień do nagrody jubileuszowej), prawdopodobieństwie dożycia przez pracownika wieku emerytalnego (prawdopodobieństwo osiągnięcia uprawnień do jednorazowej odprawy emerytalnej), prawdopodobieństwie inwalidztwa pracownika przed osiągnięciem wieku emerytalnego (prawdopodobieństwo osiągnięcia uprawnień do jednorazowej odprawy rentowej), pod warunkiem pozostania w stosunku pracy z obecnym pracodawcą oraz w odniesieniu do odpraw pośmiertnych umieralność i prawdopodobieństwo dożycia.

Wysokość rezerwy aktualizowana jest co najmniej na koniec danego roku obrotowego. Korekta zwiększająca lub zmniejszająca wysokość rezerwy odnoszona jest w koszty działalności operacyjnej, za wyjątkiem zysków/(strat) aktuarialnych dotyczących programów określonych świadczeń po okresie zatrudnienia, które ujmowane są w innych całkowitych dochodach.

Wykorzystanie tego typu rezerw powoduje zmniejszenie rezerwy. Rozwiązanie powyższej rezerwy koryguje (zmniejsza) odpowiednio koszty operacyjne lub inne całkowite dochody.

Świadczenie związane z ustaniem stosunku pracy

W przypadku rozwiązania stosunku pracy, pracownikom Spółki przysługują świadczenia przewidziane przez obowiązujące w Polsce przepisy prawa pracy, między innymi ekwiwalent z tytułu niewykorzystanego urlopu wypoczynkowego oraz odszkodowania z tytułu zobowiązania do powstrzymania się od prowadzenia działalności konkurencyjnej wobec pracodawcy.

Rezerwy/rozliczenia międzyokresowe kosztów/zobowiązania na pozostałe świadczenia związane z ustaniem stosunku pracy tworzone są w momencie ustania stosunku pracy. Ich aktualizacja następuje najpóźniej na koniec roku obrotowego.

Nagroda roczna, wynagrodzenie zmienne

Pracownikom Spółki przysługuje prawo do nagrody rocznej. Jej wysokość, zgodnie z przyjętymi w Spółce regulacjami, uzależniona jest od uzyskanych w danym roku wyników finansowych.

Osobom zatrudnionym w Spółce na podstawie tzw. kontraktów menadżerskich przysługuje prawo do wynagrodzenia uzależnionego od stopnia realizacji wyznaczonych celów (wynagrodzenie zmienne).

Rezerwa na nagrodę roczną oraz wynagrodzenie zmienne tworzona jest w ciężar kosztów operacyjnych.

Odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych z zysku netto

Zgodnie z obowiązującymi Spółkę przepisami możliwe jest przeznaczenie części zysku na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych. W związku z tym, że na koniec okresu sprawozdawczego nie jest możliwe wiarygodne oszacowanie kwoty zobowiązania Spółka ujmuje koszty świadczeń pracowniczych dotyczących odpisów na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych z zysku netto w kosztach roku obrotowego, w którym podjęta została uchwała o przeznaczeniu części zysku netto na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych.

Pozostałe świadczenia pracownicze

Koszty pozostałych świadczeń pracowniczych ujmowane są w kosztach roku obrotowego, w którym zostały zatwierdzone do wypłaty, chyba że możliwe jest wiarygodne określenie kwoty świadczenia.

15.20. Przychody

Przychody - zasady stosowane od 01 stycznia 2018 roku

Wysokość przychodów ustala się według wartości godziwej otrzymanej bądź należnej zapłaty.

W przypadku, gdy wpływ zmian wartości pieniądza w czasie jest istotny (za taki uważa się okres uzyskania zapłaty dłuższy niż 365 dni), przychody wycenia się według wartości zdyskontowanej. Wartość dyskonta jest odnoszona stosownie do upływu czasu jako zwiększenie wartości należności, a drugostronnie jako przychody finansowe.

Przychody ujmowane i prezentowane są w podziale na przychody ze sprzedaży (produktów, materiałów i towarów), pozostałe przychody operacyjne (dotyczące majątku trwałego, dotacji, kar i odszkodowań) oraz przychody finansowe (dotyczące działalności o charakterze finansowym, w tym majątku finansowego, różnic kursowych oraz wyniku na transakcjach zabezpieczających przed ryzykiem walutowym oraz lokowania nadwyżek środków pieniężnych).

Przychody z tytułu sprzedaży produktów, materiałów i towarów

Przychody ze sprzedaży produktów (w tym ze sprzedaży usług), materiałów i towarów są to przychody z tytułu umów zawartych z klientami, których identyfikacja uregulowana została w MSSF 15.

Przychody te ujmowane są zgodnie z 5-etapowym modelem ujmowania przychodów:

- identyfikacja umowy z klientem;
- identyfikacja zobowiązań do wykonania świadczenia zawartych w umowie;
- ustalenie ceny transakcyjnej;
- przypisanie ceny transakcyjnej do zobowiązań do wykonania świadczenia zawartych w umowie;
- ujęcie przychodu w chwili wypełnienia zobowiązań.

W ramach powyższego modelu wydzielane jest:

- wynagrodzenie za działania reklamowe i promocyjne klienta, które kwalifikowane jest jako bonifikata, do której klient ma prawo po wykonaniu określonych w umowie działań reklamowych i marketingowych;
- wynagrodzenie stałej bonifikaty na jednostkę produktu, niezależnego od rodzaju produktu, która alokowana jest do poszczególnych produktów oferowanych w ramach umowy proporcjonalnie do indywidualnych cen sprzedaży;
- zobowiązanie Spółki do wykonania świadczenia w postaci prawa materialnego, tj. prawa kupującego do zakupu produktów/towarów w przyszłości po obniżonych cenach, po spełnieniu określonego warunku;
- zobowiązanie do świadczenia przez Spółkę usług transportu lub transportu i ubezpieczenia świadczonych po przekazaniu kontroli nad towarem/produktem na rzecz klienta, uwzględnionych w cenie towaru/produktu (warunki dostawy wg INCOTERMS CIF, CIP, CFR, CPT) skutkuje ujmowaniem korekty przychodu w części dotyczącej niezrealizowanej, wydzielonej usługi transportu lub transportu i ubezpieczenia.

Przystługujące klientowi wynagrodzenia z wyżej wskazanych tytułów do czasu realizacji usługi, uzyskania bonifikaty czy prawa do nabycia produktu po obniżonej cenie, wykazywane jest w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako zobowiązania z tytułu umów.

Realizacja działań reklamowych i promocyjnych przez klienta oraz zapewnienie klientowi prawa do bonifikat czy zakupu w przyszłości produktów po obniżonych cenach stanowi zmienny element wynagrodzenia.

Przychody z tytułu sprzedaży produktów, materiałów i towarów ustalane są i ujmowane z uwzględnieniem warunków INCOTERMS, w szczególności w zakresie przekazania kontroli nad produktem/towarem.

Przychody z tytułu odsetek

Przychody z tytułu odsetek ujmowane są sukcesywnie w miarę ich narastania (z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej, stanowiącej stopę dyskontującą przyszłe wpływy gotówkowe przez szacowany okres użytkowania instrumentów finansowych) w stosunku do wartości bilansowej netto danego składnika aktywów finansowych.

Przychody z tytułu dywidend

Dywidendy ujmowane są w momencie ustalenia praw akcjonariuszy lub udziałowców do ich otrzymania.

Przychody z tytułu wynajmu

Przychody z tytułu wynajmu nieruchomości inwestycyjnych ujmowane są metodą liniową przez okres wynajmu w stosunku do otwartych umów.

Przychody - zasady stosowane do 31 grudnia 2017 roku

Przychody ujmowane są w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Spółka uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

Przychody są rozpoznawane po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT) i podatek akcyzowy oraz rabaty (dyskonta, premie, bonusy, upusty).

Wysokość przychodów ustala się według wartości godziwej otrzymanej bądź należnej zapłaty.

Przychody wycenia się według wartości zdyskontowanej, w przypadku, gdy wpływ zmian wartości pieniądza w czasie jest istotny (za taki uważa się okres uzyskania zapłaty dłuższy niż 365 dni).

W przypadku ujmowania przychodów w wartości zdyskontowanej, wartość dyskonta jest odnoszona stosownie do upływu czasu jako zwiększenie wartości należności, a drugostronnie jako przychody finansowe.

Przychody ujmowane i prezentowane są w podziale na przychody ze sprzedaży (produktów, materiałów i towarów), pozostałe przychody operacyjne (dotyczące majątku trwałego, dotacji, kar i odszkodowań) oraz przychody finansowe (dotyczące działalności o charakterze finansowym, w tym majątku finansowego, różnic kursowych oraz wyniku na transakcjach zabezpieczających przed ryzykiem walutowym oraz lokowania nadwyżek środków pieniężnych).

Sprzedaż produktów, materiałów i towarów

Przychody ze sprzedaży wyrobów gotowych, materiałów i towarów ujmowane są, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do produktów, materiałów i towarów zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

Świadczenie usług

Przychody z tytułu świadczenia usług ujmowane są po ich wykonaniu, chyba że z zawartych umów wynika etapowe rozliczanie ich realizacji.

Przychody z tytułu odsetek

Przychody z tytułu odsetek ujmowane są sukcesywnie w miarę ich narastania (z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej, stanowiącej stopę dyskontującą przyszłe wpływy gotówkowe przez szacowany okres użytkowania instrumentów finansowych) w stosunku do wartości bilansowej netto danego składnika aktywów finansowych.

Przychody z tytułu dywidend

Dywidendy ujmowane są w momencie ustalenia praw akcjonariuszy lub udziałowców do ich otrzymania.

Przychody z tytułu wynajmu

Przychody z tytułu wynajmu nieruchomości inwestycyjnych ujmowane są metodą liniową przez okres wynajmu w stosunku do otwartych umów.

15.21. Koszty

Koszty ujmowane są z uwzględnieniem zasady kompletności, współmierności i ostrożności. Ponoszone przez Spółkę koszty ujmowane i prezentowane są w podziale na koszty operacyjne, pozostałe koszty operacyjne oraz koszty finansowe.

Koszty operacyjne obejmują koszty wytworzenia sprzedanych produktów, wartość sprzedanych towarów i materiałów, koszty sprzedaży i handlowe oraz koszty ogólnego zarządu.

Koszty w układzie rodzajowym ujmowane są w momencie ich wpływu na wynik finansowy, niezależnie od momentu ich poniesienia.

Pozostałe koszty operacyjne obejmują transakcje dotyczące majątku trwałego, dotacji oraz kar i odszkodowań.

Koszty finansowe obejmują transakcje związane z pozyskaniem i obsługą zewnętrznych źródeł finansowania działalności Spółki, transakcje dotyczące majątku finansowego, różnice kursowe oraz wyniki na transakcjach zabezpieczających przed ryzykiem walutowym.

15.22. Dotacje

Dotacje ujmowane są w momencie zaistnienia uzasadnionej pewności, że dotacja zostanie uzyskana oraz, że spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki.

Jeżeli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość godziwa ujmowana jest jako przychody przyszłych okresów, a następnie stopniowo odpisywana w pozostałe przychody operacyjne, przez szacowany okres użytkowania związanego z nią składnika aktywów, równoległe do odpisów amortyzacyjnych.

Jeżeli dotacja dotyczy pozycji kosztowej, wówczas jest ona ujmowana współmiernie do kosztów, które dotacja ta ma kompensować.

Jeżeli dotacja jest formą rekompensaty za już poniesione koszty lub straty, lub została przyznana celem udzielenia jej natychmiastowego finansowego wsparcia, bez towarzyszących przyszłych kosztów, ujemne się ją w okresie, w którym stała się należna.

Rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne otrzymane w formie dotacji ujemne się w wartości godziwej.

15.23. Podatek dochodowy

Podatek dochodowy obejmuje część bieżącą i odroczoną.

Rezerwa na podatek dochodowy jest tworzona w stosunku do wszystkich różnic przejściowych występujących na koniec okresu sprawozdawczego między wartością podatkową aktywów i pasywów a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych aktywów podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji,

gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na koniec każdego okresu sprawozdawczego i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Ulgi w podatku dochodowym z tytułu prowadzenia działalności na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej (SSE), tj. zwolnienie z podatku dochodu osiągniętego z działalności prowadzonej na terenie SSE na podstawie uzyskanych zezwoleń, Spółka ujmuje w wysokości i w momencie spełnienia wymagań wynikających z otrzymanego zezwolenia. Na należną, a niewykorzystaną kwotę ulgi tworzony jest odroczony podatek dochodowy. Do czasu wypełnienia warunków zezwolenia na prowadzenie działalności w SSE, należna ulga prezentowana jest w pozycjach pozabilansowych, jako należność warunkowa.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym ujmowany jest w kapitale własnym.

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej rezerwy lub aktywa z tytułu podatku odroczonego prezentowane są po skompensowaniu.

15.24. Zysk netto na akcję

Zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym.

16. Informacje dotyczące segmentów operacyjnych

Podstawowy podział sprawozdawczości oparty jest na segmentach branżowych.

W **Segmencie Agro** wytwarzane są następujące główne półfabrykaty i wyroby gotowe: amoniak, gaz syntezowy, kwas azotowy, saletra amonowa, RSM® oraz gazy techniczne.

Głównymi produktami handlowymi Segmentu Agro są nawozy azotowe: PULAN® (saletra amonowa), RSM® (roztwór saletrzano-mocznikowy), PULREA® i PULGRAN® (mocznik) oraz PULSAR® (siarczan amonu), siarczan amonu z Instalacji Odsiarczania Spalin, RSM®S (roztwór saletrzano-mocznikowy z siarką), PULASKA® (roztwór nawozu azotowego z siarką) oraz PULGRAN®S (mocznik granulowany z siarką).

Pozostałe produkty handlowe Segmentu Agro obejmują inne produkty wytwarzane dodatkowo na podstawowych instalacjach Segmentu: LIKAM® (woda amoniakalna), amoniak, wodór, kwas azotowy, powietrze pomiarowe i technologiczne, dwutlenek węgla oraz COOLANT® (suchy lód).

W Segmencie Agro realizowana jest również sprzedaż towarów i materiałów oraz sprzedaż usług tego Segmentu.

W **Segmencie Chemia** wytwarzane są następujące główne półfabrykaty i wyroby gotowe: melamina, mocznik, kaprolaktam, PULREA® i PULGRAN®, NOXy® (roztwór mocznika), PULNOX® (roztwory mocznika), nadtlenuk wodoru, kwas siarkowy oraz PULSAR®, RSM®S, PULASKA®, cykloheksanon, cykloheksan.

Głównymi produktami handlowymi Segmentu Chemia są MELAMINA®, CAPROLAKTAM® (płatkowany i ciekły), NOXy®, PULNOX®, PULREA® oraz nadtlenuk wodoru.

Pozostałe produkty handlowe Segmentu Chemia obejmują inne produkty wytwarzane dodatkowo na instalacjach przypisanych do Segmentu.

W **Segmentcie Energetyka** wytwarzane są następujące media: energia cieplna, energia elektryczna, gaz ziemny niskociśnieniowy oraz pary i wody, które są jednocześnie głównymi produktami handlowymi tego Segmentu.

W Segmentcie tym realizowana jest również sprzedaż towarów i materiałów oraz sprzedaż innych mediów i usług Segmentu.

Do **Segmentu Pozostała Działalność** zakwalifikowano przychody ze sprzedaży worków z folii, folii, worków śmieciowych oraz materiałów, towarów i usług nie zakwalifikowanych do innych Segmentów.

Poszczególne Segmenty w ramach swojej działalności produkcyjnej zużywają surowce/półfabrykaty/media. Jeżeli potrzebne do produkcji komponenty nie są dostępne w ramach Segmentu są pozyskiwane od innych Segmentów, w których są wytwarzane - obroty wewnętrzne.

Przepływy między segmentami są wyceniane według rzeczywistego technicznego kosztu wytworzenia powiększonego o marżę zróżnicowaną w zależności od rodzaju przepływu, i tak:

- dla produktów wytwarzanych w jednym segmentcie, a sprzedawanych przez inny segment – rzeczywista marża zysku (po uwzględnieniu kosztów sprzedaży) dzielona jest pomiędzy segment produkujący i segment sprzedający proporcjonalnie do udziału technicznego kosztu wytworzenia półproduktu do kosztu własnego sprzedaży produktu sprzedanego;
- dla amoniaku i uzysków amoniaku – marża ustalana jest na poziomie marży realizowanej przez podmioty zewnętrzne, których przedmiot działalności można uznać za porównywalny do działalności Grupy Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A.;
- dla mediów energetycznych, z uwagi na to, że wytwarzanie mediów energetycznych jest działalnością pomocniczą dla segmentów Agro i Chemia, przyjęto marżę w wysokości 0%, segment Energetyka zysk/(stratę) generuje wyłącznie na sprzedaży zewnętrznej;
- dla usług oraz pozostałych półproduktów i mediów – przyjęto marżę w wysokości 0% z uwagi na nieistotny wpływ na ocenę segmentów.

W związku z wprowadzonymi zmianami, o których mowa w nocie 11, dane za okres 12 miesięcy 2017 roku zakończonego 31 grudnia 2017 roku zostały przekształcone.

w tysiącach złotych

01.01.2018 - 31.12.2018	Działalność kontynuowana				Razem	Wyłączenia	Działalność ogółem
	Segment Agro	Segment Chemia	Segment Energetyka	Pozostała działalność			
Przychody							
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	1 634 141	1 356 375	97 777	19 014	3 107 307	-	3 107 307
Obroty wewnętrzne między segmentami	1 421 426	1 009 671	1 758 629	63 565	4 253 291	(4 253 291)	-
Przychody segmentu ogółem	3 055 567	2 366 046	1 856 406	82 579	7 360 598	(4 253 291)	3 107 307
Koszty							
Koszt własny sprzedaży na rzecz klientów zewnętrznych	(1 303 542)	(1 180 667)	(104 704)	(27 082)	(2 615 995)	-	(2 615 995)
Koszt własny sprzedaży nieprzypisany	-	-	-	-	-	-	(1 447)
Obroty wewnętrzne między segmentami	(1 409 876)	(1 021 221)	(1 758 629)	(63 565)	(4 253 291)	4 253 291	-
Koszty segmentu ogółem	(2 713 418)	(2 201 888)	(1 863 333)	(90 647)	(6 869 286)	4 253 291	(2 617 442)
Koszty sprzedaży	(177 717)	(46 263)	(165)	(137)	(224 282)	-	(224 282)
w tym odpisy aktualizujące wartość należności	(425)	197	1	2	(225)	-	(225)
Zysk/(strata) segmentu	164 432	117 895	(7 092)	(8 205)	267 030	-	265 583
Koszty ogólnego zarządu	(4 231)	(776)	(3 755)	(6 922)	(15 684)	-	(15 684)
Koszty ogólnego zarządu nieprzypisane	-	-	-	-	-	-	(153 662)
Pozostałe przychody/koszty operacyjne netto	(362)	479	(946)	(866)	(1 695)	-	(1 695)
w tym odpisy aktualizujące wartość niefinansowych aktywów trwałych	-	-	(45)	(119)	(164)	-	(164)
Pozostałe przychody/koszty operacyjne netto nieprzypisane	-	-	-	-	-	-	(2 896)
w tym odpisy aktualizujące wartość niefinansowych aktywów trwałych	-	-	-	-	-	-	(45)
Przychody/koszty finansowe netto	-	-	-	-	-	-	15 745
Zysk/(strata) przed opodatkowaniem	159 839	117 598	(11 793)	(15 993)	249 651	-	107 391
Podatek dochodowy	-	-	-	-	-	-	(23 230)
Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej	-	-	-	-	-	-	84 161
Zysk/(strata) netto za rok obrotowy	-	-	-	-	-	-	84 161
Aktywa i zobowiązania wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku							
Aktywa segmentu	611 460	815 445	566 399	265 526	2 258 830	-	2 258 830
Aktywa nieprzypisane	-	-	-	-	-	-	2 003 083
Aktywa ogółem	611 460	815 445	566 399	265 526	2 258 830	-	4 261 913
Zobowiązania segmentu	29 787	22 359	292 900	6 711	351 757	-	351 757
Zobowiązania nieprzypisane	-	-	-	-	-	-	729 278
Kapitały własne	-	-	-	-	-	-	3 180 878
Zobowiązania i kapitały ogółem	29 787	22 359	292 900	6 711	351 757	-	4 261 913
Pozostałe informacje dotyczące segmentu							
Nakłady inwestycyjne	308 180	36 214	67 646	74 600	486 640	-	486 640
Nakłady inwestycyjne nieprzypisane	-	-	-	-	-	-	10 859
Amortyzacja	59 747	71 867	41 811	11 642	185 067	-	185 067
Amortyzacja nieprzypisana	-	-	-	-	-	-	10 000

01.01.2017 - 31.12.2017	Działalność kontynuowana				Razem	Wyłączenia	Działalność ogółem
	Segment Agro	Segment Chemia	Segment Energetyka	Pozostała działalność			
Przychody							
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	1 670 986	1 282 795	83 158	23 149	3 060 088	-	3 060 088
Obroty wewnętrzne między segmentami	1 186 508	925 121	1 477 314	66 146	3 655 089	(3 655 089)	-
Przychody segmentu ogółem	2 857 494	2 207 916	1 560 472	89 295	6 715 177	(3 655 089)	3 060 088
Koszty							
Koszt własny sprzedaży na rzecz klientów zewnętrznych	(1 161 441)	(1 014 985)	(93 249)	(33 640)	(2 303 315)	-	(2 303 315)
Koszt własny sprzedaży nieprzypisany	-	-	-	-	-	-	3 090
Obroty wewnętrzne między segmentami	(1 214 422)	(897 207)	(1 477 314)	(66 146)	(3 655 089)	3 655 089	-
Koszty segmentu ogółem	(2 375 863)	(1 912 192)	(1 570 563)	(99 786)	(5 958 404)	3 655 089	(2 300 225)
Koszty sprzedaży	(185 846)	(49 940)	(31)	(146)	(235 963)	-	(235 963)
w tym odpisy aktualizujące wartość należności	(220)	79	-	8	(133)	-	(133)
Koszty sprzedaży nieprzypisane	-	-	-	-	-	-	32
w tym odpisy aktualizujące wartość należności	-	-	-	-	-	-	18
Zysk/(strata) segmentu	295 785	245 784	(10 122)	(10 637)	520 810	-	523 932
Koszty ogólnego zarządu	(3 859)	(941)	(3 934)	(7 093)	(15 827)	-	(15 827)
Koszty ogólnego zarządu nieprzypisane	-	-	-	-	-	-	(157 895)
Pozostałe przychody/koszty operacyjne netto	136	420	1 485	(1 633)	408	-	408
w tym odpisy aktualizujące wartość niefinansowych aktywów trwałych	-	859	(566)	-	293	-	293
Pozostałe przychody/koszty operacyjne netto nieprzypisane	-	-	-	-	-	-	679
w tym odpisy aktualizujące wartość niefinansowych aktywów trwałych	-	-	-	-	-	-	85
Przychody/koszty finansowe netto	-	-	-	-	-	-	(18 803)
Zysk/(strata) przed opodatkowaniem	292 062	245 263	(12 571)	(19 363)	505 391	-	332 494
Podatek dochodowy	-	-	-	-	-	-	(67 521)
Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej	-	-	-	-	-	-	264 973
Zysk/(strata) netto za rok obrotowy	-	-	-	-	-	-	264 973
Aktywa i zobowiązania wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku							
Aktywa segmentu	665 827	968 613	517 016	187 732	2 339 188	-	2 339 188
Aktywa nieprzypisane	-	-	-	-	-	-	1 763 696
Aktywa ogółem	665 827	968 613	517 016	187 732	2 339 188	-	4 102 884
Zobowiązania segmentu	69 869	34 574	291 501	5 271	401 214	-	401 214
Zobowiązania nieprzypisane	-	-	-	-	-	-	533 317
Kapitały własne	-	-	-	-	-	-	3 208 798
Zobowiązania i kapitały ogółem	69 869	34 574	291 501	5 271	401 214	-	4 143 329
Pozostałe informacje dotyczące segmentu							
Nakłady inwestycyjne	149 569	62 936	101 579	35 801	349 885	-	349 885
Nakłady inwestycyjne nieprzypisane	-	-	-	-	-	-	15 342
Amortyzacja	56 584	59 377	40 506	11 288	167 755	-	167 755
Amortyzacja nieprzypisana	-	-	-	-	-	-	9 010

Podział geograficzny przychodów z tytułu sprzedaży produktów od klientów zewnętrznych odpowiada lokalizacji kontrahentów.

Wyszczególnienie	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Polska	1 928 470	1 839 457
Zagranica, w tym:	1 178 837	1 220 631
Europa, w tym:	1 043 237	946 865
Niemcy	292 584	227 067
Wielka Brytania	178 985	175 393
Francja	74 448	54 931
Czechy	41 602	54 107
Słowacja	69 023	62 258
Austria	47 426	39 834
Słowenia	27 779	26 033
Rumunia	46 574	44 223
Hiszpania	21 564	31 101
Portugalia	20 541	13 257
Włochy	44 503	62 736
Belgia	21 674	22 464
Szwecja	13 143	15 445
Ukraina	78 772	32 236
Norwegia	15 919	16 597
Azja, w tym:	83 955	255 687
Chiny	3 221	72 413
Indie	51 058	55 638
Tajwan	3 229	100 634
Korea Południowa	26 384	27 002
Ameryka Północna w tym:	13 691	10 073
Stany Zjednoczone	6 563	240
Kanada	7 128	9 833
Ameryka Południowa, w tym:	37 719	7 455
Brazylia	13 833	7 455
Argentyna	23 886	-
Afryka	235	551
Razem	3 107 307	3 060 088

Aktywa trwałe inne niż instrumenty finansowe, aktywa z tytułu podatku odroczonego, aktywa z tytułu świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia oraz prawa wynikające z umów ubezpieczeniowych zlokalizowane są w Polsce, gdzie Spółka ma siedzibę.

W 2018 roku Spółka uzyskała przychody z tytułu transakcji z podmiotami Grupy Kapitałowej Grupa Azoty S.A., rozumianej zgodnie z MSSF 8 par. 34, jako zewnętrzny pojedynczy klient, w wysokości 344 468 tysięcy złotych, co stanowi 11,1% łącznych przychodów Spółki. Przychody te dotyczą głównie segmentu Chemia.

17. Przychody i koszty

17.1. Przychody ze sprzedaży

Kategorie przychodów z umów z klientami

Wyszczególnienie	Działalność kontynuowana 01.01.2018 - 31.12.2018				Działalność ogółem
	Segment Agro	Segment Chemia	Segment Energetyka	Pozostała działalność	
Główne linie produktów					
Przychody ze sprzedaży produktów	1 623 765	1 356 375	17 520	8 561	3 006 221
Przychody ze sprzedaży usług	3 264	-	19 797	8 348	31 409
Przychody ze sprzedaży towarów	7 112	-	54 494	40	61 646
Przychody ze sprzedaży materiałów	-	-	1 195	2 065	3 260
Przychody ze sprzedaży praw majątkowych	-	-	4 771	-	4 771
Główne linie produktów ogółem	1 634 141	1 356 375	97 777	19 014	3 107 307
Rejony geograficzne					
Polska	1 196 612	615 791	97 775	18 292	1 928 470
Niemcy	16 194	275 668	-	722	292 584
Pozostałe kraje Unii Europejskiej	303 599	347 947	2	-	651 548
Kraje Azji	-	83 955	-	-	83 955
Kraje Ameryki Południowej	37 719	-	-	-	37 719
Pozostałe kraje	80 017	33 014	-	-	113 031
Rejony geograficzne ogółem	1 634 141	1 356 375	97 777	19 014	3 107 307
Rodzaj klienta					
Klienci będący przedsiębiorcami	1 634 076	1 356 374	97 763	17 659	3 105 872
Klienci będący odbiorcami detalicznymi	65	1	14	1 355	1 435
Rodzaj klienta ogółem	1 634 141	1 356 375	97 777	19 014	3 107 307
Rodzaj umowy					
Umowy oparte na stałej cenie	552 273	520 979	97 777	15 413	1 186 442
Umowy z elementami wynagrodzenia zmiennego	1 081 251	835 396	-	116	1 916 763
Pozostałe	617	-	-	3 485	4 102
Rodzaj umowy ogółem	1 634 141	1 356 375	97 777	19 014	3 107 307
Okres obowiązywania umowy					
Umowy długoterminowe	39 461	9 526	97 703	5 211	151 901
Umowy krótkoterminowe	1 594 680	1 346 849	74	13 803	2 955 406
Okres obowiązywania umowy ogółem	1 634 141	1 356 375	97 777	19 014	3 107 307
Moment ujmowania przychodów					
Przychody ujmowane w określonym momencie	1 634 141	1 356 375	97 777	15 776	3 104 069
Przychody ujmowane w miarę upływu czasu	-	-	-	3 238	3 238
Moment ujmowania przychodów ogółem	1 634 141	1 356 375	97 777	19 014	3 107 307
Kanały sprzedaży					
Sprzedaż bezpośrednia	1 619 576	1 278 390	97 777	19 014	3 014 757
Sprzedaż przez pośredników	14 565	77 985	-	-	92 550
Kanały sprzedaży ogółem	1 634 141	1 356 375	97 777	19 014	3 107 307

Przychody z tytułu sprzedaży produktów, materiałów i towarów ustalane są i ujmowane z uwzględnieniem warunków INCOTERMS, w szczególności w zakresie przekazania kontroli nad produktem/towarem. W ramach analizy poszczególnych warunków dostaw w przypadku warunków CIF, CIP, CFR i CPT wydzielane jest wynagrodzenie za usługi transportu lub transportu i ubezpieczenia świadczonych przez Spółkę po przekazaniu kontroli nad towarem/produktem na rzecz klienta uwzględnionych w cenie towaru/produktu. Wydzielenie tych usług skutkuje późniejszym niż dotychczas ujmowaniem przychodu w części dotyczącej wydzielonej usługi transportu lub transportu i ubezpieczenia.

W ramach zawartych umów klienci świadczą na rzecz Spółki różnego rodzaju działania marketingowe i promocyjne, za które otrzymują wynagrodzenie oparte na ilości sprzedanego przez Spółkę na rzecz klienta nawozu (zł/tona). Usługi w ramach działań marketingowych i promocyjnych nie są odrębne od sprzedaży produktów. Ze względu na ich charakter i warunki opłat wynagrodzenie za działania marketingowe i promocyjne klienta ma charakter bonifikaty, do której klient ma prawo po ich wykonaniu, w związku z powyższym przysługujące klientom wynagrodzenie pomniejsza przychody ze sprzedaży.

Spółka przyznaje klientom w ramach zawartych umów rabat w stałej wysokości za 1 tonę na każdy rodzaj produktu nawozowego oferowanego w ramach zawartych umów. Przyznany rabat podlega alokacji, tj. proporcjonalnemu przypisaniu do zobowiązań do wykonania świadczenia-dostaw poszczególnych produktów w ramach umowy w oparciu o ich indywidualne ceny sprzedaży.

Spółka zawiera również umowy, z których wynika konieczność ponoszenia na rzecz klientów kosztów transportu/frachtu wykonywanych przez stronę trzecią, które stanowią koszty wykonania umowy i podlegają aktywowaniu.

Stosowane przez Spółkę zasady rozpoznawania przychodów zostały przedstawione w nocie 15.20.

Przedstawione przypisanie przychodów do kategorii oraz kanałów dystrybucji w ocenie Zarządu Spółki opiera się na kompletnych osądach.

Stosowane przez Spółkę zasady i stany rozliczeń z klientami oraz narażenie Spółki na ryzyka z nimi związane zostały przedstawione w notach 30, 39, 43.2, 43.3, 43.5, 43.6.

17.2. Koszty według rodzaju, w tym koszty świadczeń pracowniczych

Wyszczególnienie	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(194 436)	(176 220)
Koszty świadczeń pracowniczych, w tym:	(381 437)	(396 436)
- wynagrodzenia	(301 699)	(314 907)
- inne świadczenia na rzecz pracowników	(79 738)	(81 529)
Zużycie materiałów i energii	(1 913 957)	(1 653 778)
Usługi obce, w tym:	(323 107)	(314 529)
- koszty prac badawczych	(2 004)	(714)
- związane z ochroną środowiska	(3 147)	(2 954)
Podatki i opłaty	(133 010)	(111 044)
Ubezpieczenia majątkowe i osobowe	(9 832)	(10 758)
Pozostałe koszty, w tym:	(25 385)	(41 299)
- zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość zapasów	(1 692)	(777)
- zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności z tytułu dostaw i usług	(225)	(115)
- składki z tytułu przynależności do organizacji	(1 162)	(1 175)
- podróże służbowe	(1 083)	(1 003)
- reklama i reprezentacja	(19 939)	(33 585)
- inne koszty działalności operacyjnej	(1 284)	(4 644)
Razem koszty rodzajowe	(2 981 164)	(2 704 064)

Zmiana kosztów rodzajowych w stosunku do roku poprzedniego wynika głównie:

- w obszarze kosztów zużycia materiałów i energii ze zmian cen i zużycia surowców, w szczególności wzrostu kosztu zużycia gazu ziemnego i energii elektrycznej (z uwagi na wzrost cen przy niższym zużyciu tych surowców) i węgla (z uwagi na wyższe zużycie przy wzroście jego ceny) oraz spadku kosztów zużycia benzenu (z uwagi na niższe ceny mimo wzrostu zużycia tego surowca);
- w obszarze kosztów amortyzacji z zakończenia projektów inwestycyjnych i oddania do użytkowania składników majątku;
- w obszarze kosztów świadczeń pracowniczych z niższej wysokości elementów zmiennych wynagrodzeń, m.in. zależnych od osiągniętych przez Spółkę wyników;
- w obszarze podatków i opłat ze wzrostu kosztów emisji zanieczyszczeń do powietrza (CO₂) spowodowanego znacznym wzrostem cen praw do emisji CO₂;
- w obszarze pozostałych kosztów ze spadku kosztów propagowania sprzedaży produktów.

w tysiącach złotych

Wyszczególnienie	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Koszty według rodzaju	(2 981 164)	(2 704 064)
Zmiana stanu produktów	(796)	28 534
Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki	34 495	44 064
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	(63 605)	(78 412)
Razem koszt własny sprzedaży	(3 011 070)	(2 709 878)
Koszty według układu kalkulacyjnego		
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów	(2 553 837)	(2 221 813)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	(63 605)	(78 412)
Koszty sprzedaży	(224 282)	(235 931)
Koszty ogólnego zarządu	(169 346)	(173 722)
Razem koszt własny sprzedaży	(3 011 070)	(2 709 878)

Koszty wytworzenia produktów na potrzeby własne dotyczą obrotów wewnętrznych występujących pomiędzy podstawową działalnością operacyjną a pozostałymi rodzajami działalności i dotyczą głównie poniesionych nakładów na środki trwałe w budowie oraz kosztów wytworzenia we własnym zakresie opakowań.

17.3. Podział amortyzacji na poszczególne kategorie kosztów (układ kalkulacyjny)

Wyszczególnienie	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Amortyzacja ujęta w koszcie wytworzenia sprzedanych produktów, w tym:	(185 557)	(168 179)
- rzeczowych aktywów trwałych	(183 420)	(166 010)
- wartości niematerialnych	(2 137)	(2 169)
Amortyzacja ujęta w kosztach sprzedaży, w tym:	(261)	-
- rzeczowych aktywów trwałych	(261)	-
Amortyzacja ujęta w kosztach ogólnego zarządu, w tym:	(8 618)	(8 041)
- rzeczowych aktywów trwałych	(5 879)	(5 429)
- wartości niematerialnych	(2 739)	(2 612)

Wzrost poziomu amortyzacji ujętej w koszcie wytworzenia sprzedanych produktów wynika głównie z zakończenia realizacji projektów inwestycyjnych dotyczących działalności produkcyjnej (utrzymanie i rozwój „biznesu”).

17.4. Pozostałe przychody operacyjne

Wyszczególnienie	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Rozwiązanie odpisu aktualizującego wartość rzeczowych aktywów trwałych, nieruchomości	-	944
Przychody z nieruchomości inwestycyjnych	2 127	1 881
Przychody z tytułu udostępnienia licencji na znaki towarowe	1 974	1 901
Rozwiązanie rezerw na przyszłe zobowiązania	877	984
Dotacje	5 797	4 098
Kary i odszkodowania	2 584	1 380
Inne	1 368	1 540
Razem pozostałe przychody operacyjne	14 727	12 728

17.5. Pozostałe koszty operacyjne

Wyszczególnienie	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Strata z tytułu rozchodu niefinansowych aktywów trwałych	(1 139)	(1 465)
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych	(209)	(566)
Koszty dotyczące nieruchomości inwestycyjnych generujących przychody z najmu, w tym:	(1 716)	(1 558)
- koszty amortyzacji	(629)	(545)
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość należności innych niż należności z tytułu dostaw i usług oraz należności odsetkowe	(2 233)	(283)
Korekta podatku od nieruchomości z lat ubiegłych	(1 188)	-
Utworzenie rezerw na zobowiązania	(6 981)	(1 260)
Darowizny przekazane	(2 721)	(2 751)
Koszty funkcjonowania i utrzymania zakładowych obiektów socjalnych	(1 349)	(1 373)
Inne	(1 782)	(2 385)
Razem pozostałe koszty operacyjne	(19 318)	(11 641)

Zmiany pozostałych kosztów operacyjnych wynikają głównie z utworzonej rezerwy na kary z tytułu przekroczenia dopuszczalnych norm emisji przez elektrocieplownię oraz korekty podatku od nieruchomości z lat ubiegłych.

17.6. Przychody i koszty finansowe

Przychody finansowe	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Przychody z tytułu odsetek, w tym:	7 293	11 419
- z tytułu należności własnych - handlowych	810	911
- z tytułu należności własnych - lokaty bankowe	5 186	9 198
- z pozostałych tytułów	1 297	1 310
Dywidendy i udziały w zyskach	100	1 960
Zyski z tytułu różnic kursowych	13 976	-
Aktualizacja wartości inwestycji	609	459
Zyski z tytułu instrumentów pochodnych (wycena i wynik na realizacji)	-	18 292
Zysk ze zbycia inwestycji	8 017	-
Pozostałe	5 073	2 152
Razem przychody finansowe	35 068	34 282

Koszty finansowe	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Koszty z tytułu odsetek, w tym:	(2 053)	(1 372)
- z tytułu kredytów i pożyczek	(1 979)	(1 142)
- z tytułu leasingu finansowego	(10)	(6)
- z pozostałych tytułów	(64)	(224)
Utworzenie odpisu aktualizującego wartość należności odsetkowych	(821)	(913)
Straty z tytułu różnic kursowych	-	(24 886)
Aktualizacja wartości inwestycji	(12 813)	(25 818)
Straty z tytułu instrumentów pochodnych (wycena i wynik na realizacji)	(977)	-
Oczekiwane straty kredytowe z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji	(1 772)	-
Pozostałe	(887)	(96)
Razem koszty finansowe	(19 323)	(53 085)

Zmiany poziomu przychodów i kosztów finansowych wynikają przede wszystkim z odmiennej w stosunku do roku ubiegłego sytuacji na rynkach walutowych. W roku ubiegłym Spółka poniosła stratę na różnicach kursowych oraz zyski z instrumentów pochodnych. W bieżącym roku Spółka poniosła stratę na instrumentach pochodnych oraz osiągnęła zyski z różnic kursowych. Łączny wpływ obu pozycji na wynik Spółki wyniósł w bieżącym roku (+) 13 000 tysięcy złotych, przy (-) 6 594 tysiącach złotych w roku ubiegłym.

W bieżącym roku Spółka wykazała dodatni wynik na zbyciu udziałów Grupy Azoty Kolzap Sp. z o.o. w wysokości 8 017 tysięcy złotych w związku z wniesieniem spółki do spółki Grupa Azoty Koltar Sp. z o.o. i objęcia w zamian udziałów tej spółki.

Dodatkowo w bieżącym roku uzyskano niższe niż w roku ubiegłym przychody z tytułu odsetek od zdeponowanych nadwyżek środków pieniężnych oraz poniesiono wyższe koszty z tytułu odsetek. Niższy poziom przychodów z tytułu odsetek wynika z sytuacji na rynkach finansowych oraz poziomu posiadanych nadwyżek finansowych.

Wyższe koszty odsetek wynikają z poniesienia kosztów prowizji w związku z podpisaniem nowych oraz ze zmianami umów kredytowych.

Szczegółowe informacje dotyczące aktualizacji inwestycji przedstawione zostały w nocie 27.

17.7. Informacje dotyczące cykliczności i sezonowości działalności Spółki

Sezonowość działalności Spółki występuje w obrocie nawozami i wynika z terminów stosowania nawozów w rolnictwie. Najwyższa konsumpcja tych produktów przypada na okres wiosennej aplikacji nawozów, tj. na okres od lutego do kwietnia. Poza sezonem aplikacji, w celu zmniejszenia wpływu sezonowości konsumpcji nawozów na wyniki, Spółka zawiera kontrakty z partnerami handlowymi posiadającymi zaplecza logistyczne, umożliwiające regularne odbiory produktów nawozowych oraz prowadzi efektywną politykę cenową. Okresowe zmniejszenia aktywności na rynkach nawozowych wykorzystywane są przez Spółkę do przeprowadzania prac remontowych instalacji produkcyjnych i przygotowania się do następnego sezonu.

Funkcjonujący w Spółce system produkcji jest w znacznym stopniu zintegrowany, co umożliwia elastyczne zarządzanie asortymentem i wielkością wytwarzanej produkcji. Sezonowość produkcji i sprzedaży niwelowana jest również poprzez zwiększanie zróżnicowania oferty handlowej.

W produktach chemicznych sezonowość nie jest odczuwalna.

W produktach energetycznych odczuwalna jest sezonowość sprzedaży energii cieplnej. Wielkość sprzedaży tego produktu w znacznej mierze uzależniona jest od warunków atmosferycznych. W okresie jesienno-zimowym jest ona około kilkukrotnie wyższa niż w okresie wiosenno-letnim.

18. Podatek dochodowy

Główne składniki obciążenia podatkowego przedstawiają się następująco:

Wyszczególnienie	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
<i>przekształcone*</i>		
Zyski i straty		
Bieżący podatek dochodowy	(12 126)	(38 457)
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	(12 047)	(41 509)
Korekty bieżącego podatku dochodowego dotyczące lat ubiegłych	(79)	3 052
Odroczony podatek dochodowy	(11 104)	(29 064)
Podatek dochodowy związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	(11 104)	(29 064)
Obciążenie podatkowe wykazane w zyskach i stratach	(23 230)	(67 521)

* dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją zawartą w nocie 11

Wyszczególnienie	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Inne całkowite dochody		
Odroczony podatek dochodowy	91	883
Podatek dochodowy dotyczący pozycji, które nie mogą być przeklasyfikowane do zysków i strat	91	883
Korzyść podatkowa / (obciążenie podatkowe) wykazane w innych całkowitych dochodach	91	883

w tysiącach złotych

Zarówno w bieżącym, jak i ubiegłym roku obrotowym wystąpiły transakcje odniesione bezpośrednio w kapitał, w związku z tym również podatek dochodowy dotyczący tych transakcji został odniesiony w ciężar kapitału. Transakcje te wynikały z MSR 19 „Świadczenia pracownicze”, tj. konieczności ujmowania zysków i strat aktuarialnych dotyczących świadczeń po okresie zatrudnienia w innych całkowitych dochodach, czyli bezpośrednio w kapitale.

Uzgodnienie podatku dochodowego od wyniku finansowego brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej

Wyszczególnienie	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
	<i>przekształcone*</i>	
Zysk /(strata) brutto przed opodatkowaniem z działalności kontynuowanej	107 391	332 494
Zysk /(strata) przed opodatkowaniem	107 391	332 494
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19%	(20 404)	(63 174)
Zysk strata przed opodatkowaniem	107 391	332 494
Przychody trwale nie będące podstawą do opodatkowania	(9 003)	(8 899)
Przychody stanowiące przychód podatkowy	-	28
Koszty trwale nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów	37 940	43 295
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	416	7 242
Zmiana podatku odroczonego dotyczącego ulgi z tytułu prowadzenia działalności na terenie SSE - dyskonto	(9 247)	(12 642)
Pozostałe	(5 232)	(6 142)
Podstawa naliczenia podatku dochodowego bieżącego i odroczonego	122 265	355 376
Podatek dochodowy wykazany w zyskach i stratach	(23 230)	(67 521)
Efektywna stawka podatkowa	22%	20%

* dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją zawartą w nocie 11

18.1. Odroczonego podatek dochodowy

Odroczony podatek dochodowy wynika z odmiennej wartości bilansowej i podatkowej pozycji.

Wyszczególnienie	31.12.2018		Wartość netto
	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	
Rzeczowe aktywa trwałe objęte ulgą inwestycyjną	-	1 160	1 160
Rzeczowe aktywa trwałe - pozostałe	(182)	125 114	124 932
Prawo wieczystego użytkowania gruntów	(40)	-	(40)
Wartości niematerialne	-	4 233	4 233
Udziały i akcje	-	1 393	1 393
Zapasy, w tym prawa majątkowe	(3 641)	-	(3 641)
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe krótkoterminowe	(107)	-	(107)
Pozostałe aktywa finansowe	(100)	-	(100)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	45	45
Pochodne instrumenty finansowe	97	-	97
Pozostałe zobowiązania finansowe	(454)	-	(454)
Rezerwy	(1 346)	-	(1 346)
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	(29 506)	-	(29 506)
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń i świadczeń społecznych	(1 837)	-	(1 837)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	(23 280)	-	(23 280)
Ułgi podatkowe	(48 078)	-	(48 078)
(Aktywa)/rezerwa z tytułu podatku odroczonego	(108 474)	131 945	23 471
Odpis aktualizujący wartość aktywa	-	-	-
(Aktywa)/rezerwa z tytułu podatku odroczonego wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	(108 474)	131 945	23 471

w tysiącach złotych

Wyszczególnienie	31.12.2017 (przekształcone)		
	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Wartość netto
Rzeczowe aktywa trwałe objęte ulgą inwestycyjną	-	1 254	1 254
Rzeczowe aktywa trwałe - pozostałe	(151)	118 727	118 576
Prawo wieczystego użytkowania gruntów	(38)	-	(38)
Wartości niematerialne	-	4 388	4 388
Udziały i akcje	(164)	-	(164)
Zapasy, w tym prawa majątkowe	(3 734)	-	(3 734)
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe krótkoterminowe	(1 377)	-	(1 377)
Pozostałe aktywa finansowe	-	215	215
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	(1 321)	-	(1 321)
Pochodne instrumenty finansowe	-	199	199
Rezerwy	(1 031)	-	(1 031)
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	(29 231)	-	(29 231)
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń i świadczeń społecznych	(1 898)	-	(1 898)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	(17 084)	153	(16 931)
Ulgę podatkowe	(56 400)	-	(56 400)
(Aktywa)/rezerwa z tytułu podatku odroczonego	(112 429)	124 936	12 507
Odpis aktualizujący wartość aktywa	-	-	-
(Aktywa)/rezerwa z tytułu podatku odroczonego wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	(112 429)	124 936	12 507

Podatek odroczonego dotyczący rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych dotyczy głównie różnicy w wycenie wartości tego majątku w związku z przejściem Spółki na MSR i dokonaniem wyceny posiadanego majątku na moment przejścia, różnego okresu amortyzowania posiadanego majątku oraz różnego zakresu przedmiotowego rzeczowych aktywów trwałych (amortyzowane części zamienne, znaczące remonty i przeglądy, komponenty) i zasad ustalania wartości początkowej tych aktywów (różnice kursowe).

Podatek odroczonego dotyczący ulgi podatkowej dotyczy zwolnienia z podatku dochodowego od osób prawnych dochodu uzyskanego z działalności prowadzonej przez Spółkę na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej na podstawie uzyskanych zezwoleń. Obecnie Spółka korzysta z ulg wynikających z zezwolenia dotyczącego projektu budowy instalacji do produkcji stałych nawozów na bazie mocznika i siarczanu amonu. Warunki określone w zezwoleniu, zgodnie z planami, Spółka będzie w stanie utrzymać w wymaganym okresie.

W przypadku należności różnice między ich wartością bilansową a podatkową wynikają z dokonanej na dzień bilansowy wyceny – naliczone różnice kursowe, odsetki za nieterminowe regulowanie należności, odpisy aktualizujące wartość należności, w tym oczekiwane straty kredytowe.

W odniesieniu do środków pieniężnych oraz zobowiązań różnice dotyczą naliczonych odsetek, różnic kursowych z wyceny oraz oszacowanych oczekiwanych strat kredytowych, a w przypadku pozostałych aktywów finansowych naliczonych odsetek i oszacowanych strat kredytowych.

W odniesieniu do rezerw, biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów oraz zobowiązań z tytułu wynagrodzeń oraz świadczeń społecznych, ze względu na szczególne uregulowania podatkowe, są one objęte podatkiem odroczonego.

19. Działalność zaniechana, aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Spółka nie zidentyfikowała działalności, którą można by zakwalifikować do działalności zaniechanej.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku w Spółce występują aktywa trwałe spełniające kryteria zaklasyfikowania ich do aktywów przeznaczonych do sprzedaży o wartości bilansowej 27 tysięcy złotych. Są to rzeczowe aktywa trwałe głównie maszyny rolnicze do aplikacji produktów Spółki.

20. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS

Ustawa z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (ZFŚS) z późniejszymi zmianami stanowi, że ZFŚS tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 50 pracowników w przeliczeniu na pełne etaty. Celem ZFŚS jest subsydiowanie działalności socjalnej Spółki.

Spółka tworzy ZFŚS i dokonuje okresowych odpisów w wysokości odpisu uzgodnionych ze związkami zawodowymi – Umową społeczną. Coroczny odpis na ZFŚS stanowi dwukrotność odpisów wynikających z ustawy o ZFŚS.

ZFŚS nie posiada wyodrębnionych/wniesionych aktywów trwałych. Aktywa wykorzystywane w działalności socjalnej stanowią aktywa Spółki.

Z uwagi na charakter ZFŚS, Spółka w sprawozdaniu z sytuacji finansowej skompensowała aktywa ZFŚS ze swoimi zobowiązaniami wobec ZFŚS. Salda netto na poszczególne dni bilansowe wynoszą:

Wyszczególnienie	31.12.2018	31.12.2017
Pożyczki udzielone i pozostałe należności ZFŚS	1 189	1 697
Środki pieniężne	955	430
Zobowiązania ZFŚS	(4)	(290)
Zobowiązania z tytułu ZFŚS	(1 997)	(1 504)
Saldo po skompensowaniu	143	333

Odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych odniesiony w ciężar wyniku finansowego poszczególnych lat obrotowych kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Odpisy na ZFŚS ujęte w wyniku finansowym	9 603	9 997

Niższy w bieżącym roku w stosunku do roku ubiegłego odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych wynika z dokonania w roku ubiegłym jednorazowego, fakultatywnego odpisu na emerytów i rencistów.

21. Zysk przypadający na jedną akcję

Zysk podstawowy przypadający na jedną akcję obliczony został poprzez podzielenie zysku netto za okres, przypadającego na zwykłych akcjonariuszy Spółki przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu.

Zysk rozwodniony przypadający na jedną akcję obliczony został poprzez podzielenie zysku netto za okres, przypadającego na zwykłych akcjonariuszy (po potrąceniu odsetek od umarzalnych akcji uprzywilejowanych zamiennych na akcje zwykłe) przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu (skorygowaną o wpływ opcji rozwadniających oraz rozwadniających umarzalnych akcji uprzywilejowanych zamiennych na akcje zwykłe).

W okresie między końcem okresu sprawozdawczego a dniem sporządzenia niniejszego jednostkowego sprawozdania finansowego nie wystąpiły żadne transakcje dotyczące liczby akcji zwykłych lub potencjalnych akcji zwykłych.

W okresie objętym niniejszym jednostkowym sprawozdaniem finansowym, jak również w roku poprzednim, nie wystąpiły czynniki rozwadniające, w związku z tym zysk podstawowy na akcję jest równy zyskowi rozwodnionemu na akcję.

Podstawowy zysk na akcję	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Zysk/(strata) netto	84 161	264 973
Średnioważona liczba akcji zwykłych	19 115 000	19 115 000
Podstawowy zysk/(strata) na akcję (zł/akcję)	4,40	13,86

22. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Spółki Uchwałą nr 27 w dniu 06 czerwca 2018 roku podjęło decyzję o wypłacie dywidendy z zysku netto roku obrotowego 2017 w łącznej kwocie 85 252 900,00 złotych, tj. w wysokości 4,46 złotych na jedną akcję. Na dzień dywidendy wyznaczono dzień 13 czerwca 2018 roku. Wypłatę dywidendy wyznaczono na dzień 27 czerwca 2018 roku. Dywidenda została wypłacona w wyznaczonym terminie.

Wyszczególnienie	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Dywidendy z akcji zwykłych:		
dywidenda końcowa	85 253	164 007
Razem	85 253	164 007

Rekomendacja Zarządu Spółki dotycząca podziału zysku za rok obrotowy 2018

Do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji Zarząd Spółki nie podjął uchwały w sprawie propozycji podziału zysku za rok obrotowy 2018.

23. Rzeczowe aktywa trwałe

Na wartość bilansową rzeczowych aktywów trwałych składają się następujące grupy środków trwałych:

Wyszczególnienie	31.12.2018	31.12.2017
Grunty	16	16
Budynki i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	828 486	791 649
Urządzenia techniczne i maszyny	917 176	884 971
Środki transportu	14 144	12 915
Inne środki trwałe	50 397	48 223
Środki trwałe w budowie	559 354	325 874
Razem rzeczowe aktywa trwałe	2 369 573	2 063 648

Zmiany rzeczowych aktywów trwałych w okresie 01.01.2018 - 31.12.2018	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
a) wartość brutto środków trwałych na początek okresu	16	1 060 151	1 637 830	30 071	137 371	330 018	3 195 457
b) zwiększenia:	-	77 660	169 141	3 530	12 041	495 626	757 998
- przyjęcie ze środków trwałych w budowie	-	77 500	169 141	2 405	12 041	-	261 087
- poniesione nakłady inwestycyjne	-	-	-	-	-	495 626	495 626
- przejęte na podstawie umowy leasingu finansowego	-	-	-	1 125	-	-	1 125
- przekwalifikowanie z nieruchomości inwestycyjnych	-	88	-	-	-	-	88
- inne	-	72	-	-	-	-	72
c) zmniejszenia:	-	(135)	(13 580)	(329)	(995)	(261 981)	(277 020)
- likwidacja	-	(66)	(13 397)	(287)	(950)	-	(14 700)
- przeniesienie na środki trwałe	-	-	-	-	-	(261 087)	(261 087)
- przeniesienie na nieruchomości inwestycyjne	-	-	-	-	-	(709)	(709)
- darowizny, nieodpłatne przekazania	-	(17)	-	-	(19)	-	(36)
- przekwalifikowanie do nieruchomości inwestycyjnych	-	(52)	-	-	-	-	(52)
- przekwalifikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	-	-	(111)	(42)	(12)	-	(165)
- inne	-	-	(72)	-	(14)	(185)	(271)
d) wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	16	1 137 676	1 793 391	33 272	148 417	563 663	3 676 435
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	-	(237 788)	(726 271)	(16 862)	(87 284)	-	(1 068 205)
f) amortyzacja za okres:	-	(40 736)	(123 448)	(1 982)	(8 890)	-	(175 056)
- odpis bieżący	-	(40 671)	(136 756)	(2 280)	(9 853)	-	(189 560)
- likwidacja	-	1	13 194	265	921	-	14 381
- darowizna, nieodpłatne przekazania	-	17	-	-	18	-	35
- przekwalifikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	-	-	43	33	11	-	87
- przekwalifikowanie z nieruchomości inwestycyjnych	-	(23)	-	-	-	-	(23)
- przekwalifikowanie do nieruchomości inwestycyjnych	-	11	-	-	-	-	11
- inne	-	(71)	71	-	13	-	13
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	-	(278 524)	(849 719)	(18 844)	(96 174)	-	(1 243 261)

w tysiącach złotych

Zmiany rzeczowych aktywów trwałych w okresie 01.01.2018 - 31.12.2018	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
h) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	-	(30 714)	(26 588)	(294)	(1 864)	(4 144)	(63 604)
i) zwiększenie:	-	(17)	(4)	(6)	-	(199)	(226)
- przekwalifikowanie z nieruchomości inwestycyjnych	-	(17)	-	-	-	-	(17)
- utworzenie odpisów z tytułu utraty wartości odniesionych w ciężar wyniku finansowego	-	-	(4)	(6)	-	(199)	(209)
j) zmniejszenie:	-	65	96	16	18	34	229
- przekwalifikowanie do nieruchomości inwestycyjnych	-	1	-	-	-	-	1
- przekwalifikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	-	-	5	7	-	-	12
- wykorzystanie odpisu, w tym:	-	64	91	9	18	34	216
- likwidacja	-	64	91	9	18	34	216
k) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	-	(30 666)	(26 496)	(284)	(1 846)	(4 309)	(63 601)
l) wartość netto środków trwałych na początek okresu	16	791 649	884 971	12 915	48 223	325 874	2 063 648
m) wartość netto środków trwałych na koniec okresu	16	828 486	917 176	14 144	50 397	559 354	2 369 573

Zmiany rzeczowych aktywów trwałych w okresie 01.01.2017 - 31.12.2017	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
a) wartość brutto środków trwałych na początek okresu	-	1 013 779	1 505 841	29 833	128 740	168 384	2 846 577
b) zwiększenia:	16	47 203	138 455	595	9 110	357 367	552 746
- przyjęcie ze środków trwałych w budowie	16	46 899	138 455	595	9 110	-	195 075
- poniesione nakłady inwestycyjne	-	-	-	-	-	357 367	357 367
- przekwalifikowanie z nieruchomości inwestycyjnych	-	304	-	-	-	-	304
c) zmniejszenia:	-	(831)	(6 466)	(357)	(479)	(195 733)	(203 866)
- sprzedaż	-	(14)	(45)	(107)	-	-	(166)
- likwidacja	-	(415)	(6 421)	(250)	(478)	-	(7 564)
- przeniesienie na środki trwałe	-	-	-	-	-	(195 075)	(195 075)
- przeniesienie na nieruchomości inwestycyjne	-	-	-	-	-	(417)	(417)
- przekwalifikowanie do nieruchomości inwestycyjnych	-	(402)	-	-	-	-	(402)
- inne	-	-	-	-	(1)	(241)	(242)
d) wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	16	1 060 151	1 637 830	30 071	137 371	330 018	3 195 457
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	-	(200 652)	(610 965)	(14 940)	(77 535)	-	(904 092)
f) amortyzacja za okres:	-	(37 136)	(115 306)	(1 922)	(9 749)	-	(164 113)
- odpis bieżący	-	(37 546)	(121 565)	(2 120)	(10 208)	-	(171 439)
- sprzedaż	-	14	43	90	-	-	147
- likwidacja	-	358	6 216	108	459	-	7 141
- przekwalifikowanie z nieruchomości inwestycyjnych	-	(25)	-	-	-	-	(25)
- przekwalifikowanie do nieruchomości inwestycyjnych	-	63	-	-	-	-	63
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	-	(237 788)	(726 271)	(16 862)	(87 284)	-	(1 068 205)

w tysiącach złotych

Zmiany rzeczowych aktywów trwałych w okresie 01.01.2017 - 31.12.2017	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
h) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	-	(31 553)	(26 634)	(297)	(1 869)	(3 663)	(64 016)
i) zwiększenie:	-	(42)	-	-	-	(566)	(608)
- przekwalifikowanie z nieruchomości inwestycyjnych	-	(42)	-	-	-	-	(42)
- utworzenie odpisów z tytułu utraty wartości odniesionych w ciężar wyniku finansowego	-	-	-	-	-	(566)	(566)
j) zmniejszenie:	-	881	46	3	5	85	1 020
- odwołanie odpisów z tytułu utraty wartości odniesione na wynik finansowy	-	859	-	-	-	85	944
- przekwalifikowanie do nieruchomości inwestycyjnych	-	14	-	-	-	-	14
- wykorzystanie odpisu, w tym:	-	8	46	3	5	-	62
likwidacja	-	8	44	-	5	-	57
inne	-	-	2	3	-	-	5
k) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	-	(30 714)	(26 588)	(294)	(1 864)	(4 144)	(63 604)
l) wartość netto środków trwałych na początek okresu	-	781 574	868 242	14 596	49 336	164 721	1 878 469
m) wartość netto środków trwałych na koniec okresu	16	791 649	884 971	12 915	48 223	325 874	2 063 648

Wartość bilansowa środków użytkowanych na dzień 31 grudnia 2018 roku na mocy umów leasingu finansowego wynosi 1 021 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka nie użytkowała majątku w oparciu o tego typu umowy). Środki trwałe użytkowane na podstawie umów leasingu stanowią głównie środki transportu.

Wartość brutto środków trwałych całkowicie umorzonych, ale nadal użytkowanych na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiła 46 355 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2017 roku odpowiednio 42 449 tysięcy złotych). Środki trwałe całkowicie umorzone, nadal używane to środki trwałe o jednostkowej niskiej wartości oraz środki przeznaczone do likwidacji w krótkim okresie czasu.

Przyrost wartości środków trwałych oraz amortyzacji jest efektem prowadzonej działalności inwestycyjnej. W wyniku zakończenia realizacji projektów Spółka rozliczyła nakłady inwestycyjne o wartości 261 087 tysięcy złotych, głównie w ramach realizacji projektów: wymiana turbozespołu TG-2, modernizacja pompowni wody, intensyfikacja produkcji NOx, zakup i montaż transformatora 220/30kV, 120 MVA wraz z modernizacją pola 220 kV i 39kV, znaczących remontów, wymiany katalizatorów oraz innych ulepszeń instalacji produkcyjnych.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość projektów będących w trakcie realizacji stanowią głównie nakłady poniesione na budowę wytwórni nawozów granulowanych na bazie saletry amonowej, modernizację posiadanych oraz budowę nowych instalacji kwasu azotowego i neutralizacji oraz zwiększenie produkcji ciekłego dwutlenku węgla.

W ostatnim kwartale roku obrotowego 2018, zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości, Spółka dokonała weryfikacji przyjętych wcześniej okresów użytkowania rzeczowych aktywów trwałych. Zmiana okresów użytkowania nie będzie miała istotnego wpływu na poziom amortyzacji w przyszłych okresach.

Spółka dokonała oceny istnienia przesłanek wskazujących czy nastąpiła utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych lub czy odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który został ujęty w latach poprzednich jest nadal zasadny. Zidentyfikowano m.in. następujące przesłanki:

- zmiany w otoczeniu prawnym – niekorzystne regulacje prawne zawarte w Dyrektywie EU ETS, dotyczące ponoszenia dodatkowych kosztów związanych z emisją gazów cieplarnianych;
- zmiany na rynku gazu ziemnego w Polsce;
- zmiany cen na rynku surowców;

- zmiany cen podstawowych produktów Spółki;
- wzrost zdolności produkcyjnych na świecie i związana z nim nadpodaż produktów.

W związku z powyższym przeprowadzono test na utratę wartości aktywów Grupy Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A.

Zgodnie z przyjętą w Spółce polityką rachunkowości wartość odzyskiwalna środków trwałych jest ustalana dla grupy środków trwałych. Wyodrębniono dwa ośrodki generujące przepływy pieniężne – CGU, tj. Agro i Chemia. Z uwagi na istniejące powiązania technologiczne i przepływy półproduktów/wyrobów gotowych pomiędzy CGU, zastosowano współczynniki korygujące, mające na celu w jak największym stopniu przybliżyć przepływy pieniężne między Agro i Chemią do warunków rynkowych, jakich można byłoby racjonalnie oczekiwać pomiędzy niepowiązanymi podmiotami. Aktywa segmentu Energetyki przypisano do CGU Agro i Chemia w proporcjach, w jakich korzystają one z mediów wytwarzanych w tym segmencie. Pozostały majątek jako majątek wspólny został alokowany do powyższych CGU w proporcjach, w jakich korzystają one z tego majątku.

Główne przyjęte założenia:

- nieograniczony okres funkcjonowania biznesu w przyszłości;
- okres projekcji – 5 lat;
- stopa dyskonta (nominalna) – 7,01%;
- wskaźnik długoterminowego wzrostu – 2,30%.

Wynik przeprowadzonego testu wykazał nadwyżki wartości odzyskiwalnej posiadanych i użytkowanych przez Spółkę aktywów trwałych nad ich wartością bilansową. W odniesieniu do CGU Chemia, którego majątek objęty jest odpisem aktualizującym, dokonany w latach poprzednich, ze względu na dużą zmienność rynku oraz wrażliwość, uznano wcześniej utworzony odpis za uzasadniony i nie dokonano jego korekty.

W celu określenia wpływu kluczowych czynników na wyniki testów, przeprowadzono analizę wrażliwości przy następujących założeniach:

- zmiana poziomu stopy dyskontowej (WACC) +/- 0,5 p.p.;
- zmiana poziomu EBIT +/- 5%.

Analiza wrażliwości wyników testu na zmianę kluczowych czynników

WACC	EBIT	Zmiana wartości ośrodka generującego przepływy		Ogółem
		Agro	Chemia	
bazowa +0,5 p.p.	bazowa	-	(10 251)	(10 251)
bazowa -0,5 p.p.	bazowa	-	-	-
bazowa	bazowa +5%	-	-	-
bazowa	bazowa -5%	-	-	-

W okresie 2018 roku, w wyniku indywidualnych ocen wartości i przydatności składników majątku, utworzono odpis aktualizujący wartość rzeczowych aktywów trwałych w łącznej kwocie 209 tysięcy złotych.

Środki trwałe nieużywane objęte są odpisem aktualizującym w pełnej wysokości.

Na rzeczowych aktywach trwałych Spółki nie zostały ustanowione zabezpieczenia na rzecz osób trzecich.

24. Prawo wieczystego użytkowania

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Spółka użytkowała grunty, na podstawie prawa wieczystego użytkowania gruntów, o łącznej powierzchni 712,1504 ha (na 31 grudnia 2017 roku odpowiednio 712,7674 ha).

Prawo wieczystego użytkowania gruntów o powierzchni 560,2051 ha Spółka otrzymała na podstawie obowiązujących przepisów prawa – decyzji o oddaniu gruntów w wieczyste użytkowanie.

Prawo wieczystego użytkowania gruntów o powierzchni 151,9453 ha Spółka nabyła. Wg przyjętych zasad zapłaconą cenę Spółka rozlicza liniowo przez okres trwania tej umowy.

Zapłacona cena za nabyte prawa wieczystego użytkowania gruntu przypadająca do rozliczenia w poszczególnych przedziałach czasowych przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
przypadająca do rozliczenia w ciągu 1-5 lat	41	41
przypadająca do rozliczenia w ciągu powyżej 5 lat	698	709
Prawo wieczystego użytkowania wykazane w aktywach długoterminowych	739	750

Wyszczególnienie	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
przypadająca do rozliczenia w ciągu 1 roku	10	10
Prawo wieczystego użytkowania wykazane w rozliczeniach międzyokresowych czynnych	10	10

W związku z użytkowaniem gruntów na podstawie prawa wieczystego użytkowania gruntów Spółka ponosi opłaty roczne.

Łączna wartość przyszłych opłat Grupy z tytułu prawa wieczystego użytkowania gruntów oszacowana na podstawie rocznych stawek opłat wynikających z ostatnich decyzji administracyjnych oraz okresu użytkowania gruntów objętych tym prawem wynoszą:

Wyszczególnienie	31.12.2018	31.12.2017
W okresie 1 roku	2 161	2 161
W okresie od 1 do 5 lat	7 689	8 037
Powyżej 5 lat	35 414	55 521
Łączna wartość przyszłych minimalnych opłat z tytułu prawa wieczystego użytkowania gruntów	45 264	65 719

Wyszczególnienie	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Opłaty z tytułu prawa wieczystego użytkowania gruntów ujęte w wyniku finansowym	2 161	2 161

Spółka użytkuje również grunty o nieregulowanym stanie prawnym o powierzchni 47,7627 ha, według stanu na 31 grudnia 2018 roku (stanu na 31 grudnia 2017 roku było to 48,2092 ha). Ze względu na nieregulowany stan prawny grunty te nie są ujęte i wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej. Spółka prowadzi działania w celu uregulowania stanu prawnego użytkowanych gruntów.

25. Wartości niematerialne

Na wartość bilansową wartości niematerialnych składają się następujące grupy składników:

Wyszczególnienie	31.12.2018	31.12.2017
Koszty prac rozwojowych	1 003	725
Nabyte koncesje, patenty, licencje	22 755	26 187
Inne wartości niematerialne	1 731	2 003
Wartości niematerialne w trakcie realizacji	15 603	15 474
Razem wartości niematerialne	41 092	44 389

Zmiany wartości niematerialnych w okresie 01.01.2018 - 31.12.2018	Koszty prac rozwojowych	Nabyte koncesje, patenty, licencje itp.	w tym: oprogramowanie komputerowe	Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne w trakcie realizacji	Razem
a) wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	1 620	90 758	34 890	4 176	15 474	112 028
b) zwiększenia:	330	590	590	534	1 873	3 327
- poniesione nakłady na wartości niematerialne w trakcie realizacji	-	-	-	-	1 873	1 873
- przyjęcie po zakończeniu realizacji	330	590	590	534	-	1 454
c) zmniejszenia:	-	(503)	(503)	-	(1 744)	(2 247)
- likwidacja	-	(503)	(503)	-	-	(503)
- przeniesienie na wartości niematerialne	-	-	-	-	(1 454)	(1 454)
- inne	-	-	-	-	(290)	(290)
d) wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	1 950	90 845	34 977	4 710	15 603	113 108
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(858)	(63 728)	(17 624)	(2 173)	-	(66 759)
f) amortyzacja za okres:	(52)	(3 522)	(2 230)	(806)	-	(4 380)
- odpis bieżący	(52)	(4 018)	(2 726)	(806)	-	(4 876)
- likwidacja	-	496	496	-	-	496
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(910)	(67 250)	(19 854)	(2 979)	-	(71 139)
h) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	(37)	(843)	(348)	-	-	(880)
i) zwiększenie	-	-	-	-	-	-
j) zmniejszenie:	-	3	3	-	-	3
- likwidacja	-	3	3	-	-	3
k) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	(37)	(840)	(345)	-	-	(877)
l) wartość netto wartości niematerialnych na początek okresu	725	26 187	16 918	2 003	15 474	44 389
m) wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	1 003	22 755	14 778	1 731	15 603	41 092

w tysiącach złotych

Zmiany wartości niematerialnych w okresie 01.01.2017 - 31.12.2017	Koszty prac rozwojowych	Nabyte koncesje, patenty, licencje itp.	w tym: oprogramowanie komputerowe	Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne w trakcie realizacji	Razem
a) wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	1 620	89 020	32 915	4 161	11 895	106 696
b) zwiększenia:	-	4 265	3 620	15	7 860	12 140
- poniesione nakłady na wartości niematerialne w trakcie realizacji	-	-	-	-	7 860	7 860
- przyjęcie po zakończeniu realizacji	-	4 265	3 620	15	-	4 280
c) zmniejszenia:	-	(2 527)	(1 645)	-	(4 281)	(6 808)
- likwidacja	-	(2 527)	(1 645)	-	-	(2 527)
- przeniesienie na wartości niematerialne	-	-	-	-	(4 280)	(4 280)
- inne	-	-	-	-	(1)	(1)
d) wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	1 620	90 758	34 890	4 176	15 474	112 028
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(811)	(62 298)	(16 596)	(1 385)	-	(64 494)
f) amortyzacja za okres:	(47)	(1 430)	(1 028)	(788)	-	(2 265)
- odpis bieżący	(47)	(3 946)	(2 662)	(788)	-	(4 781)
- likwidacja	-	2 516	1 634	-	-	2 516
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(858)	(63 728)	(17 624)	(2 173)	-	(66 759)
h) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	(37)	(850)	(355)	-	-	(887)
i) zwiększenie	-	-	-	-	-	-
j) zmniejszenie:	-	7	7	-	-	7
- likwidacja	-	7	7	-	-	7
k) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	(37)	(843)	(348)	-	-	(880)
l) wartość netto wartości niematerialnych na początek okresu	772	25 872	15 964	2 776	11 895	41 315
m) wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	725	26 187	16 918	2 003	15 474	44 389

Wartość brutto wartości niematerialnych całkowicie umorzonych, ale nadal użytkowanych na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiła 24 357 tysięcy złotych (na 31 grudnia 2017 roku odpowiednio 23 039 tysięcy złotych). Wartości niematerialne całkowicie umorzone, ale nadal użytkowane to głównie licencje służące do obsługi procesów technologicznych, które Spółka nabyła w okresach przeszłych.

Poniesione w bieżącym roku nakłady na wartości niematerialne związane są z realizacją projektu wymiany turbozespołu TG-2, badań produktu na potrzeby REACH oraz realizacji prac rozwojowych.

Rozliczone nakłady dotyczą głównie badań produktu na potrzeby REACH oraz wymiany turbozespołu TG-2.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku, zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości, Spółka dokonała weryfikacji przyjętych wcześniej okresów użytkowania wartości niematerialnych. Zmiana okresów użytkowania nie będzie miała istotnego wpływu na poziom amortyzacji w przyszłych okresach.

Na dzień bilansowy Spółka dokonała oszacowania wartości odzyskiwalnej składników aktywów. Przesłanki i założenia do przeprowadzonego testu omówione zostały w nocie 23.

W odniesieniu do prac rozwojowych w trakcie realizacji, Spółka dokonała oceny spełniania przez nie przesłanek do aktywowania poniesionych dotychczas nakładów. Wartość aktywowanych nakładów na prace rozwojowe na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosi 5 909 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2017 roku odpowiednio 5 714 tysięcy złotych).

Na wartościach niematerialnych Spółki nie zostały ustanowione zabezpieczenia na rzecz osób trzecich.

26. Nieruchomości inwestycyjne

Wyszczególnienie	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
a) wartość brutto na początek okresu	21 529	21 140
b) zwiększenia:	761	819
- reklasyfikacja ze środków trwałych	52	402
- przeniesienie ze środków trwałych w budowie	709	417
c) zmniejszenia:	(88)	(430)
- sprzedaż	-	(126)
- reklasyfikacja do środków trwałych	(88)	(304)
d) wartość brutto na koniec okresu	22 202	21 529
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(3 991)	(3 427)
f) amortyzacja za okres:	(619)	(564)
- bieżący odpis	(631)	(545)
- sprzedaż	-	19
- reklasyfikacja ze środków trwałych	(11)	(63)
- reklasyfikacja do środków trwałych	23	25
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(4 610)	(3 991)
h) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	(1 777)	(1 807)
i) zwiększenie:	(1)	(14)
- reklasyfikacja ze środków trwałych	(1)	(14)
j) zmniejszenie:	17	44
- reklasyfikacja do środków trwałych	17	42
- sprzedaż	-	2
k) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	(1 761)	(1 777)
l) wartość netto nieruchomości inwestycyjnych na początek okresu	15 761	15 906
m) wartość netto nieruchomości inwestycyjnych na koniec okresu	15 831	15 761

Nieruchomości inwestycyjne stanowią głównie wydzierżawione budynki i budowle. Wartość godziwa posiadanych nieruchomości inwestycyjnych wynosiła na dzień 31 grudnia 2018 roku 22 972 tysiące złotych. Wyceny nieruchomości inwestycyjnych na dzień 31 grudnia 2018 roku dokonał niezależny rzeczoznawca.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku, zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości, Spółka dokonała weryfikacji przyjętych wcześniej okresów użytkowania nieruchomości inwestycyjnych. Zmiana okresów użytkowania nie będzie miała istotnego wpływu na poziom amortyzacji w przyszłych okresach.

Na nieruchomościach inwestycyjnych Spółki nie zostały ustanowione zabezpieczenia na rzecz osób trzecich.

27. Udziały i akcje

Wyszczególnienie	31.12.2018	31.12.2017
Udziały i akcje w spółkach zależnych	381 223	357 427
Udziały w spółkach stowarzyszonych/wspólnych przedsiębiorstwach	9 750	9 933
Pozostałe	8 201	-
Razem udziały i akcje	399 174	367 360

Udziały i akcje w spółkach zależnych

31.12.2018

Nazwa jednostki	Siedziba	Zakres działalności	Charakter powiązania	Udział w kapitale zakładowym %	Udział w prawach głosu %	Wartość udziałów i akcji wg cen nabycia	Korekta wartości z tytułu wyceny	Wartość bilansowa
GZNF "Fosfory" Sp. z o.o.	Gdańsk	Produkcja nawozów mineralnych i związków fosforowych, świadczenie usług przeladunkowych i magazynowania	zależna bezpośrednio	99,19	99,23	148 621	-	148 621
Zakłady Azotowe Chorzów S.A.	Chorzów	Produkcja nawozów mineralnych, produktów chemii technicznej, produktów oleochemicznych, dodatków do żywności, usługi transportu kolejowego, najem, dzierżawa	zależna bezpośrednio	96,48	96,48	112 048	(53 982)	58 066
Agrochem Puławy Sp. z o.o.	Puławy	Handel nawozami mineralnymi oraz środkami ochrony roślin, paszami, kwalifikowanymi nasionami zbóż, skup zbóż i innych płodów rolnych	zależna bezpośrednio	100,00	100,00	71 283	-	71 283
PROZAP Sp. z o.o.	Puławy	Usługi w zakresie projektowania budowlanego, urbanistycznego i technologicznego oraz działalność poligraficzna pozostała	zależna bezpośrednio	84,69	86,15	609	-	609
REMZAP Sp. z o.o.	Puławy	Usługi w zakresie robót budowlano-montażowych, remontów mechanicznych, budowlanych i elektrycznych na instalacjach produkcyjnych	zależna bezpośrednio	94,61	96,33	1 658	-	1 658
STO-ZAP Sp. z o.o.	Puławy	Prowadzenie stołówki, punktów gastronomicznych, produkcja napojów, sprzętanie, handel detaliczny	zależna bezpośrednio	96,15	98,35	1 049	-	1 049
SCF Natural Sp. z o.o.	Puławy	Wytwarzanie oraz sprzedaż ekstraktów z chmielu i z innych surowców roślinnych	zależna bezpośrednio	99,99	99,99	14 136	(157)	13 979
Elektrownia Puławy Sp. z o.o.	Puławy	Wytwarzanie, dystrybucja i handel energią elektryczną, wytwarzanie i zaopatrywanie w parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	zależna bezpośrednio	100,00	100,00	97 636	(11 678)	85 958
Razem						447 040	(65 817)	381 223

w tysiącach złotych

31.12.2017

Nazwa jednostki	Siedziba	Zakres działalności	Charakter powiązania	Udział w kapitale zakładowym %	Udział w prawach głosu %	Wartość udziałów i akcji wg cen nabycia	Korekta wartości z tytułu wyceny	Wartość bilansowa
GZNF "Fosfory" Sp. z o.o.	Gdańsk	Produkcja nawozów mineralnych i związków fosforowych, świadczenie usług przeładunkowych i magazynowania	zależna bezpośrednio	99,19	99,23	148 621	-	148 621
Zakłady Azotowe Chorzów S.A.	Chorzów	Produkcja nawozów mineralnych, produktów chemii technicznej, produktów oleochemicznych, dodatków do żywności, usługi transportu kolejowego, najem, dzierżawa	zależna bezpośrednio	94,32	94,32	76 048	(42 282)	33 766
Agrochem Sp. z o.o.	Dobre Miasto	Produkcja nawozów mineralnych i mieszanek nawozowych, konfekcjonowanie nawozów, usługi transportu drogowego, dystrybucja RSM	zależna bezpośrednio	100,00	100,00	40 257	(2 541)	37 716
Agrochem Puławy Sp. z o.o.	Puławy	Handel nawozami mineralnymi oraz środkami ochrony roślin, paszami, kwalifikowanymi nasionami zbóż, skup zbóż i innych płodów rolnych	zależna bezpośrednio	100,00	100,00	33 567	-	33 567
PROZAP Sp. z o.o.	Puławy	Usługi w zakresie projektowania budowlanego, urbanistycznego i technologicznego oraz działalność poligraficzna pozostała	zależna bezpośrednio	84,69	85,62	609	-	609
REMZAP Sp. z o.o.	Puławy	Usługi w zakresie robót budowlano-montażowych, remontów mechanicznych, budowlanych i elektrycznych na instalacjach produkcyjnych	zależna bezpośrednio	94,61	96,33	1 658	-	1 658
STO-ZAP Sp. z o.o.	Puławy	Prowadzenie stołówki, punktów gastronomicznych, produkcja napojów, sprzętanie, handel detaliczny	zależna bezpośrednio	96,15	98,35	1 049	-	1 049
SCF Natural Sp. z o.o.	Puławy	Wytwarzanie oraz sprzedaż ekstraktów z chmielu i z innych surowców roślinnych	zależna bezpośrednio	99,99	99,99	14 136	(230)	13 906
Elektrownia Puławy Sp. z o.o.	Puławy	Wytwarzanie, dystrybucja i handel energią elektryczną, wytwarzanie i zaopatrywanie w parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	zależna bezpośrednio	100,00	100,00	97 636	(11 101)	86 535
Razem						413 581	(56 154)	357 427

Udziały w spółkach stowarzyszonych/wspólnych przedsięwzięciach

31.12.2018

Nazwa jednostki	Siedziba	Zakres działalności	Charakter powiązania	Udział w kapitale zakładowym %	Udział w prawach głosu %	Wartość udziałów i akcji wg cen nabycia	Korekta wartości z tytułu wyceny	Wartość bilansowa
Bałtycka Baza Masowa Sp. z o.o.	Gdynia	Usługi w zakresie przeładunku i magazynowania towarów, transportu drogowego i wodnego oraz handlu	wspólne przedsięwzięcia	50,00	50,00	9 750	-	9 750
Razem						9 750	-	9 750

31.12.2017

Nazwa jednostki	Siedziba	Zakres działalności	Charakter powiązania	Udział w kapitale zakładowym %	Udział w prawach głosu %	Wartość udziałów i akcji wg cen nabycia	Korekta wartości z tytułu wyceny	Wartość bilansowa
Bałtycka Baza Masowa Sp. z o.o.	Gdynia	Usługi w zakresie przeładunku i magazynowania towarów, transportu drogowego i wodnego oraz handlu	wspólne przedsięwzięcia	50,00	50,00	9 750	-	9 750
CTL KOLZAP Sp. z o.o.	Puławy	Transport kolejowy, w szczególności obsługa bocznicy, transport drogowy, przeładunek i magazynowanie towarów oraz handel	wspólne przedsięwzięcia	49,00	49,00	183	-	183
Razem						9 933	-	9 933

Pozostałe udziały i akcje

31.12.2018

Nazwa jednostki	Siedziba	Zakres działalności	Charakter powiązania	Udział w kapitale zakładowym %	Udział w prawach głosu %	Wartość godziwa
GA Koltar Sp. z o.o.	Tarnów	Przewozy kolejowe towarów, wynajem lokomotyw spalinowych, obsługa ekspedycyjna przesyłek kolejowych, remonty taboru kolejowego, obsługa bocznic kolejowych	pozostałe	14,72	14,72	8 201
Razem						8 201

31.12.2018

Nazwa jednostki	Siedziba	Zakres działalności	Charakter powiązania	Udział w kapitale zakładowym %	Udział w prawach głosu %	Wartość udziałów i akcji wg cen nabycia	Korekta wartości z tytułu wyceny	Wartość bilansowa
TECHNOCHEMSERVICE S.A.	Moskwa	Handel	wspólne przedsięwzięcia	25,00	25,00	27	(27)	-
LEN S.A. w likwidacji	Kamienna Góra	Produkcja tkanin	pozostałe	0,01	0,00	2	(2)	-
PRONIT S.A. w upadłości	Pionki	Produkcja tworzyw sztucznych	pozostałe	0,37	0,37	40	(40)	-
Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych Polski Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych	Warszawa	Ubezpieczenia	pozostałe	0,00	0,00	-	-	-
Razem						69	(69)	-

31.12.2017

Nazwa jednostki	Siedziba	Zakres działalności	Charakter powiązania	Udział w kapitale zakładowym %	Udział w prawach głosu %	Wartość udziałów i akcji wg cen nabycia	Korekta wartości z tytułu wyceny	Wartość bilansowa
TECHNOCHEMSERVICE S.A.	Moskwa	Handel	wspólne przedsięwzięcia	25,00	25,00	27	(27)	-
LEN S.A. w likwidacji	Kamienna Góra	Produkcja tkanin	pozostałe	0,01	0,00	2	(2)	-
PRONIT S.A. w upadłości	Pionki	Produkcja tworzyw sztucznych	pozostałe	0,37	0,37	40	(40)	-
Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych Polski Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych	Warszawa	Ubezpieczenia	pozostałe	0,00	0,00	-	-	-
Razem						69	(69)	-

Wyszczególnienie	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Odpisy aktualizujące wartość udziałów i akcji na początek okresu	(56 223)	(30 864)
Utworzenie	(12 813)	(25 818)
Rozwiązanie	609	459
Wykorzystanie	2 541	-
Razem odpisy aktualizujące wartość udziałów i akcji na koniec okresu	(65 886)	(56 223)

Zmiana wartości posiadanych przez Spółkę udziałów i akcji wynika głównie z rejestracji podwyższenia kapitału zakładowego Zakładów Azotowych Chorzów S.A. w kwocie 36 milionów złotych, zbycia udziałów w spółce Grupa Azoty Kozłup Sp. z o.o. i objęcia udziałów w spółce Grupa Azoty Koltar Sp. z o.o. oraz z dokonanej wyceny posiadanych udziałów i akcji w podmiotach powiązanych. Aktualizacją wyceny objęto głównie posiadane akcje Zakładów Azotowych Chorzów S.A.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku w spółkach Zakłady Azotowe Chorzów S.A., GZNF „Fosfory” Sp. z o.o. oraz Agrochem Puławy Sp. z o.o. zostały przeprowadzone testy na utratę wartości w odniesieniu do ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne (CGU) poprzez ustalenie ich wartości odzyskiwalnej. Wartość odzyskiwalna w przeprowadzonych testach została ustalona w oparciu o oszacowanie ich wartości

użytkowej metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych netto, na podstawie przygotowanych projekcji finansowych, za wyjątkiem instalacji do przerobu tłuszczu w Zakładach Azotowych Chorzów S.A. Instalacja ta została wyceniona przez niezależnego rzeczoznawcę według możliwej do uzyskania wartości.

Przeprowadzone testy nie wykazały konieczności dokonania na dzień 31 grudnia 2018 roku odpisów aktualizujących wartość posiadanego majątku spółkach GZNF „Fosfory” Sp. z o.o. i Agrochem Puławy Sp. z o.o. W grudniu 2018 roku w spółce Zakłady Azotowe Chorzów S.A. dokonano odpisu aktualizującego wartość majątku trwałego, co przełożyło się wycenę posiadanych przez Spółkę akcji tej spółki. W wyniku obniżenia wartości spółki dokonano odpisu aktualizującego wartość akcji w wysokości 3 452 tysiące złotych. Łącznie w 2018 roku dokonano odpisu aktualizującego wartość akcji Zakładów Azotowych Chorzów S.A. w wysokości 11 700 tysięcy złotych.

Analiza wrażliwości wartości bilansowej udziałów i akcji poddanych testowi na utratę wartości

Stopa dyskontowa	EBIT	Zakłady Azotowe Chorzów S.A. *	Agrochem Puławy Sp. z o.o. **	GZNF "Fosfory" Sp. z o.o. **
	wartość bilansowa	58 066	71 283	148 621
bazowa +0,5 p.p.	bazowa	(2 409)	(9 129)	-
bazowa -0,5 p.p.	bazowa	2 514	-	-
bazowa	bazowa +5%	3 291	-	-
bazowa	bazowa -5%	(3 291)	(4 154)	-

* poziom zaangażowania Grupy Azoty Zakłady Azotowe" Puławy" S.A. obejmuje akcje oraz udzieloną Spółce pożyczkę

** poziom zaangażowania Grupy Azoty Zakłady Azotowe" Puławy" S.A. obejmuje udziały oraz środki pieniężne objęte cash poolingiem

Zaprezentowane w powyższej tabeli potencjalne zmiany odpisów aktualizujących wartość udziałów i akcji ustalone zostały przy założeniu odniesienia zmian w pierwszej kolejności w stosunku do wartości udziałów i akcji.

W dniu 18 kwietnia 2018 roku nastąpiło połączenie spółek Agrochem „Puławy” Sp. z o.o. z siedzibą w Puławach i Agrochem Sp. z o.o. z siedzibą w Dobrym Mieście, w drodze przejęcia przez Agrochem „Puławy” Sp. z o.o. spółki Agrochem Sp. z o.o. poprzez przeniesienie całego majątku spółki przejmowanej na spółkę przejmującą z jednoczesnym podwyższeniem kapitału zakładowego spółki przejmującej do kwoty 68 639 tysięcy złotych, tj. o kwotę 18 639 tysięcy złotych, dokonany w drodze utworzenia nowych 186 391 udziałów. Nowoutworzone udziały zostały wydane Grupie Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. (wspólnikowi spółki przejmowanej).

W dniu 01 sierpnia 2018 roku nastąpiło połączenie spółki Grupa Azoty Kolzap Sp. z o.o. jako spółki przejmowanej ze spółką Grupa Azoty Koltar Sp. z o.o. z siedzibą w Tarnowie jako spółka przejmującą oraz spółką Grupa Azoty Chemkol Sp. z o.o. jako drugą spółką przejmowaną poprzez przeniesienie całego majątku spółek przejmowanych na spółkę przejmującą. W zamian za wniesiony majątek Grupy Azoty Kolzap Sp. z o.o. Grupa Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. otrzymała 14,72% udziałów w Grupie Azoty Koltar Sp. z o.o., które zostały ujęte w wartości godziwej.

Dnia 26 września 2018 roku podpisano „Plan Połączenia” spółek Grupa Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A., jako spółka przejmująca, i Elektrowni „Puławy” Sp. z o.o., jako spółka przejmowana, połączenie nastąpiło w trybie określonym w art.492 §1 pkt 1 K.S.H. poprzez przeniesienie całego majątku spółki przejmowanej na spółkę przejmującą. Połączenie nastąpiło bez podnoszenia kapitału zakładowego spółki

przejmującej. Spółka przejmująca wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki spółki przejmowanej. Połączenie nastąpiło, zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym, w dniu 02 stycznia 2019 roku. Połączenie to nie miało wpływu na sprawozdanie finansowe za 2018 rok.

Z uwagi na to, że podmioty zależne podlegają konsolidacji, udziały w tych podmiotach nie są kwalifikowane przez Spółkę do instrumentów finansowych. Zgodnie z MSR 27 inwestycje w te jednostki Spółka ujmuje w cenie nabycia, skorygowanej o utratę wartości.

Zakres podmiotów objętych konsolidacją przedstawiono w nocie 10.3.

28. Zapasy

Wyszczególnienie	31.12.2018	31.12.2017
Materiały	192 695	190 287
Półprodukty i produkcja w toku	46 110	42 938
Produkty gotowe	49 681	53 649
Towary	3 200	3 523
Razem zapasy	291 686	290 397

Wyszczególnienie	31.12.2018	31.12.2017
Materiały	192 695	190 287
Według ceny nabycia	208 775	207 375
Odpis aktualizujący do wartości netto możliwej do uzyskania	(16 080)	(17 088)
Półprodukty i produkcja w toku	46 110	42 938
Według ceny nabycia	46 397	43 612
Odpis aktualizujący do wartości netto możliwej do uzyskania	(287)	(674)
Produkty gotowe	49 681	53 649
Według kosztu wytworzenia	49 911	53 712
Odpis aktualizujący do wartości netto możliwej do uzyskania	(230)	(63)
Towary	3 200	3 523
Według kosztu wytworzenia	6 768	7 091
Odpis aktualizujący do wartości netto możliwej do uzyskania	(3 568)	(3 568)
Zapasy ogółem, według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia (kosztu wytworzenia) oraz wartości netto możliwej do uzyskania	291 686	290 397

Wzrost zapasów materiałów wynika ze wzrostu zapasów części zamiennych, materiałów remontowych, metali szlachetnych i katalizatorów oraz spadku zapasów złomu siatek katalitycznych.

Poziom zapasów półproduktów i produkcji w toku oraz wyrobów gotowych wynika z uwarunkowań technologicznych, a w przypadku zapasów wyrobów gotowych dodatkowo z realizowanej przez Spółkę polityki handlowej oraz uwarunkowań rynkowych. Informacje dotyczące sezonowości działalności Spółki przedstawiono w nocie 17.7.

Na zapasach Spółki nie zostały ustanowione zabezpieczenia na rzecz osób trzecich.

Wyszczególnienie	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Odpisy aktualizujące wartość zapasów na początek okresu	(21 393)	(21 253)
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość produktów gotowych i produkcji w toku	(2 000)	(1 667)
Odwrocenie odpisów aktualizujących wartość produktów gotowych i produkcji w toku	741	207
Wykorzystanie odpisów aktualizujących wartość produktów gotowych i produkcji w toku	1 480	1 390
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość towarów i materiałów	(1 739)	(1 650)
Odwrocenie odpisów aktualizujących wartość towarów i materiałów	46	1 071
Wykorzystanie odpisów aktualizujących wartość towarów i materiałów	2 700	509
Odpisy aktualizujące wartość zapasów na koniec okresu	(20 165)	(21 393)

W bieżącym roku obrotowym Spółka utworzyła odpisy aktualizujące wartość zapasów na kwotę 3 739 tysięcy złotych. Utworzone odpisy aktualizujące wartość produktów wynikają z relacji poziomu kosztu ich wytworzenia do możliwych do uzyskania na dzień bilansowy cen sprzedaży netto, zaś materiałów z ich niskiej rotacji.

W roku obrotowym 2018 Spółka dokonała rozwiązania (odwrócenia) odpisów aktualizujących na kwotę 787 tysięcy złotych. Rozwiązanie dotyczyło głównie odpisów aktualizujących wartość materiałów, w związku z ustaniem przyczyn, dla których je utworzono.

Wykorzystanie odpisu aktualizującego materiały nastąpiło w związku z zagospodarowaniem materiałów objętych odpisem.

29. Prawa majątkowe

Wyszczególnienie	31.12.2018	31.12.2017
Prawa do emisji nabyte	39 709	34 950
Prawa do emisji przyznane nieodpłatnie	89 766	56 105
Certyfikaty energii elektrycznej nabyte	2 175	908
Pozostałe	884	3 300
Razem prawa majątkowe	132 534	95 263

Wyszczególnienie	31.12.2018	31.12.2017
Prawa do emisji nabyte	39 709	34 950
Według ceny nabycia	39 709	34 950
Odpis aktualizujący do wartości netto możliwej do uzyskania	-	-
Prawa do emisji przyznane nieodpłatnie	89 766	56 105
Według wartości godziwej	89 766	56 105
Odpis aktualizujący do wartości netto możliwej do uzyskania	-	-
Certyfikaty energii elektrycznej nabyte	2 175	908
Według ceny nabycia	2 175	908
Odpis aktualizujący do wartości netto możliwej do uzyskania	-	-
Pozostałe	884	3 300
Według ceny nabycia/kosztu wytworzenia/wartości godziwej	1 385	3 449
Odpis aktualizujący do wartości netto możliwej do uzyskania	(501)	(149)
Prawa majątkowe ogółem, według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia (kosztu wytworzenia) oraz wartości netto możliwej do uzyskania	132 534	95 263

Wyszczególnienie	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Odpisy aktualizujące wartość praw majątkowych na początek okresu	(149)	(595)
Wykorzystanie odpisów aktualizujących wartość certyfikatów energii elektrycznej	-	595
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość pozostałych praw majątkowych	(501)	(149)
Odwrocenie odpisów aktualizujących wartość pozostałych praw majątkowych	149	-
Odpisy aktualizujące wartość praw majątkowych na koniec okresu	(501)	(149)

Posiadane przez Spółkę prawa do emisji CO₂ jak i certyfikaty energii elektrycznej przeznaczone są na potrzeby własne, dla realizacji obowiązków nałożonych na Spółkę przez przepisy prawa, za wyjątkiem certyfikatów energii elektrycznej dotyczącej efektywności energetycznej, które w ilości 2 436,213 toe (tona oleju ekwiwalentnego) przeznaczone są do sprzedaży.

W bieżącym roku obrotowym Spółka otrzymała nieodpłatnie świadectwa pochodzenia energii elektrycznej w ramach realizacji przepisów ustawy o efektywności energetycznej, w związku z realizacją przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej. Spółka otrzymała świadectwa w łącznej ilości 3 145,224 toe

w tysiącach złotych

o wartości ponad 1 664 tysięcy złotych. W 2018 roku Spółka umorzyła otrzymane w 2017 roku świadectwa w ilości 212,530 toe w realizacji zobowiązań za 2017 rok.

W dniu 12 lipca 2018 roku Prezes Urzędu Regulacji Energetyki przyznał 1 754,271 toe świadectw efektywności energetycznej potwierdzających planowaną oszczędność energii wynikającą z przedsięwzięcia służącego poprawie efektywności energetycznej. Do dnia 31 grudnia 2018 roku świadectwa nie wpłynęły na rachunek Spółki. Są one ujęte w ewidencji pozabilansowej.

W dniu 12 marca 2018 roku Prezes Urzędu Regulacji Energetyki przyznał 192 901,104 MWh certyfikatów energii elektrycznej z kogeneracji PMEC za drugie półrocze 2017 roku.

W dniu 11 grudnia 2018 roku Prezes Urzędu Regulacji Energetyki przyznał 191 303,856 MWh certyfikatów energii elektrycznej z kogeneracji PMEC za pierwsze półrocze 2018 roku.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Spółka posiadała nabyte oraz przyznane prawa do emisji CO₂. Zostaną one wykorzystane do rozliczenia rzeczywistej emisji za 2018 rok.

W bieżącym roku obrotowym Spółka nabyła prawa do emisji CO₂ w ilości 372 tysięcy ton. Prawa te nabyte zostały z przeznaczeniem na potrzeby własne. Niższa w stosunku do ubiegłego roku ilość nabytych praw wynika z otrzymania nieodpłatnie dodatkowych ilości praw z tytułu poniesionych wydatków na projekty ujęte w Krajowym Planie Inwestycyjnym oraz sytuacji na rynku tych praw.

Wyszczególnienie	w tys. ton	
	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Stan praw do emisji na początek roku	3 981	4 564
Przyznane nieodpłatnie	2 192	2 241
Przyznane z tytułu poniesionych wydatków na projekty objęte KPI	376	120
Nabyte	372	713
Rozliczone*	(3 446)	(3 657)
Stan praw do emisji na koniec roku	3 475	3 981

Wyszczególnienie	w tys. ton	
	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Emisja CO ₂ w okresie sprawozdawczym	3 522	3 456

* emisja CO₂ w roku 2017 po weryfikacji została skorygowana do ilości 3 446 tysięcy ton

Brakującą do umorzenia za 2018 rok ilość praw do emisji CO₂ Spółka ma zabezpieczoną w kontraktach terminowych z terminem dostawy na marzec 2019 roku.

30. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe

Wyszczególnienie	31.12.2018	31.12.2017
Kaucje gwarancyjne	778	224
Razem należności finansowe netto	778	224
Rozliczenia międzyokresowe kosztów (czynne)	71	75
Zaliczki na dostawy rzeczowych aktywów trwałych	76 406	96 446
Inne należności niefinansowe	-	47
Razem należności niefinansowe netto	76 477	96 568
Razem długoterminowe należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe netto	77 255	96 792

Wyszczególnienie	31.12.2018	31.12.2017
Należności z tytułu dostaw i usług	316 864	309 877
Kaucje gwarancyjne	1 986	1 535
Pozostałe należności finansowe	988	645
Odpisy aktualizujące	(27 466)	(29 110)
Razem należności finansowe netto	292 372	282 947
Należności z tytułu podatków, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych świadczeń	120 153	109 557
Zaliczki na dostawy materiałów, towarów i usług	6 988	1 615
Rozliczenia międzyokresowe kosztów (czynne)	2 596	2 682
Inne należności niefinansowe	7 887	38 137
Odpisy aktualizujące	(1 821)	(997)
Razem należności niefinansowe netto	135 803	150 994
Razem krótkoterminowe należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe netto	428 175	433 941

Odpisy aktualizujące wartość należności

Wyszczególnienie	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Odpisy aktualizujące wartość należności na początek okresu	(30 213)	(29 185)
Zwiększenie - ujęte w wyniku bieżącego roku	(3 576)	(1 699)
Rozwiązanie - ujęte w wyniku bieżącego roku	4 177	711
Wykorzystanie	325	66
Odpisy aktualizujące wartość należności na koniec okresu	(29 287)	(30 107)

Należności z tytułu dostaw i usług nie są oprocentowane i mają zazwyczaj termin płatności do 2 miesięcy. Należności z tytułu dostaw i usług z datą zapadalności poniżej 365 dni od dnia powstania należności nie podlegają dyskontowaniu. W ocenie Spółki wartość księgowa należności jest zbliżona do ich wartości godziwej.

w tysiącach złotych

Różnicę między stanem odpisów na dzień 31 grudnia 2017 roku a stanem na dzień 01 stycznia 2018 roku stanowi odpis na oczekiwane straty kredytowe wynikający z zastosowania zmienionego MSSF 9. Informacje dotyczące szacowania strat kredytowych oraz tworzenia odpisów aktualizujących wartość należności, przedstawione są w notach 15.8 oraz 43.5.

Poziom należności długoterminowych na dzień 31 grudnia 2018 roku jest wynikiem zmniejszenia udzielonych i nierozliczonych na dzień bilansowy zaliczek na przyszłe dostawy aktywów trwałych.

Poziom należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych wynika ze spadku innych należności niefinansowych, w szczególności spadkiem wpłat na poczet objęcia akcji i udziałów o kwotę niespełna 30 100 tysięcy złotych (rejestracja w KRS dokapitalizowania Zakładów Azotowych Chorzów S.A. i przekazanie dokapitalizowania do Grupa Azoty KOLTAR Sp. z o.o.), wyższych należności z tytułu podatków i ubezpieczeń społecznych o kwotę ponad 10 596 tysięcy złotych (w szczególności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych), wyższych należności z tytułu dostaw i usług oraz zaliczek na dostawy materiałów, towarów i usług (12 360 tysięcy złotych).

Na dzień 31 grudnia 2018 roku na należnościach handlowych Spółki nie zostały ustanowione zabezpieczenia na rzecz osób trzecich.

Aktywa z tytułu umów

W związku z zastosowaniem, z dniem 01 stycznia 2018 roku, MSSF 15 z dotychczasowych należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych wyodrębnione zostały aktywa z tytułu umów. Stanowią je koszty przeladunku i frachtu, świadczone przez stronę trzecią, poniesione przed realizacją umowy, przed uzyskaniem przychodu.

Wyszczególnienie	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Koszty poniesione przed uzyskaniem przychodu	75	-
Razem krótkoterminowe aktywa z tytułu umów	75	-

Opis ryzyk związanych z należnościami z tytułu dostaw i usług i pozostałymi należnościami oraz polityka Spółki dotycząca zarządzania tymi ryzykami została przedstawiona w notach 43.1, 43.2, 43.3 i 43.5.

Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi przedstawione są w notce 42.1.

31. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych składa się z następujących pozycji:

Wyszczególnienie	31.12.2018	31.12.2017
Środki pieniężne w kasie	83	128
Środki pieniężne w banku	39 204	58 218
Lokaty krótkoterminowe do 3 miesięcy	273 022	292 587
Inne aktywa pieniężne	128 838	70 667
Oczekiwane straty kredytowe	(167)	-
Razem środki pieniężne i ich ekwiwalenty	440 980	421 600
w tym:		
- naliczone odsetki	275	198
- naliczone różnice kursowe z wyceny bilansowej	127	(7 153)
- oczekiwane straty kredytowe	(167)	-

Wolne środki pieniężne zgromadzone na rachunkach bankowych, inwestowane są w formie lokat terminowych, overnight (negocjowane i automatyczne) oraz w ramach umowy cash pooling. Spółka dla lokat terminowych uzyskuje oprocentowanie stałe na okres trwania lokaty. Środki pieniężne zdeponowane na rachunkach w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania jednodniowych lokat bankowych na rynku międzybankowym. Lokaty krótkoterminowe zawierane są na różne okresy, tj. od jednego dnia do trzech miesięcy, w zależności od bieżącego zapotrzebowania Spółki na środki pieniężne.

Środki w wysokości 1 351 tysięcy złotych są zdeponowane na rachunkach VAT. Środki w kwocie 2 074 tysięcy złotych są zablokowane jako zabezpieczenia realizacji transakcji oraz wypłaty wynagrodzeń.

W pozycji inne aktywa pieniężne wykazane zostały środki pieniężne udostępnione w ramach wewnątrzgrupowej umowy cash pooling.

Oczekiwane straty kredytowe oszacowane zostały w oparciu o ratingi instytucji bankowych, w których zdeponowane zostały środki pieniężne. Zasady szacowania strat kredytowych przedstawiono w nocie 15.8.

Struktura walutowa środków pieniężnych i ich ekwiwalentów została przedstawiona w nocie 43.2.

32. Pochodne instrumenty finansowe

Zawierane przez Spółkę kontrakty na instrumenty pochodne stanowią zabezpieczenie przyszłych przepływów pieniężnych. Spółka nie zawierała kontraktów pochodnych w celach spekulacyjnych. W okresie sprawozdawczym Spółka nie stosowała rachunkowości zabezpieczeń, dlatego też wszystkie pochodne instrumenty finansowe klasyfikowane były jako aktywa finansowe lub zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy. W trakcie roku obrotowego Spółka zawierała wyłącznie kontrakty krótkoterminowe forward na walutę EUR oraz USD.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Spółka posiadała otwarte transakcje dotyczące instrumentów pochodnych, natomiast nie posiada umów z wbudowanymi instrumentami pochodnymi, wymagających ich wydzielenia z umów zasadniczych.

w tysiącach złotych

Wyszczególnienie	31.12.2018	31.12.2017
Aktywa krótkoterminowe, w tym:		
- forward walutowy	512	1 048
Aktywa krótkoterminowe z tytułu pochodnych instrumentów finansowych razem	512	1 048
Razem aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	512	1 048
Zobowiązania krótkoterminowe, w tym:		
- forward walutowy	188	-
Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu pochodnych instrumentów finansowych razem	188	-
Razem zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	188	-

Waluta	Wartość nominalna w walucie (w tys.)	Średnioważony kurs	Okres zapadalności/okres ujęcia wpływu na wynik	31.12.2018				31.12.2017			
				Aktywa finansowe		Zobowiązania finansowe		Aktywa finansowe		Zobowiązania finansowe	
				KT	DT	KT	DT	KT	DT	KT	DT
EUR	3 256	4,3170	I kwartał 2018r.	-	-	-	-	427	-	-	-
	5 278	4,3239	II kwartał 2018r.	-	-	-	-	621	-	-	-
	4 708	4,3897	II kwartał 2019r.	222	-	-	-	-	-	-	-
	3 890	4,3914	III kwartał 2019r.	143	-	1	-	-	-	-	-
USD	4 220	3,7367	I kwartał 2019r.	52	-	118	-	-	-	-	-
	2 113	3,7251	II kwartał 2019r.	27	-	69	-	-	-	-	-
	1 047	3,7737	III kwartał 2019r.	40	-	-	-	-	-	-	-
	612	3,7728	IV kwartał 2019r.	28	-	-	-	-	-	-	-
Razem aktywa/zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych				512	-	188	-	1 048	-	-	-

33. Pozostałe aktywa finansowe

Wyszczególnienie	31.12.2018	31.12.2017
Pożyczki udzielone	25 233	26 052
Oczekiwane straty kredytowe dotyczące aktywów finansowych	(526)	-
Razem długoterminowe pozostałe aktywa finansowe	24 707	26 052

Wyszczególnienie	31.12.2018	31.12.2017
Pożyczki udzielone	819	-
Lokaty krótkoterminowe powyżej 3 miesięcy	-	233 133
Razem krótkoterminowe pozostałe aktywa finansowe	819	233 133

Wykazane w sprawozdaniu finansowym pożyczki dotyczą podmiotów powiązanych ze Spółką w ramach Grupy Kapitałowej Grupa Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. W bieżącym roku obrotowym Spółka nie udzieliła nowych pożyczek.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku stan udzielonych pożyczek wynosił:

- Zakłady Azotowe Chorzów S.A. 24 452 tysiące złotych, w tym krótkoterminowe 819 tysięcy złotych
- SCF Natural Sp. z o.o. 1 600 tysięcy złotych.

Końcowe terminy spłaty pożyczek przypadają na okresy czerwiec 2022 roku i grudzień 2023 roku.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Spółka nie posiadała lokat o okresie zapadalności przekraczającym 3 miesiące od daty założenia lokaty.

Spadek wartości pozostałych aktywów finansowych, w szczególności lokat wynika ze skrócenia horyzontu czasowego, na który lokowane są nadwyżki posiadanych środków pieniężnych oraz obniżenia się stanu posiadanych nadwyżek środków. Spadek stanu środków pieniężnych jest wynikiem realizacji szerokiego programu inwestycyjnego. Skrócenie horyzontu czasowego lokowanych nadwyżek środków pieniężnych przyczyniło się do wzrostu stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów.

Wartość udzielonych pożyczek została skorygowana o oczekiwane straty kredytowe. Zasady szacowania strat kredytowych przedstawiono w nocie 15.8.

34. Kapitał własny

34.1. Kapitał zakładowy

W ciągu roku obrotowego nie nastąpiły zmiany w kapitale zakładowym.

Seria	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania akcji	Rodzaj ograniczenia praw do akcji	Liczba akcji	Wartość nominalna jednej akcji w zł	Wartość serii/emisji wg wartości nominalnej	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy (od daty)
A	zwykłe	brak	brak	13 600 000	10,00	136 000	Fundusz Założycielski i Fundusz Przedsiębiorstwa Państwowego Zakłady Azotowe Puławy	RHB 01.09.1992r. KRS 11.05.2001r.	01.09.1992r.
B	zwykłe	brak	brak	5 515 000	10,00	55 150	gotówką	03.11.2005r.	01.07.2005r.
Razem				19 115 000	10,00	191 150			

Struktura własnościowa kapitału zakładowego na dzień 31 grudnia 2018 roku

Nazwa (firma) jednostki	Liczba posiadanych akcji	Wartość nominalna akcji	Udział w kapitale zakładowym	Udział w liczbie głosów
Grupa Azoty S.A.	18 345 735	183 457	95,98%	95,98%
Akcjonariat rozproszony (w tym Skarb Państwa posiadający 1 akcję)	769 265	7 693	4,02%	4,02%

Wartość nominalna akcji

Wszystkie wyemitowane akcje posiadają wartość nominalną wynoszącą 10 złotych i zostały w pełni opłacone.

Prawa akcjonariuszy

Akcje wszystkich serii są jednakowo uprzywilejowane co do głosu, dywidendy oraz zwrotu z kapitału.

34.2. Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej

Kapitał zapasowy został utworzony z nadwyżki wartości emisyjnej nad nominalną w kwocie 242 660 tysięcy złotych, która została pomniejszona o koszty emisji akcji ujęte jako zmniejszenie kapitału zapasowego w kwocie 5 010 tysięcy złotych.

Wyszczególnienie	Kapitał z emisji akcji powyżej wartości nominalnej
Stan na 1 stycznia 2017 roku	237 650
Stan na 31 grudnia 2017 roku	237 650
Stan na 1 stycznia 2018 roku	237 650
Stan na 31 grudnia 2018 roku	237 650

34.3. Charakter i cel pozostałych kapitałów

Zyski zatrzymane i ograniczenia związane z kapitałem

Wyszczególnienie	Kapitał zapasowy tworzony zgodnie z wymogami KSH	Kapitał zapasowy tworzony zgodnie ze statutem	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski/(straty) aktuarialne	Zysk/(strata) z lat ubiegłych	Całkowite dochody okresu	Razem zyski zatrzymane
Stan na 1 stycznia 2017 roku	63 717	1 706 165	589 518	(9 497)	273 342	-	2 623 245
Zmiana polityki rachunkowości/korekta błędu	-	-	-	-	59 554	-	59 554
Stan na 1 stycznia 2017 roku (przeznaczony)	63 717	1 706 165	589 518	(9 497)	332 896	-	2 682 799
Łączne całkowite dochody	-	-	-	-	-	261 206	261 206
w tym:							
- wynik bieżącego okresu	-	-	-	-	-	264 973	264 973
- inne całkowite dochody	-	-	-	-	-	(3 767)	(3 767)
Przeznaczenie na kapitał zapasowy	-	109 335	-	-	(109 335)	-	-
Transakcje z właścicielami - wypłata dywidendy	-	-	-	-	(164 007)	-	(164 007)
Stan na 31 grudnia 2017 roku (przeznaczony)	63 717	1 815 500	589 518	(9 497)	59 554	261 206	2 779 998
Stan na 1 stycznia 2018 roku	63 717	1 815 500	589 518	(13 264)	324 527	-	2 779 998
Inne zmiany - zastosowanie MSSF 15 i 9	-	-	-	-	(212)	-	(212)
Stan na 1 stycznia 2018 roku	63 717	1 815 500	589 518	(13 264)	324 315	-	2 779 786
Łączne całkowite dochody	-	-	-	-	-	83 773	83 773
w tym:							
- wynik bieżącego okresu	-	-	-	-	-	84 161	84 161
- inne całkowite dochody	-	-	-	-	-	(388)	(388)
Przeznaczenie na kapitał zapasowy	-	198 829	-	-	(198 829)	-	-
Transakcje z właścicielami - wypłata dywidendy	-	-	-	-	(85 253)	-	(85 253)
Stan na 31 grudnia 2018 roku	63 717	2 014 329	589 518	(13 264)	40 233	83 773	2 778 306

Kapitał zapasowy

Spółka na podstawie § 396 Kodeksu Spółek Handlowych jest zobowiązana utrzymywać zyski zatrzymane (tzw. kapitał zapasowy) do wysokości 1/3 kapitału zakładowego z przeznaczeniem wyłącznie na pokrycie ewentualnych strat finansowych. Spółka musi przeznaczyć na ten cel minimalnie 8% zysku bieżącego do czasu zgromadzenia wymaganej równowartości 1/3 kapitału zakładowego. Na 31 grudnia 2018 roku kapitał ten wyniósł 63 717 tysięcy złotych.

Ponadto uchwałami Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy z wypracowanego zysku utworzono kapitał zapasowy powyżej wymaganej przez przepisy KSH kwoty. Na dzień 31 grudnia 2018 roku kapitał ten wyniósł 2 014 329 tysięcy złotych.

Pozostałe kapitały rezerwowe

Pozostałe kapitały rezerwowe stanowią głównie kwoty przekazane decyzją Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy w ramach podziału wyniku finansowego.

35. Rezerwy

35.1. Zmiany stanu rezerw

01.01.2018 - 31.12.2018	Rezerwa na koszty utylizacji i pozostałe związane z ochroną środowiska	Rezerwa na sprawy sporne, kary, grzywny i odszkodowania	Inne rezerwy	Ogółem
Stan na początek okresu	2 625	3 681	679	6 985
Utworzenie	105	7 292	1 577	8 974
Rozwiązanie	-	(1 127)	(531)	(1 658)
Wykorzystanie	-	(39)	(370)	(409)
Rozwinięcie dyskonta	245	-	-	245
Stan na koniec okresu	2 975	9 807	1 355	14 137

01.01.2017 - 31.12.2017	Rezerwa na koszty utylizacji i pozostałe związane z ochroną środowiska	Rezerwa na sprawy sporne, kary, grzywny i odszkodowania	Inne rezerwy	Ogółem
Stan na początek okresu	3 055	4 776	402	8 233
Utworzenie	550	1 408	1 096	3 054
Rozwiązanie	(14)	(2 190)	(298)	(2 502)
Wykorzystanie	(536)	(313)	(521)	(1 370)
Rozwinięcie dyskonta	(430)	-	-	(430)
Stan na koniec okresu	2 625	3 681	679	6 985

Struktura czasowa rezerw	31.12.2018	31.12.2017
część długoterminowa	3 445	2 508
część krótkoterminowa	10 692	4 477
Razem rezerwy	14 137	6 985

35.2. Rezerwa na zobowiązania związane z ochroną środowiska

Rezerwy te obejmują:

- rezerwę na zobowiązania związane z rekultywacją i monitoringiem składowisk odpadów;
- rezerwę na zobowiązania związane z wycofaniem z używania wyrobów zawierających azbest;
- rezerwę na zobowiązania związane z opróżnieniem instalacji produkcyjnych i zagospodarowaniem usuniętych odpadów.

Kwoty rezerw szacowane są do wysokości możliwych do powstania przyszłych zobowiązań. Ponieważ mają one dłuższy horyzont czasowy w sprawozdaniu z sytuacji finansowej wykazane są w wartościach zdyskontowanych do wartości bieżącej. Do kalkulacji wartości rezerwy przyjęto stopę inflacji w wysokości 2,1% oraz stopę dyskonta 3%.

Dla rezerwy dotyczącej rekultywacji składowiska odpadów przyjęto 19,5 letni okres dalszego użytkowania oraz 30 letni monitorowania zamkniętego składowiska odpadów. Obowiązek rekultywacji i monitorowania wynika z przepisów prawa.

Dla rezerwy dotyczącej wycofania z używania wyrobów zawierających azbest przyjęto proporcjonalne ponoszenie kosztów w 13,5 letnim okresie ich wycofywania. Obowiązek wycofania z używania wyrobów zawierających azbest wynika z przepisów prawa.

Dla rezerwy dotyczącej opróżnienia instalacji produkcyjnych i zagospodarowania usuniętych odpadów przyjęto 19,5 letni okres dalszego użytkowania instalacji. Obowiązek opróżnienia instalacji produkcyjnych i zagospodarowania usuniętych odpadów wynika z przepisów prawa.

35.3. Rezerwa na sprawy sądowe, kary, grzywny i odszkodowania

Rezerwy te szacowane są do wysokości możliwych do powstania przyszłych zobowiązań z tytułu toczących się spraw spornych z uwzględnieniem naliczonych odsetek i kosztów sądowych oraz kar umownych. Główną pozycję tych rezerw stanowią: rezerwa na karę za przekroczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, zobowiązania sporne wynikające z realizacji umowy na dostawy tlenu i azotu, zobowiązania z obcego powództwa wraz z naliczonymi odsetkami.

Główne pozycje rezerw mają charakter krótkoterminowy, stąd w sprawozdaniu z sytuacji finansowej wykazane są w wartościach nominalnych z wyjątkiem rezerwy na pozew o wypłatę renty dożywotniej, której wartość ustalona została według wycień aktuarialnych.

35.4. Inne rezerwy

Rezerwy te szacowane są do wysokości możliwych do powstania przyszłych zobowiązań. Główną pozycją jest rezerwa na realizację postanowień pokontrolnych oraz odsetki od zobowiązań. Z uwagi na to, że mają one charakter krótkoterminowy w sprawozdaniu z sytuacji finansowej wykazane są w wartościach nominalnych.

36. Świadczenia pracownicze

36.1. Programy akcji pracowniczych

Spółka nie wdrożyła i nie prowadzi programu akcji pracowniczych.

36.2. Świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia

Zmiana stanu zobowiązań z tytułu przyszłych świadczeń pracowniczych:

01.01.2018 - 31.12.2018	Nagrody jubileuszowe	Odprawy emerytalne i rentowe	Pozostałe świadczenia pracownicze	Ogółem
Wartość bieżąca zobowiązań na początek okresu	99 434	48 924	5 487	153 845
Koszty odsetek	3 100	1 282	176	4 558
Koszty bieżącego zatrudnienia	6 466	2 187	341	8 994
Wypłacone świadczenia	(8 319)	(2 666)	(83)	(11 068)
Zyski/straty aktuarialne	(1 514)	654	(175)	(1 035)
Wartość zobowiązań na koniec okresu	99 167	50 381	5 746	155 294
z tego:				
Wartość bilansowa zobowiązań długoterminowych	90 142	38 840	5 410	134 392
Wartość bilansowa zobowiązań krótkoterminowych	9 025	11 541	336	20 902

w tysiącach złotych

01.01.2017 - 31.12.2017	Nagrody jubileuszowe	Odprawy emerytalne i rentowe	Pozostałe świadczenia pracownicze	Ogółem
Wartość bieżąca zobowiązań na początek okresu	90 172	43 571	4 712	138 455
Koszty odsetek	2 928	1 255	159	4 342
Koszty bieżącego zatrudnienia	5 645	1 982	286	7 913
Wypłacone świadczenia	(9 328)	(2 176)	(28)	(11 532)
Zyski/straty aktuarialne	10 017	4 292	358	14 667
Wartość zobowiązań na koniec okresu	99 434	48 924	5 487	153 845
z tego:				
Wartość bilansowa zobowiązań długoterminowych	91 191	37 708	5 165	134 064
Wartość bilansowa zobowiązań krótkoterminowych	8 243	11 216	322	19 781

Łączna kwota kosztów ujętych w 2018 roku z tytułu przyszłych świadczeń pracowniczych

Wyszczególnienie	za okres	
	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Koszty bieżącego zatrudnienia	8 994	7 913
Koszty odsetek	4 558	4 342
Zyski/straty aktuarialne, w tym:	(1 035)	14 667
- ujęte w innych całkowitych dochodach	479	4 650
Razem koszty ujęte w całkowitych dochodach	12 517	26 922

Główne założenia aktuarialne

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022 i następne
Stopa dyskontowa	3,0%	3,0%	3,0%	3,0%
Przewidywana stopa wzrostu podstawy nagrody jubileuszowej	2,0%	3,0%	3,0%	3,0%
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń	2,0%	3,0%	3,0%	3,0%

Przyjęte do wyceny współczynniki rotacji pracowników

Przedział wieku	Płeć	
	Mężczyzna	Kobieta
18-25	1,54%	1,70%
26-30	1,26%	1,41%
31-35	1,08%	1,11%
36-40	0,98%	0,91%
41-45	0,92%	0,79%
46-50	0,88%	0,72%
51-55	0,86%	0,67%
56-60	0,85%	0,64%
61-65	0,84%	0,00%

Analiza wrażliwości

Stopa dyskontowa	Stopa wzrostu wynagrodzeń	Współczynnik rotacji zatrudnienia	Nagrody jubileuszowe	Odprawy emerytalne i rentowe	Pozostałe świadczenia pracownicze	Ogółem
bazowa	bazowa	bazowa	99 167	50 381	5 746	155 294
bazowa +0,5%	bazowa	bazowa	94 692	47 901	5 471	148 064
bazowa -0,5%	bazowa	bazowa	104 019	53 108	6 044	163 171
bazowa	bazowa +1%	bazowa	108 233	55 643	6 333	170 209
bazowa	bazowa -1%	bazowa	91 271	45 912	5 236	142 419
bazowa	bazowa	bazowa +0,5%	94 502	47 804	5 472	147 778
bazowa	bazowa	bazowa -0,5%	104 191	53 196	6 040	163 427

Do aktualizacji rezerwy przyjęto parametry na podstawie dostępnych prognoz inflacji, analizy wzrostu wskaźników najniższego wynagrodzenia oraz przewidywanej rentowności wysoce płynnych papierów wartościowych. Poziom rezerwy, przy zakładanym poziomie zatrudnienia, zależny jest głównie od stopy dyskonta, stopy wzrostu wynagrodzeń oraz współczynników rotacji.

Przypisanie kwot do zobowiązań długo- i krótkoterminowych wynika z terminów nabywania uprawnień przez pracowników. Średnioważony okres pozostały do wypłaty świadczeń wynosi odpowiednio dla nagród jubileuszowych i odpraw pośmiertnych to około 14,5 lat, dla odpraw emerytalnych około 16,5 lat, natomiast dla odpraw rentowych około 14,5 lat.

Spółka tworzy rezerwę na wartość bieżącą zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych i rentowych, nagród jubileuszowych oraz odpraw pośmiertnych na podstawie wyceny dokonanej przez profesjonalną firmę aktuarialną.

36.3. Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy oraz pozostałe

Świadczenia te dotyczą głównie ekwiwalentów z tytułu niewykorzystanego urlopu wypoczynkowego, odszkodowań z tytułu zobowiązania do powstrzymania się od prowadzenia działalności konkurencyjnej wobec pracodawcy oraz odpraw pieniężnych wynikających z indywidualnych umów o pracę.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku zobowiązania z tytułu ekwiwalentów za niewykorzystany urlop wypoczynkowy wynosiły 12 566 tysiące złotych (na 31 grudnia 2017 roku odpowiednio 12 554 tysiące złotych). Na dzień 31 grudnia 2018 roku zobowiązania z tytułu odszkodowań od powstrzymania się od prowadzenia działalności konkurencyjnej wobec pracodawcy wynosiły 127 tysięcy złotych (na 31 grudnia 2017 roku odpowiednio 129 tysięcy złotych). Zobowiązania Spółki z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych oraz odszkodowań z tytułu zobowiązania do powstrzymania się od prowadzenia działalności konkurencyjnej wobec pracodawcy w sprawozdaniu z sytuacji finansowej prezentowane są w zobowiązaniach jako rozliczenia międzyokresowe kosztów.

37. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Spółka nie posiadała zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek.

Spółka posiadała następujące dostępne linie kredytowe i pożyczki:

Podmiot finansujący	Waluta	Wielkość limitu w tys. zł	Wartość na dzień 31.12.2018 roku			Warunki oprocentowania	Termin spłaty	Zabezpieczenia
			w walucie	w tys. zł	z tego część krótkoterminowa			
Bank Pekao S.A.	PLN	2 000	-	-	-	0% w przypadku spłaty kredytu w dniu zadłużenia	30.11.2018r.	- pełnomocnictwo do dysponowania rachunkami bankowymi Spółki w banku, - oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Bank PKO BP S.A.	PLN	70 000 *	-	-	-	WIBOR 1M+marża	30.09.2022r.	- oświadczenie o poddaniu się egzekucji z tytułu poręczenia - pełnomocnictwo do rachunków w banku
Grupa Azoty S.A. Umowa o finansowanie	PLN	1 000 000	-	-	-	WIBOR 1M+marża	29.06.2028r.	
NFOŚiGW	PLN	52 500	-	-	-	WIBOR 3M+marża	31.03.2028r.	- oświadczenie o poddaniu się egzekucji, - weksel in blanco
Razem kredyty i pożyczki		1 124 500	-	-	-			

* w ramach limitu gwarancje, akredytywy w kwocie 27 460 tysięcy złotych

Podmiot finansujący	Waluta	Wielkość limitu w tys. zł	Wartość na dzień 31.12.2017 roku			Warunki oprocentowania	Termin spłaty	Zabezpieczenia
			w walucie	w tys. zł	z tego część krótkoterminowa			
Bank Pekao S.A.	PLN	2 000	-	-	-	0% w przypadku spłaty kredytu w dniu zadłużenia	30.11.2018r.	- pełnomocnictwo do dysponowania rachunkami bankowymi Spółki w banku, - oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Bank PKO BP S.A.	PLN	99 000 *	-	-	-	WIBOR 1M+marża	30.09.2019r.	- pełnomocnictwo do rachunków w banku
Grupa Azoty S.A. Umowa o finansowanie	PLN	500 000	-	-	-	WIBOR 1M+marża	28.05.2025r.	
Razem kredyty i pożyczki		601 000	-	-	-			

* w ramach limitu gwarancje, akredytywy w kwocie 75 494 tysięcy złotych

W bieżącym roku obrotowym Spółka korzystała z możliwości jakie daje kredyt – limit debetowy o charakterze intra-day w banku Pekao S.A., tj. możliwości zadłużenia się w ciągu dnia do wysokości przyznanego limitu i jego spłaty na koniec dnia.

W okresach objętych niniejszym sprawozdaniem finansowym nie miały miejsca przypadki naruszenia postanowień umów kredytowych.

38. Pozostałe zobowiązania finansowe

Wyszczególnienie	31.12.2018	31.12.2017
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	494	-
Razem długoterminowe pozostałe zobowiązania finansowe	494	-

Wyszczególnienie	31.12.2018	31.12.2017
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	297	-
Zobowiązania z tytułu faktoringu	26 168	-
Oczekiwane straty kredytowe z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji	1 904	-
Razem krótkoterminowe pozostałe zobowiązania finansowe	28 369	-

Wykazane na dzień 31 grudnia 2018 roku w pozycji pozostałe zobowiązania finansowe stanowią zobowiązanie z tytułu faktoringu, leasingu finansowego oraz oczekiwane straty kredytowe z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji wewnątrzgrupowych wynikające z wdrożenia MSSF 9.

Przyszłe minimalne opłaty leasingowe oraz wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych netto

Wyszczególnienie	31.12.2018	31.12.2017
Wartość nominalna minimalnych opłat leasingowych:		
w okresie 1 roku	317	-
w okresie od 1 do 5 lat	508	-
Razem zobowiązania z tytułu leasingu finansowego - minimalne opłaty leasingowe ogółem	825	-
Koszty finansowe z tytułu leasingu finansowego	34	-
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych:		
w okresie 1 roku	297	-
w okresie od 1 do 5 lat	494	-
Razem wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	791	-

39. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe

Długoterminowe zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	31.12.2018	31.12.2017
Zobowiązania z tytułu nabycia rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	1 018	1 511
Inne zobowiązania finansowe	792	197
Razem zobowiązania finansowe	1 810	1 708
Rozliczenie międzyokresowe przychodów	505	537
Razem zobowiązania niefinansowe	505	537
Razem długoterminowe zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	2 315	2 245

Długoterminowe zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe stanowią głównie zobowiązania z tytułu nabycia środków trwałych oraz wartości niematerialnych zatrzymane jako kwoty gwarancyjne.

Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	31.12.2018	31.12.2017
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	400 800	370 949
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	14 046	13 317
Zobowiązania z tytułu nabycia rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	98 837	96 912
Inne zobowiązania finansowe	182	2 222
Rozliczenia międzyokresowe kosztów (bierne)	37 079	39 870
Razem zobowiązania finansowe	550 944	523 270
Zobowiązania z tytułu podatków (innych niż CIT) i ubezpieczeń społecznych	25 292	26 960
Pozostałe zobowiązania budżetowe	294	251
Zaliczki otrzymane na dostawy	-	3 526
Inne zobowiązania niefinansowe	3 300	3 065
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	52	594
Wynagrodzenia za niewykorzystane urlopy pracownicze	12 566	12 554
Rozliczenia międzyokresowe kosztów (bierne)	156 925	106 886
Razem zobowiązania niefinansowe	198 429	153 836
Razem krótkoterminowe zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	749 373	677 106
Razem zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	751 688	679 351

Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe są nieoprocentowane i zazwyczaj rozliczane w ciągu 1 miesiąca.

Zmiana stanu zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych wynika głównie ze wzrostu zobowiązań z tytułu dostaw i usług o około 29 851 tysięcy złotych, wzrostu biernych rozliczeń międzyokresowych o około 47 248 tysięcy złotych, w szczególności z tytułu wyższego poziomu rozliczeń międzyokresowych dotyczących praw do emisji CO₂.

Zobowiązania z tytułu umów

W związku z zastosowaniem, z dniem 01 stycznia 2018 roku, MSSF 15 z dotychczasowych zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych wyodrębnione zostały zobowiązania z tytułu umów. Stanowią je zobowiązania Spółki w związku z zawartymi kontraktami.

Wyszczególnienie	31.12.2018	31.12.2017
Zobowiązania z tytułu wynagrodzenia za działania marketingowe	10 346	-
Razem zobowiązania finansowe	10 346	-
Zaliczki otrzymane na dostawy	7 346	-
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	1 628	-
Razem zobowiązania niefinansowe	8 974	-
Razem krótkoterminowe zobowiązania z tytułu umów	19 320	-

Warunki transakcji z podmiotami powiązаныmi przedstawione są w nocie 42.1.

40. Dotacje

Dotacje wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Spółki na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiły 58 394 tysiące złotych (na dzień 31 grudnia 2017 roku odpowiednio 41 398 tysięcy złotych). Są to dotacje pieniężne otrzymane na nabycie aktywów trwałych, głównie rzeczowych. Środki pozyskane na nabycie rzeczowych aktywów trwałych pochodzą z Funduszy Pomocowych UE oraz przydziału praw do emisji CO₂ i certyfikatów energii elektrycznej w związku z poniesieniem nakładów inwestycyjnych i spełnieniem wymaganych warunków.

Spółka zobowiązana jest do zachowania trwałości sfinansowanych projektów najczęściej przez okres 5 lat. Za niedotrzymanie warunków trwałości projektów we wskazanym okresie Spółka zobowiązana jest do zwrotu otrzymanych środków wraz z należnymi odsetkami. Z uwagi na to, iż Spółka dokłada szczególnej staranności w dotrzymaniu warunków podpisanych umów, w jej ocenie ryzyko zwrotu otrzymanych środków jest niewielkie, potencjalne ryzyko z tego tytułu Spółka wykazuje w nocie 41.3.

W lutym 2018 roku przyznane zostały Spółce nieodpłatnie prawa do emisji CO₂ na rok 2018. Wartość otrzymanych nieodpłatnie praw, kwalifikowana przez Spółkę jako dotacja, według ich wartości godziwej z dnia przyznania, wynosiła 89 766 tysięcy złotych.

W okresie sprawozdawczym zwiększenie dotacji do aktywów trwałych wynikało głównie z otrzymanych nieodpłatnie przez Spółkę certyfikatów efektywności energetycznej w związku ze zrealizowaniem projektów polegających na zwiększeniu oszczędności energii przez odbiorców końcowych w kwocie 1 654 tysięcy złotych oraz nieodpłatnie otrzymanych praw do emisji CO₂ za realizację projektu wymiana turbozespołu TG-2 w kwocie 21 102 tysiące złotych.

w tysiącach złotych

Cel dotacji	Zmiany dotacji w okresie 01.01.2018 - 31.12.2018					
	Stan dotacji na początek okresu	Zwiększenia w okresie	Odpisanie dotacji w pozostałe przychody operacyjne w okresie	Zwroty dotacji w okresie	Inne zmniejszenia dotacji w okresie	Stan dotacji na koniec okresu
Dotacje do aktywów trwałych	41 398	21 728	(4 732)	-	-	58 394
Budowa instalacji	18 512	-	(2 809)	-	-	15 703
Nabycie/wytworzenie rzeczowych aktywów trwałych	22 886	21 728	(1 923)	-	-	42 691
Pozostałe	-	90 793	(1 027)	-	(89 766)	-
Razem	41 398	112 521	(5 759)	-	(89 766)	58 394

Cel dotacji	Zmiany dotacji w okresie 01.01.2017 - 31.12.2017					
	Stan dotacji na początek okresu	Zwiększenia w okresie	Odpisanie dotacji w pozostałe przychody operacyjne w okresie	Zwroty dotacji w okresie	Inne zmniejszenia dotacji w okresie	Stan dotacji na koniec okresu
Dotacje do aktywów trwałych	39 722	5 728	(4 052)	-	-	41 398
Budowa instalacji	20 327	-	(1 815)	-	-	18 512
Nabycie/wytworzenie rzeczowych aktywów trwałych	19 395	5 728	(2 237)	-	-	22 886
Pozostałe	4 528	51 705	-	-	(56 233)	-
Razem	44 250	57 433	(4 052)	-	(56 233)	41 398

Struktura czasowa dotacji	31.12.2018	31.12.2017
część długoterminowa	53 630	37 553
część krótkoterminowa	4 764	3 845
Razem dotacje	58 394	41 398

Poza wyżej wskazanymi dotacjami, w ramach systemów wsparcia bezpośredniego za rok 2017 (II transza) i rok 2018 (I transza) odpowiednio w marcu i listopadzie 2018 roku na rachunek Spółki wpłynęły środki z Europejskiego Funduszu Rolnego Gwarancji (EFRG) Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w łącznej kwocie około 10 tysięcy złotych z tytułu przyznanej jednolitej płatności obszarowej.

W roku 2018 wpłynęły kwoty dotacji o łącznej wartości 517 tysięcy złotych dotyczące realizowanych projektów badawczych i rozwojowych.

41. Zobowiązania i należności warunkowe oraz inne pozycje pozabilansowe

41.1. Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego – Spółka jako leasingobiorca

Przyszłe minimalne opłaty z tytułu umów nieodwołalnego leasingu operacyjnego, najmu i dzierżawy

Struktura czasowa	31.12.2018	31.12.2017
W okresie 1 roku	25 725	21 371
W okresie od 1 do 5 lat	92 101	63 044
Powyżej 5 lat	43 700	13 540
Razem zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego, najmu i dzierżawy	161 526	97 955

Wyszczególnienie	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Opłaty z tytułu umów leasingu, najmu i dzierżawy (inne niż z tytułu wieczystego użytkowania gruntów) ujęte w wyniku finansowym	27 858	25 647

41.2. Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego – Spółka jako leasingodawca

Spółka nie zawierała umów, w których występowałaby jako leasingodawca oraz umów z opcją zakupu.

41.3. Inne zobowiązania warunkowe i pozycje pozabilansowe

Wyszczególnienie	31.12.2018	31.12.2017
Udzielone poręczenia	2 139 435	1 100 000
Sporne sprawy sądowe	89	1 140
Pozostałe	116 249	89 284
Razem zobowiązania warunkowe i inne pozycje pozabilansowe	2 255 773	1 190 424

Poręczenia udzielone stronom trzecim

Poręczenia udzielone stronom trzecim opisane zostały w nocie 41.7.

Sporne sprawy sądowe

W pozycji spornych spraw sądowych wykazano pozwy przeciwko Grupie Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. W ocenie Spółki roszczenia nie są zasadne.

Pozostałe

W pozycji pozostałe wykazano potencjalne zobowiązania z tytułu umów dofinansowania, nieodpłatnego otrzymania praw do emisji CO₂ w związku z poniesionymi nakładami na realizację projektu inwestycyjnego objętego Krajowym Planem Inwestycyjnym (KPI), złożonych zabezpieczeń oraz użytkowania i przechowywania obcych składników majątku.

Zobowiązania z tytułu umów dofinansowania w kwocie 38 096 tysięcy złotych dotyczą:

- umowy Nr BG1/SOIL/2013 o wykonanie i finansowanie projektu realizowanego w ramach programu BLUE GAS – Polski Gaz Łupkowy - w przypadku niedotrzymania warunków umowy na Spółce ciąży

obowiązek zwrotu dofinansowania wraz z odsetkami (5 369 tysięcy złotych) - termin rozliczenia: 31 październik 2020 rok;

- umowy Nr POIS.04.05.00-00-023/08/-00 o dofinansowanie projektu „Budowa instalacji odsiarczania spalin metodą mokrą amoniakalną w Zakładach Azotowych „Puławy” S.A.” – w przypadku niedotrzymania warunków umowy na Spółce ciąży obowiązek zwrotu dofinansowania wraz z odsetkami (27 388 tysięcy złotych) – termin rozliczenia: 17 czerwiec 2019 rok;
- umowy Nr POIS.04.05.00-00-015/10-00 o dofinansowanie projektu „Budowa instalacji redukcji NO_x na kotłach OP-215 nr 4 i 5 w Zakładach Azotowych „Puławy” S.A.” – w przypadku niedotrzymania warunków umowy na Spółce ciąży obowiązek zwrotu dofinansowania wraz z odsetkami (4 288 tysięcy złotych) – termin rozliczenia: 02 luty 2021 rok;
- umowy Nr POIR.01.02.00-00-0042/16 o dofinansowanie projektu: „Opracowanie procesu otrzymywania ε-kaprolaktonu z cykloheksanonu i nadtlenu wodoru z wykorzystaniem katalizy chemo-enzymatycznej” – w przypadku niedotrzymania warunków umowy na Spółce ciąży obowiązek zwrotu dofinansowania wraz z odsetkami (666 tysięcy złotych) – termin rozliczenia: 30 wrzesień 2024 rok;
- umowy Nr BIOSTRATEG1/271322/3/NCBR/2015 o wykonanie i finansowanie projektu realizowanego w ramach Programu „Środowisko naturalne, rolnictwo i leśnictwo” BIOSTRATEG pt. „Wsparcie dla rolnictwa niskoemisyjnego – zdolnego do adaptacji do zmian klimatu obecnie oraz w perspektywie lat 2030 i 2050” w przypadku niedotrzymania warunków umowy na Spółce ciąży obowiązek zwrotu dofinansowania wraz z odsetkami (139 tysięcy złotych) - termin rozliczenia: 31 marzec 2023 rok;
- umowy Nr POIR.01.02.00-00-0041/16 o dofinansowanie projektu "Opracowanie i wdrożenie zaawansowanego systemu sterowania (APC) dla instalacji wytwarzania amoniaku" - w przypadku niedotrzymania warunków umowy na Spółce ciąży obowiązek zwrotu dofinansowania wraz z odsetkami (187 tysięcy złotych) - termin rozliczenia: 30 wrzesień 2025 rok;
- umowy nr: POIR.01.02.00-00-0061/17-00) dot. projektu "Opracowanie technologii otrzymywania tiosiarczanu potasu z wykorzystaniem gazów wydmuchowych z instalacji produkcji kwasu siarkowego oraz wieloskładnikowych nawozów płynnych na jego bazie" w przypadku niedotrzymania warunków umowy na Spółce ciąży obowiązek zwrotu dofinansowania wraz z odsetkami (4 tysiące złotych) - termin rozliczenia: 31 grudzień 2024 rok;
- pozostałe dotacje podlegające zwrotowi w przypadku naruszenia warunków – 55 tysięcy złotych z terminem rozliczenia w okresie od września 2018 roku do listopada 2023 roku.

Zmiana w stanie tej pozycji wynika głównie z otrzymania środków w związku z realizacją projektu, naliczenia odsetek, w związku z upływem czasu, wpływu dotacji oraz nieziszczenia się warunku do powstania zobowiązania. Zabezpieczeniem udzielenia dofinansowania ze środków UE projektów inwestycyjnych są złożone weksle in blanco.

W latach 2017 - 2018 Jednostka Dominująca otrzymała nieodpłatnie prawa do emisji CO₂ wynikające z poniesionych nakładów inwestycyjnych na realizację projektu inwestycyjnego objętego Krajowym Planem Inwestycyjnym (KPI). W przypadku nie wywiązania się Spółki z ciążących na niej obowiązków (uzyskania określonych efektów) zobowiązana będzie do ich zwrotu. Wartość przyznanych praw według ceny na dzień ich otrzymania wynosi 23 444 tysiące złotych.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania nie wystąpiły przesłanki do ujęcia wyżej wymienionych zobowiązań jako zobowiązania bilansowe.

Zobowiązania z tytułu zabezpieczeń w kwocie 7 099 tysięcy złotych dotyczą prowadzenia składu podatkowego - Naczelnik Urzędu Celnego w Lublinie zwolnił Spółkę z obowiązku złożenia zabezpieczenia akcyzowego od zobowiązań podatkowych powstałych z tytułu produkcji wyrobów akcyzowych w procedurze zawieszenia poboru akcyzy do 30 kwietnia 2020 roku do w/w kwoty.

Zobowiązania w kwocie 1 479 tysięcy złotych dotyczą roszczenia FST-Management Sp. z o.o. o odszkodowanie w wysokości utraconego kurtażu w związku ze skróceniem przez Grupę Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. okresu obowiązywania umów ubezpieczeniowych.

Zobowiązania z tytułu użytkowania i przechowywania obcych składników majątku w kwocie 45 886 tysięcy złotych stanowią:

- umowy dzierżawy, na podstawie których Spółka użytkuje obcy majątek o wartości około 36 140 tysięcy złotych;
- umowa, na podstawie której Spółka magazynuje powierzone materiały o wartości około 9 746 tysięcy złotych.

Pozostałą kwotę stanowią zobowiązania wynikające z rozliczenia zawartych umów oraz zgłoszonych przez kontrahentów reklamacji.

Ponadto w związku z podpisanymi umowami o dofinansowanie projektów z funduszy pomocowych, z których na dzień 31 grudnia 2018 roku płatności nie wystąpiły, jako zabezpieczenie Spółka złożyła weksle in blanco do kwot możliwego do uzyskania dofinansowania wraz z należnymi odsetkami.

41.4. Należności warunkowe i inne pozycje pozabilansowe

Wyszczególnienie	31.12.2018	31.12.2017
Sporne sprawy budżetowe	10 529	179
Sporne sprawy sądowe	18 864	18 864
Pozostałe	84 048	30 661
Razem należności warunkowe i inne pozycje pozabilansowe	113 441	49 704

Sporne sprawy budżetowe wynikają z kwestionowania przez organ podatkowy złożonych przez Spółkę korekt deklaracji podatku od nieruchomości za lata 2012-2018 wraz z wnioskami o stwierdzenie nadpłaty. W ocenie Spółki realizowalność roszczenia jest prawdopodobna stąd prezentowana jest jako należność warunkowa.

W pozycji tej wykazano zgłoszone roszczenie o zapłatę kwoty 18 864 tysięcy złotych z tytułu naruszenia przez Ciech S.A. zapewnień wynikających z umowy sprzedaży udziałów. W dniu 30 października 2012 roku Spółka złożyła pozew do Sądu Okręgowego w Warszawie. Sprawa jest w toku. W ocenie Zarządu powództwo jest zasadne, niemniej Zarząd nie wyklucza możliwości ugodowego rozstrzygnięcia sprawy.

W pozycji pozostałe wykazano potencjalną ulgę w podatku dochodowym od osób prawnych przysługującą Spółce w związku z poniesionymi nakładami na realizowany obecnie projekt inwestycyjny w kwocie nominalnej 83 597 tysięcy złotych (kwota zdyskontowana 79 359 tysięcy złotych). Pozostała kwota wykazana w tej pozycji to głównie należne kwoty od ubezpieczycieli.

41.5. Zobowiązania inwestycyjne

Spółka planuje ponieść w 2019 roku nakłady na rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne w kwocie 604,6 miliona złotych, w tym na ochronę środowiska 81,5 miliona złotych.

W ramach prowadzonej działalności inwestycyjnej na dzień 31 grudnia 2018 roku Spółka posiadała zobowiązania z tytułu zawartych a niewykonanych umów dotyczących rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych w kwocie około 258 536 tysięcy złotych.

Zaciągnięte zobowiązania inwestycyjne dotyczą głównie projektu budowy instalacji kwasu azotowego, wytwórni nawozów granulowanych na bazie saletry amonowej oraz modernizacji kotła parowego.

41.6. Sprawy sądowe

Na dzień 31 grudnia 2018 roku z powództwa Spółki toczy się sprawa o wartości przedmiotu sporu 18 864 tysięcy złotych, omówiona w nocie 41.4. Natomiast przeciwko Spółce toczą się postępowania przed Sądem Pracy (6), Sądem Cywilnym (3) oraz Wojewódzkim Sądem Administracyjnym (2). Potencjalne skutki finansowe toczących się spraw zostały przez Spółkę ocenione w zakresie prawdopodobieństwa ich wystąpienia i ujęte w sprawozdaniu finansowym.

41.7. Gwarancje i poręczenia

Na Spółce ciążyą zobowiązania warunkowe wynikające z udzielenia poręczeń stronom trzecim.

W dniu 29 czerwca 2018 roku Grupa Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. wraz z Grupą Azoty S.A. i wybranymi spółkami wchodzącymi w skład Grupy Kapitałowej Grupa Azoty podpisała z PKO BP S.A. aneks Nr 4 do umowy kredytu w formie limitu kredytowego wielocelowego (Umowa LKW) z dnia 23 kwietnia 2015 roku. Okres kredytowania do dnia 30 września 2022 roku. Zabezpieczeniem są poręczenia udzielone (w dniu 29 czerwca 2018 roku) przez każdą z kluczowych spółek zależnych Grupy Azoty S.A., w tym Grupę Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. Kwota poręczenia udzielonego przez Spółkę wynosi 96 milionów złotych. Umowa poręczenia zastąpiła dotychczasową umowę poręczenia do Umowy LKW z dnia 20 września 2016 roku. Umowa poręczenia wygasa z upływem okresu zabezpieczenia, kończącym się wraz ze spłatą wierzytelności wynikających z Umowy LKW.

W dniu 29 czerwca 2018 roku Grupa Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. wraz z Grupą Azoty S.A. i wybranymi spółkami wchodzącymi w skład Grupy Kapitałowej Grupa Azoty podpisała z PKO BP S.A. aneks nr 15 do umowy kredytu w rachunku bieżącym z dnia 1 października 2010 roku (Umowa KRB). Limit udzielony został do 30 września 2022 roku. Zabezpieczeniem wierzytelności Banku wynikających z niniejszej Umowy KRB są poręczenia udzielone przez kluczowe spółki zależne Grupy Azoty S.A., w tym Grupę Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. Kwota poręczenia udzielonego przez Spółkę wynosi 124 miliony złotych. Umowa poręczenia zastąpiła dotychczasową umowę poręczenia do Umowy KRB z dnia 20 września 2016 roku. Poręczenie wygasa z upływem okresu zabezpieczenia, kończącym się wraz ze spłatą wierzytelności wynikających z Umowy KRB.

W dniu 29 czerwca 2018 roku Grupa Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. wraz z pozostałymi kluczowymi spółkami Grupy Kapitałowej Grupa Azoty zawarły Umowę poręczenia na rzecz PKO BP, reprezentującego także pozostałych kredytodawców, tj. BGK, Bank Zachodni WBK S.A. oraz ING Bank Śląski S.A., kredytu udzielonego Grupie Azoty S.A. w kwocie 3 miliarda złotych. Kwota poręczenia udzielonego przez Spółkę wynosi 1,2 miliarda złotych. Poręczenie wygasa z upływem okresu zabezpieczenia, kończącym się wraz ze spłatą wierzytelności wynikających z umowy kredytu odnawialnego, zawartego na okres 7 lat od daty podpisania.

W związku z zawartą w dniu 26 lipca 2018 roku pomiędzy Grupą Azoty S.A. a Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju (EBOiR) umową kredytu na kwotę 500 milionów złotych, w dniu 26 lipca 2018 roku

została zawarta Umowa gwarancji, zgodnie z którą kluczowe spółki Grupy Kapitałowej Grupa Azoty udzieliły gwarancji na rzecz EBOiR. Kwota udzielonej przez Spółkę gwarancji została ustalona w maksymalnej wysokości 200 milionów złotych. Gwarancja wygasa z upływem okresu zabezpieczenia, kończącym się wraz ze spłatą wierzytelności wynikających z umowy kredytu, zawartej na okres 10 lat.

W związku z zawartą w dniu 28 maja 2015 roku pomiędzy Grupą Azoty S.A. a Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju (EBOiR) umową kredytu na kwotę 150 milionów złotych, w dniu 28 maja 2015 roku została zawarta Umowa gwarancji, zgodnie z którą kluczowe spółki Grupy Kapitałowej Grupa Azoty udzieliły gwarancji na rzecz EBOiR. Kwota udzielonej przez Spółkę gwarancji została ustalona w maksymalnej wysokości 60 milionów złotych. Gwarancja wygasa z upływem okresu zabezpieczenia, kończącym się wraz ze spłatą wierzytelności wynikających z umowy kredytu, zawartej na okres 10 lat.

W związku z zawartą w dniu 25 stycznia 2018 roku pomiędzy Grupą Azoty S.A. a Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI) umową kredytu na kwotę 145 milionów euro, w dniu 25 stycznia 2018 roku została zawarta Umowa gwarancji, zgodnie z którą kluczowe spółki zależne Grupy Kapitałowej Grupa Azoty udzieliły gwarancji na rzecz EBI. Kwota udzielonej przez Spółkę gwarancji została ustalona w maksymalnej wysokości 58 milionów euro. Gwarancja wygasa z upływem okresu zabezpieczenia, kończącym się wraz ze spłatą wierzytelności wynikających z umowy z EBI.

W związku z zawartą w dniu 28 maja 2015 roku pomiędzy Grupą Azoty S.A. a Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI) umową kredytu na kwotę 550 milionów złotych, w dniu 28 maja 2015 roku została zawarta Umowa gwarancji, zgodnie z którą kluczowe spółki zależne Grupy Kapitałowej Grupa Azoty udzieliły gwarancji na rzecz EBI. Kwota udzielonej przez Spółkę gwarancji została ustalona w maksymalnej wysokości 220 milionów złotych. Gwarancja wygasa z upływem okresu zabezpieczenia, kończącym się wraz ze spłatą wierzytelności wynikających z umowy kredytu, zawartej na okres 10 lat.

W związku z udzielonymi poręczeniami i gwarancjami, na dzień 31 grudnia 2018 roku, zgodnie w wymogami MSSF 9, Spółka oszacowała oczekiwane starty kredytowe w kwocie 1 904 tysięcy złotych. Ustalona kwota oczekiwanych start kredytowych ujęta została w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe zobowiązania finansowe”. Wykazane w zobowiązaniach pozabilansowych zobowiązania z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji zostały pomniejszone o wartości wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

Rodzaj zabezpieczenia	31.12.2018	31.12.2017
oświadczenia o poddaniu się egzekucji	1 611 429	1 007 530
pełnomocnictwo do rachunków bankowych	72 000	101 000
weksle "in blanco"	108 496	52 996
Razem	1 791 925	1 161 526

41.8. Rozliczenia podatkowe

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład sprawy celne, dewizowe czy ubezpieczenia społeczne) podlegają częstym zmianom. Te częste zmiany powodują brak odpowiednich punktów odniesienia, niespójne interpretacje oraz nieliczne ustanowione precedensy, które mogłyby mieć zastosowanie. Obowiązujące przepisy zawierają również niejasności, które powodują różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych, zarówno pomiędzy organami państwowymi jak i organami państwowymi i przedsiębiorstwami.

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności (na przykład kwestie celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i grzywien, a wszelkie dodatkowe zobowiązania podatkowe, wynikające z kontroli, muszą zostać zapłacone wraz z wysokimi

odsetkami. Te warunki powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest większe niż w krajach o bardziej dojrzałym systemie podatkowym.

W konsekwencji, kwoty prezentowane i ujawniane w sprawozdaniach finansowych mogą się zmienić w przyszłości w wyniku ostatecznej decyzji organu kontroli podatkowej.

Z dniem 15 lipca 2016 roku do Ordynacji Podatkowej zostały wprowadzone zmiany w celu uwzględnienia postanowień Ogólnej Klauzuli Zapobiegającej Nadużyciom (GAAR). GAAR ma zapobiegać powstawaniu i wykorzystywaniu sztucznych struktur prawnych tworzonych w celu uniknięcia zapłaty podatku w Polsce. GAAR definiuje unikanie opodatkowania, jako czynność dokonaną przede wszystkim w celu osiągnięcia korzyści podatkowej, sprzecznej w danych okolicznościach z przedmiotem i celem przepisów ustawy podatkowej. Zgodnie z GAAR taka czynność nie skutkuje osiągnięciem korzyści podatkowej, jeżeli sposób działania był sztuczny. Wszelkie występowanie (i) nieuzasadnionego dzielenia operacji, (ii) angażowania podmiotów pośredniczących mimo braku uzasadnienia ekonomicznego lub gospodarczego, (iii) elementów wzajemnie się znoszących lub kompensujących oraz (iv) inne działania o podobnym działaniu do wcześniej wspomnianych, mogą być potraktowane jako przesłanka istnienia sztucznych czynności podlegających przepisom GAAR. Nowe regulacje będą wymagać znacznie większego osądu przy ocenie skutków podatkowych poszczególnych transakcji.

Klauzulę GAAR należy stosować w odniesieniu do transakcji dokonanych po jej wejściu w życie oraz do transakcji, które zostały przeprowadzone przed wejściem w życie klauzuli GAAR, ale dla których po dacie wejścia klauzuli w życie korzyści były lub są nadal osiągane. Wdrożenie powyższych przepisów umożliwi polskim organom kontroli podatkowej kwestionowanie realizowanych przez podatników prawnych ustaleń i porozumień, takich jak restrukturyzacja i reorganizacja grupy.

Spółka ujmuje i wycenia aktywa lub zobowiązania z tytułu bieżącego i odroczonego podatku dochodowego przy zastosowaniu wymogów MSR 12 *Podatek dochodowy* w oparciu o zysk (stratę podatkową), podstawę opodatkowania, nierozliczone straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe i stawki podatkowe, uwzględniając ocenę niepewności związanych z rozliczeniami podatkowymi.

Gdy istnieje niepewność co do tego, czy i w jakim zakresie organ podatkowy będzie akceptował poszczególne rozliczenia podatkowe transakcji, Spółka ujmuje te rozliczenia uwzględniając ocenę niepewności.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku w którym powstało zobowiązanie podatkowe. W wyniku przyszłych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Spółki potencjalnie mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe. W celu ograniczenia ryzyka podatkowego Spółka, niezależnie od przeglądu i badania jednostkowego sprawozdania finansowego, okresowo przeprowadza audyty rozliczeń podatkowych.

W sierpniu 2017 roku Dyrektor Urzędu Celno-Skarbowego w Białej Podlasie wszczął kontrolę rozliczeń Spółki z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych oraz podatku od towarów i usług za 2016 rok. Do dnia bilansowego kontrola nie została zakończona.

W niniejszym sprawozdaniu finansowym występują niepewne pozycje podatkowe, które wynikają z dokonaniem przez Spółkę, na podstawie przepisów ustawy o podatku akcyzowym, szacunku możliwego zwrotu zapłaconego podatku akcyzowego dotyczącego energii elektrycznej. Pozycja ta prezentowana jest w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako należności.

42. Informacje o podmiotach powiązanych

Przychody uzyskane od jednostek powiązanych	01.01.2018 - 31.12.2018				
	przychody ze sprzedaży produktów	przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	przychody ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	przychody finansowe	pozostałe przychody operacyjne
Jednostka dominująca	127 230	-	-	2 539	8
Jednostki zależne	117 581	4 899	-	769	2 236
Wspólne przedsięwzięcia	-	-	-	100	-
Pozostałe podmioty powiązane	216 865	1 863	-	24	554
Razem przychody uzyskane od jednostek powiązanych	461 676	6 762	-	3 432	2 798

Przychody uzyskane od jednostek powiązanych	01.01.2017 - 31.12.2017				
	przychody ze sprzedaży produktów	przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	przychody ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	przychody finansowe	pozostałe przychody operacyjne
Jednostka dominująca	29 310	-	-	1 727	8
Jednostki zależne	181 529	10 296	-	1 434	1 659
Wspólne przedsięwzięcia	3 319	55	-	1 896	296
Członkowie kluczowej kadry zarządzającej i nadzorującej	1	-	-	-	-
Pozostałe podmioty powiązane	174 978	5 824	-	65	395
Razem przychody uzyskane od jednostek powiązanych	389 137	16 175	-	5 122	2 358

Zakupy pochodzące od jednostek powiązanych	01.01.2018 - 31.12.2018			
	zakup usług	zakup towarów i materiałów	zakup rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	zakup usług finansowych
Jednostka dominująca	5 705	7 828	9	1 979
Jednostki zależne	41 394	4 840	82 998	-
Wspólne przedsięwzięcia	7 253	-	-	-
Pozostałe podmioty powiązane	7 075	14 180	9	-
Razem zakupy pochodzące od jednostek powiązanych	61 427	26 848	83 016	1 979

Zakupy pochodzące od jednostek powiązanych	01.01.2017 - 31.12.2017			
	zakup usług	zakup towarów i materiałów	zakup rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	zakup usług finansowych
Jednostka dominująca	6 665	6 348	35	1 142
Jednostki zależne	31 119	1 101	52 750	-
Wspólne przedsięwzięcia	22 210	5 175	28	-
Pozostałe podmioty powiązane	1 592	10 941	20	-
Razem zakupy pochodzące od jednostek powiązanych	61 586	23 565	52 833	1 142

Należności od jednostek powiązanych	31.12.2018	31.12.2017
Jednostka dominująca	12 991	1 991
Jednostki zależne	34 273	82 532
Wspólne przedsięwzięcia	-	700
Pozostałe podmioty powiązane	38 510	42 744
Razem należności od jednostek powiązanych	85 774	127 967

Odpisy aktualizujące wartość należności od jednostek powiązanych	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Stan na początek okresu	(120)	(13)
Zwiększenia - odpis utworzony w ciężar wyniku finansowego	(732)	(165)
Rozwiązanie - odpis odwrócony jako uznanie wyniku finansowego	144	112
Stan na koniec okresu	(708)	(66)

Zobowiązania wobec jednostek powiązanych	31.12.2018	31.12.2017
Jednostka dominująca	1 487	2 294
Jednostki zależne	22 060	18 284
Wspólne przedsięwzięcia	197	725
Pozostałe podmioty powiązane	7 133	4 868
Razem zobowiązania wobec jednostek powiązanych	30 877	26 171

Gwarancje i poręczenia udzielone jednostkom powiązanym	31.12.2018	31.12.2017
Jednostce dominującej	2 138 755	1 100 000
Razem udzielone jednostkom powiązanym gwarancje i poręczenia	2 138 755	1 100 000

Prezentowane w tabeli „Należności od podmiotów powiązanych” dane obejmują zarówno należności z tytułu dostaw i usług jak i inne należności, w szczególności należności z tytułu udzielonych tym podmiotom pożyczek. W sprawozdaniu z sytuacji finansowej udzielone pożyczki prezentowane są w pozycji „Pozostałe aktywa finansowe”. Różnica między saldem odpisów aktualizujących wartość należności na koniec 2017 roku a saldem na początek 2018 roku wynika z korekty bilansu otwarcia w związku z wdrożeniem nowelizacji MSSF 9, tj. oszacowania oczekiwanych strat kredytowych udzielonych pożyczek.

Warunki udzielonych gwarancji i poręczeń zostały przedstawione w nocie 41.7.

Istotne transakcje z podmiotami kontrolowanymi przez Skarb Państwa dotyczą głównie dostaw surowców gazu ziemnego, benzenu i siarki, energii elektrycznej, węgla i praw majątkowych.

Głównym dostawcą gazu ziemnego dla Spółki jest Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. Zakup gazu ziemnego odbywa się w oparciu o zapisy umowy oraz w zakresie przesyłu o zatwierdzonej przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki Taryfę dla paliw gazowych. W bieżącym roku obrotowym wartość netto transakcji zakupu wyniosła ponad 1 037 062 tysiące złotych (w analogicznym okresie roku poprzedniego 845 603 tysiące złotych).

Zakup energii elektrycznej, węgla i praw majątkowych dokonywany jest od podmiotów Grupy Kapitałowej PGE S.A. oraz ENEA S.A. Zakup odbywa się na warunkach rynkowych. W bieżącym roku obrotowym wartość netto transakcji zakupu od Grupy Kapitałowej PGE S.A. i ENEA S.A. wyniosła odpowiednio 103 593 tysiące złotych i 170 785 tysięcy złotych (w roku 2017 odpowiednio 124 650 tysięcy złotych i 148 933 tysiące złotych).

Zakup benzenu i siarki z PKN Orlen S.A. realizowany jest na podstawie umów zawartych na warunkach rynkowych. W bieżącym roku obrotowym wartość netto transakcji zakupu od PKN Orlen S.A. wyniosła ponad 146 204 tysiące złotych (w roku 2017 odpowiednio 157 990 tysięcy złotych).

42.1. Warunki transakcji z podmiotami powiązаныmi

Warunki istotnych transakcji zawartych w okresie sprawozdawczym z podmiotami powiązаныmi nie odbiegają od zwyczajowo przyjętych w obrocie gospodarczym.

42.2. Transakcje z udziałem członków Zarządu i Rady Nadzorczej

Transakcje z udziałem członków Zarządu i Rady Nadzorczej wynikają głównie z pełnionych przez osoby powołane do tych organów funkcji oraz zawartych umów, a ich warunki nie odbiegają od zwyczajowo przyjętych.

42.3. Wynagrodzenie Zarządu i Rady Nadzorczej

Zarząd

Świadczenia krótkoterminowe

Zarząd	01.01.2018 - 31.12.2018				
	Wynagrodzenie stałe	Odszkodowania z tytułu zakazu konkurencji	Odprawa pieniężna	Wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji w organach podmiotów powiązanych	Wynagrodzenie zmienne
Krzysztof Bednarz	247	-	-	-	-
Jacek Janiszek	414	218	159	-	322
Krzysztof Homenda	549	-	-	-	161
Izabela Świderek	561	-	-	-	147
Anna Zarzycka-Rzepecka*	519	-	-	4	-
Andrzej Skwarek	387	-	-	-	265
Paweł Owczarski	38	264	-	-	-
Razem	2 715	482	159	4	895

* wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji w organach podmiotów powiązanych za okres 01-25.01.2018r.

Zarząd	Wynagrodzenie stałe	01.01.2017 - 31.12.2017				Wynagrodzenie zmienne
		Nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	Świadczenia z tytułu rozwiązania/zmiany stosunku pracy	Wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji w organach podmiotów powiązanych		
Jacek Janiszek	660	-	29	-	171	
Krzysztof Homenda	553	-	14	20	140	
Izabela Świderek	307	-	-	-	-	
Paweł Owczarski	302	-	-	17	-	
Andrzej Skwarek	389	-	-	-	82	
Zbigniew Gagat	111	-	210	-	114	
Razem	2 322	-	253	37	507	

Podane powyżej wynagrodzenia i świadczenia są kwotami należnymi z tytułu pełnionych funkcji we wskazanych okresach. Wynagrodzenia i świadczenia wypłacane są zgodnie z warunkami określonymi w zawartych umowach. W kwietniu 2017 roku zmienione zostały zasady zatrudniania i wynagradzania Członków Zarządu Spółki. Członkowie Zarządu Spółki pełnią funkcję w oparciu o umowy cywilnoprawne.

Członkom Zarządu przysługuje wynagrodzenie w części stałej i zmiennej. Wynagrodzenie stałe z tytułu pełnienia funkcji w Zarządzie Spółki obejmuje również wynagrodzenie za pełnienie funkcji Członka Zarządu lub Członka Rady Nadzorczej w spółce zależnej Grupy Kapitałowej Spółki Grupa Azoty S.A.

Wynagrodzenie zmienne przyznawane jest przez Radę Nadzorczą w oparciu o stopień realizacji wyznaczonych celów. W bieżącym roku obrotowym Rada Nadzorcza podjęła decyzję w sprawie przyznania Zarządowi Spółki wynagrodzenie za realizację celów w 2017 roku. Wypłata wynagrodzenia nastąpi z utworzonej na ten cel rezerwy. W ciężar wyniku finansowego bieżącego roku została utworzona rezerwa na wynagrodzenie zmienne za 2018 rok w kwocie 2 864 tysięcy złotych.

Członkom Zarządu przysługują również świadczenia dodatkowe, m.in. samochód służbowy, mieszkanie służbowe, telefon komórkowy i inne, przyznawane decyzją Rady Nadzorczej.

Członkom Zarządu Spółki nie przysługują nagrody jubileuszowe, odprawy emerytalne i rentowe oraz spadkobiercom odprawy pośmiertne.

Świadczenia z tytułu rozwiązania umowy cywilnoprawnej

W przypadku pełnienia funkcji przez okres co najmniej 12 miesięcy, Członkom Zarządu przysługuje odprawa pieniężna w wysokości 3 krotności miesięcznego wynagrodzenia stałego.

Świadczenia po okresie zatrudnienia

Po rozwiązaniu umowy Członkom Zarządu przysługuje odszkodowanie z tytułu umowy o zakazie konkurencji. Odszkodowanie przysługuje przez okres 6 miesięcy po rozwiązaniu umowy, w wysokości 100% stałego wynagrodzenia.

Płatności na bazie akcji

W Spółce nie funkcjonują programy zakładające płatności na bazie akcji (programy akcji pracowniczych).

Rada Nadzorcza

Rada Nadzorcza	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Jacek Nieścior	96	88
Maciej Marzec	90	49
Wiktor Cwynar	85	46
Krzysztof Bednarz	52	46
Grzegorz Mandziarz *	85	46
Jacek Wójtowicz *	85	79
Krzysztof Majcher	8	-
Janusz Cendrowski	-	11
Ignacy Chwesiuk	-	32
Paweł Mortas	-	24
Leszek Lewicki	-	10
Andrzej Bartuzi *	-	32
Razem	501	463

* przedstawiciel załogi w Radzie Nadzorczej, podano wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji w Radzie Nadzorczej

Podane powyżej wynagrodzenia są kwotami należnymi z tytułu pełnionych funkcji we wskazanych okresach. Oprócz w/w wynagrodzeń Członkom Rady Nadzorczej przysługuje zwrot kosztów dojazdu na spotkania. Łączna kwota świadczeń wypłaconych z tego tytułu wyniosła w 2018 roku 22 tysiące złotych (w roku 2017 świadczenia te wynosiły 19 tysięcy złotych). Wynagrodzenia i świadczenia wypłacane są zgodnie z obowiązującymi w Spółce regulacjami.

43. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Zarządzanie ryzykiem finansowym ma na celu zapewnianie płynności finansowej oraz stabilizacji przepływów pieniężnych, ograniczenie zmienności wyniku finansowego, minimalizację odchyłeń od założonych w budżecie, jak też wspieranie w procesie organizacji finansowania działalności.

Główne rodzaje ryzyka wynikającego z prowadzonej przez Spółkę działalności obejmują:

- ryzyko rynkowe, tj. ryzyko stopy procentowej, ryzyko walutowe, ryzyko cenowe;
- ryzyko płynności;
- ryzyko kredytowe.

Spółka monitoruje i zarządza każdym z tych rodzajów ryzyka – zasady te zostały w skrócie omówione poniżej. Spółka monitoruje również ryzyko cen rynkowych dotyczące posiadanych przez nią instrumentów finansowych.

Spółka obserwuje negocjacje Wielkiej Brytanii w zakresie warunków wyjścia z Unii Europejskiej, tzw. Brexit.

Dużym zagrożeniem jest tzw. „twardy Brexit”, tj. opuszczenie Unii Europejskiej bez akceptacji umowy i określenia warunków. Z uwagi na brak warunków Brexit-u nie jest możliwa ocena jego skutków dla Spółki. Skutki mogą być zarówno pozytywne jak i negatywne. Wielka Brytania jest głównym rynkiem eksportu PULAN®-u i RSM®. Skutkiem „twardego Brexit-u” będzie wprowadzenie ceł oraz procedur związanych z importem/eksportem towarów, co może ograniczyć wymianę handlową. Jednakże Spółka nie zakłada większych problemów oraz konieczności poniesienia istotnych nakładów.

Z uwagi na tymczasowe wstrzymanie przydziału pozwoleń na emisje CO₂ dla Wielkiej Brytanii na 2019 rok, według analityków „twardy Brexit” może spowodować gwałtowny spadek EUA (brytyjskie firmy zaczną wyprzedawać niepotrzebne im uprawnienia).

Na rynkach walutowych, na wycenę brytyjskiej waluty negatywnie wpłynęła decyzja o wyjściu Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej. Przecena brytyjskiej waluty utrzymuje się praktycznie do dnia dzisiejszego. Dalsze wahania kursu zależne są od warunków wyjścia.

43.1. Ryzyko stopy procentowej

Spółka narażona jest na ryzyko zmienności przepływów pieniężnych z tytułu zmian stóp procentowych wynikające z otrzymanych kredytów i pożyczek, dla których odsetki liczone są na bazie zmiennej stopy procentowej, przejętych i udzielonych pożyczek o zmiennej stopie procentowej oraz posiadania wolnych środków pieniężnych, których lokowanie odbywa się w oparciu o stałe w okresie trwania lokaty stopy procentowe, co powoduje zmniejszenie zysków z inwestycji w sytuacji spadku stóp procentowych.

W okresie sprawozdawczym występujące zarówno aktywa jak i zobowiązania oprocentowane według stopy zmiennej w części równoważyły ryzyko wynikające ze zmian stóp procentowych. Spółka nie stosowała zabezpieczeń stóp procentowych. W Spółce funkcjonuje procedura zarządzania ryzykiem stopy procentowej, w ramach której monitorowany jest stopień narażenia Spółki na ryzyko stopy procentowej. W roku 2018 nie zaistniały przesłanki wymagające zawierania transakcji zabezpieczających przed ryzykiem stopy procentowej.

Wartość bilansowa instrumentów finansowych narażonych na ryzyko stopy procentowej

Oprocentowanie stałe	31.12.2018				Ogółem
	<1rok	1–2 lat	2-5 lat	>5 lat	
Aktywa gotówkowe	297 964	-	-	-	297 964
Zobowiązania z tytułu faktoringu	(26 168)	-	-	-	(26 168)
Ekspozycja netto	271 796	-	-	-	271 796

Oprocentowanie zmienne	31.12.2017				Ogółem
	<1rok	1–2 lat	2-5 lat	>5 lat	
Aktywa gotówkowe	142 933	-	-	-	142 933
Pożyczki udzielone	819	200	24 507	-	25 526
Oczekiwane straty kredytowe z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji	(1 904)	-	-	-	(1 904)
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	(297)	(299)	(195)	-	(791)
Ekspozycja netto	141 551	(99)	24 312	-	165 764

Oprocentowanie stałe	31.12.2017				Ogółem
	<1rok	1–2 lat	2-5 lat	>5 lat	
Aktywa gotówkowe	394 921	-	-	-	394 921
Ekspozycja netto	394 921	-	-	-	394 921

Oprocentowanie zmienne	31.12.2017				Ogółem
	<1rok	1–2 lat	2-5 lat	>5 lat	
Aktywa gotówkowe	259 684	-	-	-	259 684
Pożyczki udzielone	-	-	14 200	11 852	26 052
Ekspozycja netto	259 684	-	14 200	11 852	285 736

43.2. Ryzyko walutowe

Spółka jest w istotnym stopniu narażona na ryzyko zmienności kursów walutowych z uwagi na znaczącą sprzedaż produktów w walucie obcej oraz ponoszenie większości kosztów wytworzenia w walucie krajowej. Ryzyko walutowe wiąże się głównie ze zmianami poziomu kursu USD oraz EUR.

Zarządzanie ryzykiem walutowym oparte jest na polityce i celach wyznaczonych przez Zarząd Spółki, realizowanych przez Komitet Ryzyka Walutowego. Obejmuje ono identyfikację i monitoring ekspozycji na ryzyko oraz zabezpieczanie i pomiar efektywności stosowanych zabezpieczeń.

Spółka zarządza ryzykiem walutowym stosując hedging naturalny oraz pochodne instrumenty finansowe. W rezultacie, Spółka podejmuje działania zabezpieczające przed gwałtowną aprecjacją złotego względem walut obcych. Spółka stosuje głównie instrumenty typu kontrakty forward.

Poziom zabezpieczenia ekspozycji walutowych przedstawiony został w nocie 32.

Ekspozycje walutowe należności handlowych i pozostałych wykazano w wartościach netto.

	31.12.2018			31.12.2017		
	Waluta	zł	%	Waluta	zł	%
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty w zł	281 119	281 119	64%	168 963	168 963	40%
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty w EUR	34 005	146 220	33%	31 687	132 164	31%
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty w USD	3 606	13 558	3%	34 569	120 345	29%
		440 897			421 472	
	31.12.2018			31.12.2017		
	Waluta	zł	%	Waluta	zł	%
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe w zł	141 643	141 643	48%	125 562	125 562	44%
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe w EUR	31 408	135 054	46%	30 530	127 339	45%
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe w USD	4 376	16 453	6%	8 695	30 270	11%
		293 150			283 171	
	31.12.2018			31.12.2017		
	Waluta	zł	%	Waluta	zł	%
Pozostałe aktywa finansowe w zł	25 526	25 526	100%	259 185	259 185	100%
		25 526			259 185	
	31.12.2018			31.12.2017		
	Waluta	zł	%	Waluta	zł	%
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe w zł	(417 719)	(417 719)	76%	(387 892)	(387 892)	74%
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe w EUR	(31 339)	(134 758)	24%	(32 548)	(135 753)	26%
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe w USD	(23)	(86)	0%	(341)	(1 187)	0%
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe w GBP	(40)	(191)	0%	(31)	(146)	0%
		(552 754)			(524 978)	

w tysiącach złotych

	31.12.2018			31.12.2017		
	Waluta	zł	%	Waluta	zł	%
Zobowiązania z tytułu umów w zł	(10 346)	(10 346)	100%	-	-	0%
		(10 346)			-	
	31.12.2018			31.12.2017		
	Waluta	zł	%	Waluta	zł	%
Pozostałe zobowiązania finansowe w zł	(25 746)	(25 746)	89%	-	-	0%
Pozostałe zobowiązania finansowe w EUR	(725)	(3 117)	11%			0%
		(28 863)			-	
	31.12.2018			31.12.2017		
	Waluta	zł	%	Waluta	zł	%
łącznie ekspozycja w walutach obcych						
EUR	33 349	143 399	83%	29 669	123 750	45%
USD	7 959	29 925	17%	42 923	149 428	55%
GBP	(40)	(191)	0%	(31)	(146)	0%
		173 133			273 032	

43.3. Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe

Potencjalnie możliwe zmiany w zakresie ryzyka rynkowego Spółka oszacowała następująco:

- 1,0% zmiana w zakresie stopy procentowej zł (wzrost lub spadek stopy procentowej);
- 0,25% zmiana w zakresie stopy procentowej USD (wzrost lub spadek stopy procentowej);
- 0,25% zmiana w zakresie stopy procentowej EUR (wzrost lub spadek stopy procentowej);
- 0,25% zmiana w zakresie stopy procentowej GBP (wzrost lub spadek stopy procentowej);
- 10% zmiana kursu walutowego zł/USD (wzrost lub spadek kursu walutowego);
- 10% zmiana kursu walutowego zł/EUR (wzrost lub spadek kursu walutowego);
- 10% zmiana kursu walutowego zł/GBP (wzrost lub spadek kursu walutowego).

Wartości wykazane w analizie wrażliwości stanowią sumę wartości ustalonych dla poszczególnych walut. Zostały one ustalone w ujęciu rocznym.

Wpływ potencjalnie możliwych zmian na wynik finansowy i kapitał Spółki

31.12.2018	Wartość pozycji	Ryzyko stopy procentowej				Ryzyko walutowe			
		wpływ na wynik		wpływ na inne całkowite dochody		wpływ na wynik		wpływ na inne całkowite dochody	
		+ 100 pb w zł	- 100 pb w zł	+ 100 pb w zł	- 100 pb w zł	+ 10%	- 10%	+ 10%	- 10%
		+ 25 pb w USD	- 25 pb w USD	+ 25 pb w USD	- 25 pb w USD				
		+ 25 pb w EUR	- 25 pb w EUR	+ 25 pb w EUR	- 25 pb w EUR				
		+ 25 pb w GBP	- 25 pb w GBP	+ 25 pb w GBP	- 25 pb w GBP				
Aktywa długoterminowe	33 686	247	(247)	-	-	-	-	-	-
Udziały i akcje	8 201	-	-	-	-	-	-	-	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	778	-	-	-	-	-	-	-	-
Pozostałe aktywa finansowe	24 707	247	(247)	-	-	-	-	-	-
Aktywa krótkoterminowe	734 600	143	(140)	-	-	26 298	(26 298)	-	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	292 372	-	-	-	-	15 151	(15 151)	-	-
Środki pieniężne w banku	39 158	-	-	-	-	3 231	(3 231)	-	-
Lokaty bankowe do 3 miesięcy	272 927	336	(336)	-	-	10 263	(10 263)	-	-
Inne środki pieniężne	128 812	-	-	-	-	2 483	(2 483)	-	-
Pozostałe aktywa finansowe	819	89	(89)	-	-	-	-	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	512	(282)	285	-	-	(4 830)	4 830	-	-
Wpływ na aktywa finansowe przed opodatkowaniem		390	(387)	-	-	26 298	(26 298)	-	-
Podatek (19%)		(74)	74	-	-	(4 997)	4 997	-	-
Wpływ na aktywa finansowe po opodatkowaniu		316	(313)	-	-	21 301	(21 301)	-	-
Zobowiązania długoterminowe	2 304	(5)	5	-	-	-	-	-	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	494	(5)	5	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	1 810	-	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania krótkoterminowe	589 847	(63)	63	-	-	(15 639)	15 639	-	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	28 369	(3)	3	-	-	(262)	262	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	550 944	-	-	-	-	(13 504)	13 504	-	-
Zobowiązania z tytułu umów	10 346	-	-	-	-	-	-	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	188	(60)	60	-	-	(1 873)	1 873	-	-
Wpływ na zobowiązania finansowe przed opodatkowaniem		(68)	68	-	-	(15 639)	15 639	-	-
Podatek (19%)		13	(13)	-	-	2 971	(2 971)	-	-
Wpływ na zobowiązania finansowe po opodatkowaniu		(55)	55	-	-	(12 668)	12 668	-	-
Razem zwiększenie/(zmniejszenie)		261	(258)	-	-	8 633	(8 633)	-	-

w tysiącach złotych

31.12.2017	Wartość pozycji	Ryzyko stopy procentowej				Ryzyko walutowe			
		wpływ na wynik		wpływ na inne całkowite dochody		wpływ na wynik		wpływ na inne całkowite dochody	
		+ 100 pb w zł	- 100 pb w zł	+ 100 pb w zł	- 100 pb w zł	+ 10%	- 10%	+ 10%	- 10%
		+ 25 pb w USD	- 25 pb w USD	+ 25 pb w USD	- 25 pb w USD				
		+ 25 pb w EUR	- 25 pb w EUR	+ 25 pb w EUR	- 25 pb w EUR				
Aktywa długoterminowe	26 276	261	(261)	-	-	-	-	-	-
Udziały i akcje	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	224	-	-	-	-	-	-	-	-
Pozostałe aktywa finansowe	26 052	261	(261)	-	-	-	-	-	-
Aktywa krótkoterminowe	938 600	572	(571)	-	-	37 453	(37 453)	-	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	282 947	-	-	-	-	15 761	(15 761)	-	-
Środki pieniężne w banku	58 218	-	-	-	-	5 205	(5 205)	-	-
Lokaty bankowe do 3 miesięcy	292 587	573	(573)	-	-	20 046	(20 046)	-	-
Inne środki pieniężne	70 667	-	-	-	-	-	-	-	-
Pozostałe aktywa finansowe	233 133	130	(130)	-	-	-	-	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	1 048	(131)	132	-	-	(3 559)	3 559	-	-
Wpływ na aktywa finansowe przed opodatkowaniem		833	(832)	-	-	37 453	(37 453)	-	-
Podatek (19%)		(158)	158	-	-	(7 116)	7 116	-	-
Wpływ na aktywa finansowe po opodatkowaniu		675	(674)	-	-	30 337	(30 337)	-	-
Zobowiązania długoterminowe	1 708	-	-	-	-	-	-	-	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	1 708	-	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania krótkoterminowe	523 270	-	-	-	-	(13 709)	13 709	-	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	523 270	-	-	-	-	(13 709)	13 709	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wpływ na zobowiązania finansowe przed opodatkowaniem		-	-	-	-	(13 709)	13 709	-	-
Podatek (19%)		-	-	-	-	2 605	(2 605)	-	-
Wpływ na zobowiązania finansowe po opodatkowaniu		-	-	-	-	(11 104)	11 104	-	-
Razem zwiększenie/(zmniejszenie)		675	(674)	-	-	19 233	(19 233)	-	-

43.4. Ryzyko cenowe

Spółka nie jest narażona na istotne inne ryzyko cenowe związane z instrumentami finansowymi natomiast występuje ryzyko cenowe zarówno w odniesieniu do produktów Spółki, jak i surowców oraz praw majątkowych, w szczególności praw do emisji CO₂.

W Spółce wdrożony został model zarządzania ryzykiem praw do emisji CO₂. Zarządzanie obejmuje zabezpieczenie odpowiedniej ilości praw oraz cen ich nabycia. Na dzień 31 grudnia 2018 roku Spółka posiadała zawarte kontrakty na dostawę praw do emisji CO₂ z dostawą na 2019 i 2020 rok. Podpisane kontrakty umożliwią Spółce zakup praw do emisji CO₂ w ilości 494 000 t w 2019 roku i 120 000 t w 2020 roku po średniej cenie 16,42 EUR, przy cenie rynkowej na dzień bilansowy wynoszącej 24,64 EUR.

Na wyniki Spółki bardzo duży wpływ mają ceny surowców, w szczególności gazu ziemnego. Spółka podejmuje działania w zakresie ograniczania ryzyka cenowego. Działania z jednej strony prowadzą do dywersyfikacji dostaw, z drugiej zaś w ramach obowiązującego kontraktu na dostawy gazu zawierane są transakcje dostaw w przyszłych okresach o określonym wolumenie w oparciu o stałe ceny.

43.5. Ryzyko kredytowe

Spółka jest narażona na ryzyko kredytowe rozumiane jako ryzyko związane z niewywiązaniem się wierzycieli Spółki ze swoich zobowiązań wobec Spółki, czym spowodują poniesienie strat przez Spółkę. Maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe zostało oszacowane jako wartość bilansowa wierzytelności, tj. po uwzględnieniu odpisu aktualizującego wartość wierzytelności, w tym odpisu na oszacowane straty kredytowe.

Spółka dokonuje **oceny oczekiwanych strat kredytowych** (ECL) niezależnie od tego czy wystąpiły przesłanki utraty wartości.

W przypadku należności z tytułu dostaw i usług Spółka stosuje uproszczone podejście i wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia przy użyciu macierzy rezerw. Spółka wykorzystuje swoje dane historyczne dotyczące strat kredytowych, skorygowane w stosownych przypadkach o wpływ informacji dotyczących przyszłości, tj. oczekuje się, że dane w zakresie historycznej spłacalności mogą odzwierciedlać ryzyko kredytowe, jakie ponoszone będzie w okresach przyszłych.

W przypadku pozostałych aktywów finansowych, Spółka wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym. Jeżeli ryzyko kredytowe związane z danym instrumentem finansowym znacznie wzrosło od momentu początkowego ujęcia, odpis na oczekiwane straty kredytowe wycenia się w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia.

W odniesieniu do pozostałych aktywów finansowych ryzyko niewypłacalności kontrahentów (np. instytucji finansowych) wyznaczone jest w oparciu o ocenę wiarygodności przyznawaną przez agencje ratingowe.

Oczekiwana strata kredytowa, zgodnie z MSSF 9 kalkulowana jest przy uwzględnieniu szacunków w zakresie potencjalnych odzysków z tytułu wniesionych zabezpieczeń oraz wartości pieniądza w czasie.

Przesłanką, która brana jest pod uwagę przy analizie znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego związanego z danym aktywem finansowym jest fakt, że prawdopodobieństwo niewypłacalności kontrahenta na dzień sprawozdawczy jest co najmniej 100% większe od prawdopodobieństwa niewypłacalności na datę jego początkowego ujęcia. W analizie znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego uwzględniane są również inne informacje mogące mieć wpływ na ocenę ryzyka kredytowego.

Przyjęto, że ryzyko kredytowe związane z danym instrumentem finansowym znacznie wzrosło od dnia jego początkowego ujęcia, w przypadku gdy opóźnienie w spłacie przekroczy 30 dni.

Jednocześnie przyjęto, że niewykonanie zobowiązania przez dłużnika (default) następuje w przypadku, gdy opóźnienie w spłacie przekroczy 90 dni.

Ryzyko kredytowe	Należności finansowe						Razem
	Bieżące	<30 dni	31-60 dni	61-90 dni	91- 180 dni	powyżej 180 dni	
Ryzyko wystąpienia niewykonania zobowiązania przez kontrahenta	0,46%	0,67%	4,55%	100,00%	100,00%	97,64%	8,59%
Wartość brutto narażona na ryzyko	289 655	3 414	22	160	148	26 439	319 838
Wartość oczekiwanych strat kredytowych	1 318	23	1	160	148	25 816	27 466

Spółka prowadzi politykę zabezpieczania należności handlowych wynikających z podpisanych umów handlowych, monitoring spływu należności oraz windykację należności przeterminowanych. W celu zabezpieczenia przed ryzykiem kredytowym w Spółce wdrożono Politykę zarządzania kredytem kupieckim.

W przypadku transakcji sprzedaży realizowanej z odroczonym terminem płatności, Spółka prowadzi działania zmierzające do ograniczenia ryzyka kredytowego i strat jakie Spółka mogłaby ponieść w przypadku niewywiązania się dłużników ze swoich zobowiązań wobec Spółki. Zgodnie z przyjętą Polityką zarządzania kredytem kupieckim Spółka:

- samodzielnie oraz we współpracy z podmiotami zewnętrznymi pozyskuje informacje o swoich kontrahentach;
- na bieżąco analizuje ich sytuację finansową oraz ocenia zdolność kredytową;
- przyznaje kontrahentom limity kredytu kupieckiego;
- stale monitoruje należności oraz moralność płatniczą kontrahentów;
- prowadzi polubowną oraz sądową windykację należności.

Spółka prowadzi działania zmierzające do zabezpieczenia należności. W tym celu wykorzystywane są m.in. hipoteki kaucyjne, gwarancje/blokady bankowe, weksle, zastawy, poręczenia oraz zabezpieczenie w postaci ubezpieczenia należności.

Ubezpieczeniem objęte są należności (z wyjątkiem transakcji realizowanych w ramach gwarancji bankowych, akredytyw lub awalu) od:

- odbiorców melaminy, kaprolaktamu, przedgonu alkoholowego i PUC-C oraz innych produktów;
- wybranych kontrahentów zagranicznych wynikające ze sprzedaży PULAN® (saletra amonowa), RSM®, RSM®S, PULREA® (mocznik), PULSAR® (siarczan amonu), Pułaska®, Pulagran®, Pulgran®S, Siarczan amonu IOS.
- kontrahentów zagranicznych wynikające ze sprzedaży NOXy®, LIKAM, amoniaku, nadtlenu wodoru, dwutlenku węgla, wodoru, kwasu azotowego i COOLANT® (suchego lodu);
- elektrociepłowni, elektrowni, cementowni, spalarni śmieci oraz oczyszczalni ścieków wynikające ze sprzedaży LIKAM® (wody amoniakalnej), NOXy®, PULNOX®;
- kontrahentów krajowych wynikające ze sprzedaży mocznika na cele techniczne, sprzedaży amoniaku, nadtlenu wodoru, dwutlenku węgla, wodoru, kwasu azotowego, COOLANT® (suchego lodu).

Spółka w rozliczeniach wykorzystuje również akredytywy.

Wartość zabezpieczonych oraz objętych ubezpieczeniem należności z tytułu dostaw i usług brutto na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiła 230 754 tysięcy złotych, co stanowi około 72,8 %.

Należności z tytułu dostaw i usług według zlokalizowanej siedziby kontrahenta w Polsce wynoszą 171 766 tysięcy złotych, poza Polską 118 596 tysięcy złotych.

W ocenie Zarządu, w Spółce występuje znaczna koncentracja ryzyka kredytowego mimo, że Spółka posiada wielu odbiorców. Udział 10 największych dłużników z tytułu dostaw i usług w całości należności z tytułu dostaw i usług netto na koniec okresu sprawozdawczego wyniósł około 44,6 %.

Ryzyko kredytowe związane z depozytami bankowymi, instrumentami pochodnymi Spółka uznaje za nieistotne, ponieważ transakcje zostały zawarte z instytucjami o ugruntowanej pozycji finansowej. W zakresie lokowania nadwyżek środków pieniężnych Spółka współpracuje z instytucjami finansowymi o ratingu inwestycyjnym.

Ryzyko kredytowe związane z udzielonymi pożyczkami Spółka ogranicza poprzez pozyskane zabezpieczenia w postaci hipotek, zastawów, pełnomocnictwa do rachunków bankowych oraz cesji praw z polis ubezpieczeniowych majątku objętego zabezpieczeniem. Warunki zawartych umów przewidują zabezpieczenia do wysokości 120% kwoty udzielonej pożyczki.

Spółka ponosi również ryzyko kredytowe wynikające z udzielonych gwarancji i poręczeń. Wartość oczekiwanych strat kredytowych z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji na koniec 2018 roku wynosi (-) 1 904 tysiące złotych.

Uwzględniając powyższe, w ocenie Zarządu Spółki, ryzyko kredytowe zostało ujęte w jednostkowym sprawozdaniu finansowym poprzez utworzenie odpisów aktualizujących na oczekiwane straty kredytowe.

43.6. Ryzyko płynności

Spółka jest narażona na ryzyko utraty płynności, rozumiane jako ryzyko utraty zdolności do regulowania zobowiązań w określonych terminach. Ryzyko wynika z potencjalnego ograniczenia dostępu do rynków finansowych, co może skutkować brakiem możliwości pozyskania nowego finansowania lub refinansowania swojego zadłużenia.

Spółka zarządza płynnością poprzez utrzymanie odpowiedniego do skali prowadzonej działalności stanu gotówki oraz utrzymuje otwarte linie kredytowe stanowiące rezerwę płynności.

Lokowanie wolnych środków pieniężnych dostosowywane jest do cyklu płatności zobowiązań. Zawieranie transakcji o dłuższym terminie zapadalności wymaga zgody na odpowiednim poziomie kompetencyjnym.

W ocenie Zarządu Spółki, znaczna wartość środków pieniężnych na dzień 31 grudnia 2018 roku (noty 31 i 33), dostępne linie kredytowe (nota 37) oraz dobra kondycja finansowa Spółki powodują, że ryzyko utraty płynności należy ocenić jako nieznaczne.

Analiza zobowiązań finansowych w przedziałach czasowych przedstawiona została poniżej.

Przedstawione kwoty stanowią maksymalną ekspozycję Spółki na ryzyko.

Struktura wiekowa zobowiązań finansowych	31.12.2018		Zobowiązania wymagalne w okresie					powyżej 365 (patrz tabela poniżej)
	Wartość bilansowa zobowiązań	Suma przepływów nominalnych	do 30 dni	od 31 do 90 dni	od 91 do 180 dni	od 181 do 365 dni		
Pozostałe zobowiązania finansowe	28 863	28 897	26 201	1 956	77	155	508	
Pochodne instrumenty finansowe	188	188	188	-	-	-	-	
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	400 800	400 800	372 427	28 340	7	26	-	
Zobowiązania z tytułu nabycia rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	99 855	99 855	79 008	19 295	-	534	1 018	
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	14 046	14 046	14 046	-	-	-	-	
Rozliczenia międzyokresowe kosztów (bierne)	37 079	37 079	6 856	60	30 163	-	-	
Zobowiązania z tytułu umów	10 346	10 346	-	5 064	5 282	-	-	
Inne zobowiązania finansowe	974	974	136	-	12	34	792	
Razem	592 151	592 185	498 862	54 715	35 541	749	2 318	

Zobowiązania wymagalne powyżej 365 dni	1-2 lat	2-3 lat	3-4 lat	4-5 lat	>5 lat	Ogółem
Pozostałe zobowiązania finansowe	310	198	-	-	-	508
Zobowiązania z tytułu nabycia rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	1 018	-	-	-	-	1 018
Inne zobowiązania finansowe	216	576	-	-	-	792
Razem	1 544	774	-	-	-	2 318

w tysiącach złotych

Struktura wiekowa zobowiązań finansowych	31.12.2017		Zobowiązania wymagalne w okresie					powyżej 365 (patrz tabela poniżej)
	Wartość bilansowa zobowiązań	Suma przepływów nominalnych	do 30 dni	od 31 do 90 dni	od 91 do 180 dni	od 181 do 365 dni		
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	370 949	370 949	339 857	31 092	-	-	-	
Zobowiązania z tytułu nabycia rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	98 423	98 423	59 701	35 169	-	2 042	1 511	
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	13 317	13 317	13 317	-	-	-	-	
Rozliczenia międzyokresowe kosztów (bierne)	39 870	39 870	5 197	104	34 569	-	-	
Inne zobowiązania finansowe	2 419	2 419	2 198	-	-	24	197	
Razem	524 978	524 978	420 270	66 365	34 569	2 066	1 708	

Zobowiązania wymagalne powyżej 365 dni	1-2 lat	2-3 lat	3-4 lat	4-5 lat	>5 lat	Ogółem
Zobowiązania z tytułu nabycia rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	507	1 004	-	-	-	1 511
Inne zobowiązania finansowe	32	165	-	-	-	197
Razem	539	1 169	-	-	-	1 708

Wartość bilansowa zobowiązań wymagalnych a niezapłaconych	31.12.2018	31.12.2017
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	119 010	100
Razem wartość zobowiązań wymagalnych a niezapłaconych	119 010	100

44. Zarządzanie kapitałem

Spółka zarządza kapitałem w celu zachowania zdolności do kontynuowania działalności z uwzględnieniem realizacji planowanych inwestycji, tak aby mogła generować zwrot dla akcjonariuszy oraz przynosić korzyści pozostałym interesariuszom. Zgodnie z praktyką rynkową Spółka monitoruje wskaźnik kapitału własnego oraz wskaźnik kredyty, pożyczki i inne źródła finansowania/EBITDA.

Wskaźnik kapitału własnego obliczany jest jako stosunek wartości netto aktywów (kapitał własny) do sumy bilansowej.

Wskaźnik kredyty, pożyczki i inne źródła finansowania/EBITDA jest obliczany jako stosunek kredytów, pożyczek i innych źródeł finansowania do EBITDA. Kredyty, pożyczki i inne źródła finansowania oznaczają łączną kwotę zobowiązań z tytułu kredytów, pożyczek i leasingu, natomiast EBITDA jest to zysk z działalności operacyjnej po dodaniu amortyzacji.

Wyszczególnienie	31.12.2018	31.12.2017
	<i>przekształcone*</i>	
Kapitał własny	3 207 106	3 208 798
Suma bilansowa	4 258 461	4 102 884
Wskaźnik kapitału własnego	75,3%	78,2%
Zysk z działalności operacyjnej	91 646	351 297
Amortyzacja	195 067	176 765
EBITDA	286 713	528 062
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	-	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	28 863	-
Wskaźnik: Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek oraz innych źródeł finansowania/EBITDA	10,07%	0,00%

* dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją zawartą w nocie 11

45. Instrumenty finansowe

Porównanie wartości bilansowych i wartości godziwych instrumentów finansowych Spółki w podziale na poszczególne kategorie aktywów i pasywów

Wyszczególnienie	31.12.2018		Klasyfikacja aktywów finansowych				
	Wartość godziwa	Wartość księgowa	wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy		wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		wyceniane w zamortyzowanym koszcie
			obowiązkowo spełniające definicję kategorii	wyznaczone do kategorii decyzją jednostki	obowiązkowo spełniające definicję kategorii	wyznaczone do kategorii decyzją jednostki	
Aktywa długoterminowe	33 686	33 686	-	-	-	8 201	25 485
Udziały i akcje	8 201	8 201	-	-	-	8 201	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	778	778	-	-	-	-	778
Pozostałe aktywa finansowe	24 707	24 707	-	-	-	-	24 707
Aktywa krótkoterminowe	734 600	734 600	512	-	-	-	734 088
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	292 372	292 372	-	-	-	-	292 372
Środki pieniężne w banku	39 158	39 158	-	-	-	-	39 158
Lokaty bankowe do 3 miesięcy	272 927	272 927	-	-	-	-	272 927
Inne środki pieniężne	128 812	128 812	-	-	-	-	128 812
Pozostałe aktywa finansowe	819	819	-	-	-	-	819
Pochodne instrumenty finansowe	512	512	512	-	-	-	-
Razem	768 286	768 286	512	-	-	8 201	759 573

Wyszczególnienie	31.12.2018		Klasyfikacja zobowiązań finansowych		
	Wartość godziwa	Wartość księgowa	wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy		wyceniane w zamortyzowanym koszcie
			obowiązkowo spełniające definicję kategorii	wyznaczone do kategorii decyzją jednostki	
Zobowiązania długoterminowe	2 304	2 304	-	-	2 304
Pozostałe zobowiązania finansowe	494	494	-	-	494
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	1 810	1 810	-	-	1 810
Zobowiązania krótkoterminowe	589 847	589 847	188	-	589 659
Pozostałe zobowiązania finansowe	28 369	28 369	-	-	28 369
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	550 944	550 944	-	-	550 944
Zobowiązania z tytułu umów	10 346	10 346	-	-	10 346
Pochodne instrumenty finansowe	188	188	188	-	-
Razem	592 151	592 151	188	-	591 963

Wyszczególnienie	31.12.2017		Klasyfikacja instrumentów finansowych					
	Wartość godziwa	Wartość księgowa	wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy		wyceniane w wartości godziwej ze zmianami w kapitale		wyceniane w zamortyzowanym koszcie	
			wyznaczone przy początkowym ujęciu	przeznaczone do obrotu	dostępne do sprzedaży	rachunkowość zabezpieczeń		pożyczki i należności
Aktywa długoterminowe	26 276	26 276	-	-	-	-	26 276	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	224	224	-	-	-	-	224	-
Pozostałe aktywa finansowe	26 052	26 052	-	-	-	-	26 052	-
Aktywa krótkoterminowe	938 600	938 600	-	1 048	-	-	937 552	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	282 947	282 947	-	-	-	-	282 947	-
Środki pieniężne w banku	58 218	58 218	-	-	-	-	58 218	-
Lokaty bankowe do 3 miesięcy	292 587	292 587	-	-	-	-	292 587	-
Inne środki pieniężne	70 667	70 667	-	-	-	-	70 667	-
Pozostałe aktywa finansowe	233 133	233 133	-	-	-	-	233 133	-
Pochodne instrumenty finansowe	1 048	1 048	-	1 048	-	-	-	-
Razem	964 876	964 876	-	1 048	-	-	963 828	-

w tysiącach złotych

Wyszczególnienie	31.12.2017		Klasyfikacja instrumentów finansowych				
	Wartość godziwa	Wartość księgowa	wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy		wyceniane w wartości godziwej ze zmianami w kapitale rachunkowość zabezpieczeń		
			wyznaczone przy początkowym ujęciu	przeznaczone do obrotu		wyceniane w zamortyzowanym koszcie	
Zobowiązania długoterminowe	1 708	1 708	-	-	1 708	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	1 708	1 708	-	-	1 708	-	-
Zobowiązania krótkoterminowe	523 270	523 270	-	-	523 270	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	523 270	523 270	-	-	523 270	-	-
Razem	524 978	524 978	-	-	524 978	-	-

Wartość godziwa środków pieniężnych, krótkoterminowych lokat, należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych, zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych nie odbiega od wartości bilansowych głównie ze względu na krótki termin zapadalności. Wartość godziwa kontraktów forward jest ustalana na podstawie wyceny dokonywanej przez instytucje finansowe.

W roku 2018 Spółka objęła udziały w Grupie Azoty Koltar Sp. z o.o. stanowiące instrumenty finansowe, które wyceniane są w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość udziałów wynosi 8 201 tysięcy złotych.

Instrumenty finansowe ujmowane w wartości godziwej w sprawozdaniu z sytuacji finansowej – hierarchia wartości godziwej

31.12.2018

Kategorie instrumentów wyceniane w wartości godziwej	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Aktywa finansowe, w tym:	-	512	8 201
udziały i akcje	-	-	8 201
instrumenty pochodne	-	512	-
Zobowiązania finansowe, w tym:	-	188	-
instrumenty pochodne	-	188	-

31.12.2017

Kategorie instrumentów wyceniane w wartości godziwej	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Aktywa finansowe, w tym:	-	1 048	-
instrumenty pochodne	-	1 048	-

Poziom 1 – cena notowana na aktywnym rynku dla tych samych składników aktywów lub zobowiązań,
Poziom 2 – wartości ustalone w oparciu o dane wejściowe inne niż notowane ceny poziomu 1, które są pośrednio lub bezpośrednio możliwe do zaobserwowania,
Poziom 3 – wartości ustalone w oparciu o dane wejściowe, które nie opierają się na danych rynkowych możliwych do zaobserwowania.

Aktywa i zobowiązania zakwalifikowane do poziomu 2 to pochodne instrumenty finansowe, których wycena opiera się na wyliczeniach instytucji finansowych, z którymi zawarto transakcje.

W roku 2018 oraz w roku porównywalnym nie miały miejsca przesunięcia pomiędzy poziomem 1 a poziomem 2 hierarchii wartości godziwej, ani też żaden z instrumentów nie został przesunięty z/do poziomu 3 hierarchii wartości godziwej.

w tysiącach złotych

*pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów
w podziale na kategorie instrumentów finansowych*

Za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018	Aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez całkowite dochody	Aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik	Aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik	Aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Aktywa/zobowiązania finansowe ogółem
Przychody odsetkowe	-	-	-	7 324	7 324
Koszty odsetkowe	-	-	-	(74)	(74)
Zwijanie dyskonta dotyczącego instrumentów finansowych	-	-	-	2	2
Zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych	-	-	-	13 977	13 977
Straty z tytułu utraty wartości	-	-	-	(4 107)	(4 107)
Odwrocenie strat z tytułu utraty wartości	-	-	-	838	838
Zyski z tytułu wyceny i realizacji instrumentów pochodnych	-	-	437	-	437
Straty z tytułu wyceny i realizacji instrumentów pochodnych	-	-	(1 414)	-	(1 414)
Ogółem zyski/(straty) netto	-	-	(977)	17 960	16 983

Za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017	Aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Instrumenty zabezpieczające	Instrumenty finansowe ogółem
Przychody odsetkowe	-	-	-	11 419	160	-	11 579
Koszty odsetkowe	-	-	-	-	(108)	-	(108)
Zwijanie dyskonta dotyczącego instrumentów finansowych	-	-	-	-	(92)	-	(92)
Zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych	-	-	-	(27 887)	3 001	-	(24 886)
Straty z tytułu utraty wartości	-	-	-	(786)	-	-	(786)
Odwrocenie strat z tytułu utraty wartości	-	-	-	425	-	-	425
Zyski z tytułu wyceny i realizacji instrumentów pochodnych	47 583	-	-	-	-	-	47 583
Straty z tytułu wyceny i realizacji instrumentów pochodnych	(29 291)	-	-	-	-	-	(29 291)
Ogółem zyski/(straty) netto	18 292	-	-	(16 829)	2 961	-	4 424

Straty z tytułu utraty wartości w podziale na kategorie instrumentów finansowych	31.12.2018	31.12.2017
Pożyczki i należności	-	(786)
Aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	(4 107)	-
Razem straty	(4 107)	(786)

46. Objasnienia do sprawozdania z przepływów pieniężnych

Przepływy środków pieniężnych netto Spółki

Wyszczególnienie	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Przepływy z działalności operacyjnej	376 715	488 834
Przepływy z działalności inwestycyjnej	(276 949)	(36 517)
Przepływy z działalności finansowej	(87 576)	(165 536)
Wpływy / (wypływy) środków pieniężnych netto	12 190	286 781

Poziom przepływów z działalności operacyjnej wynika głównie z wysokości osiągniętego wyniku finansowego oraz zmiany stanu kapitału obrotowego.

Przepływy z działalności inwestycyjnej wynikają z wydatków na realizację projektów inwestycyjnych oraz lokowania w roku ubiegłym wolnych środków pieniężnych na dłuższe okresy – powyżej 3 miesięcy. Największe nakłady w roku 2018 Spółka poniosła na budowę wytwórni nawozów granulowanych na bazie saletry amonowej, wymianę turbozespołu TG-2 oraz budowę nowej instalacji kwasu azotowego i neutralizacji.

W 2018 roku Spółka nie zawierała lokat na okresy dłuższe niż 3 miesiące. Wynika to ze wzrostu zapotrzebowania na środki pieniężne w krótszych okresach. W działalności inwestycyjnej wykazane zostały również przepływy związane z obsługą i spłatą pożyczek wewnątrzgrupowych.

Przepływy z działalności finansowej stanowi głównie wypłata dywidendy. W ubiegłym roku w pozycji „Pozostałe wpływy/(wydatki) finansowe” zaprezentowany został wpływ dotacji.

Przyczyny występowania różnic pomiędzy bilansowymi zmianami niektórych pozycji oraz zmianami wynikającymi ze sprawozdania z przepływów pieniężnych

Wyszczególnienie	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Bilansowa zmiana należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych	25 208	(158 997)
Bilansowa zmiana aktywów z tytułu umów	354	-
Zmiana stanu zaliczek na dostawy aktywów trwałych	(20 040)	73 630
Zmiana stanu należności w wyniku transakcji bezgotówkowych - kompensata zobowiązań podatkowych	(22 646)	(57 859)
Zmiana stanu należności w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	(17 124)	(143 226)

Wyszczególnienie	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Bilansowa zmiana zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych	77 780	186 387
Bilansowa zmiana zobowiązań z tytułu umów	13 743	-
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu nabycia rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(2 136)	(43 522)
Zmiana stanu zobowiązań w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	89 387	142 865

w tysiącach złotych

Wyszczególnienie	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Bilansowa zmiana rezerw	8 601	14 142
Rezerwa odniesiona na nakłady inwestycyjne	(105)	(300)
Zmiana stanu rezerw odniesiona w inne całkowite dochody	(479)	(4 650)
Zmiana stanu rezerw w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	8 017	9 192

Wyszczególnienie	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Podatek dochodowy bieżący naliczony za okres sprawozdawczy	(12 047)	(41 509)
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	(79)	3 052
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu podatku dochodowego	-	(20 004)
Zmiana stanu należności z tytułu podatku dochodowego	(22 532)	(12 750)
Transakcje bezgotówkowe - zarachowania innych należności budżetowych na poczet płatności z tytułu podatku dochodowego	22 646	57 859
Podatek dochodowy zapłacony	(12 012)	(13 352)

Wyszczególnienie	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Wartość księgowa netto zbytych rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych	53	1 856
Zysk/(strata) na zbyciu rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(7)	(869)
Wpływy ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych	46	987

Wyszczególnienie	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Nakłady inwestycyjne na rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne	(497 499)	(365 227)
Zmiana stanu zaliczek na dostawy aktywów trwałych	20 040	(73 630)
Rezerwa odniesiona na nakłady inwestycyjne	105	300
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu nabycia rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	2 136	43 522
Wydatki na zakup rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych	(475 218)	(395 035)

w tysiącach złotych

Wyszczególnienie	Zobowiązania z tytułu leasingu	Zobowiązania z tytułu faktoringu	Razem
Stan na początek okresu	-	-	-
Wpływy z tytułu zaciągnięcia	-	-	-
Płatności z tytułu zadłużenia:	(2 323)	-	(2 323)
- spłaty kapitału	(334)	-	(334)
- odsetki zapłacone	(1 989)	-	(1 989)
Zmiany niepieniężne:	3 114	26 168	29 282
- otrzymane finansowanie	1 125	26 155	27 280
- naliczone odsetki	1 989	13	2 002
Stan na koniec okresu	791	26 168	26 959

Różnice między wartością środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazaną w sprawozdaniu z sytuacji finansowej i w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych wynika z naliczonych na dzień bilansowy odsetek i różnic kursowych oraz oszacowanych oczekiwanych strat kredytowych.

Wyszczególnienie	31.12.2018	31.12.2017
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	440 980	421 600
Naliczone odsetki	(275)	(198)
Naliczone różnice kursowe	(127)	7 153
Oczekiwane straty kredytowe	167	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	440 745	428 555

47. Informacje dotyczące emisji, wykupu i spłaty nieudziałowych i kapitałowych papierów wartościowych

W okresie objętym sprawozdaniem finansowym oraz w okresie porównywalnym w/w zdarzenia w Spółce nie wystąpiły.

48. Struktura zatrudnienia

Przeciętne zatrudnienie

Wyszczególnienie	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Zatrudnienie na stanowiskach robotniczych	2 224	2 208
Zatrudnienie na stanowiskach nierobotniczych	1 273	1 269
Razem	3 497	3 477

Zatrudnienie w Spółce, w zależności od potrzeb, uzupełniane jest przez pracowników zatrudnionych przez agencje pracy tymczasowej oraz umowy zlecenia i o dzieło.

Stan zatrudnienia

Na dzień 31 grudnia 2018 roku w Spółce pracowało w oparciu o:

- umowę o pracę 3 487 osób;
- umowy zlecenia i o dzieło 28 osób;
- kontrakty menadżerskie 20 osób;

- kontrakty zarządzania 5 osób;
- poprzez agencję pracy tymczasowej 31 osób.

49. Wynagrodzenie Audytora

Audytorem Spółki wybranym Uchwałą Nr 9/IX/2017 Rady Nadzorczej Grupy Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. z dnia 20 czerwca 2017 roku do przeprowadzenia przeglądów i badań sprawozdań finansowych za lata obrotowe 2017, 2018 oraz 2019, jest firma Ernst & Young Audyt Polska spółka z o.o. Sp. k. z siedzibą w Warszawie. Umowę dotyczącą przeglądów oraz badania i oceny sprawozdań finansowych Spółka zawarła 17 lipca 2017 roku.

Wyszczególnienie	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Z tytułu umowy o badanie sprawozdania finansowego	100	124
Z tytułu umowy o przegląd sprawozdania finansowego	54	56
Razem	154	180

50. Zdarzenia następujące po zakończeniu okresu sprawozdawczego

- W dniu 02 stycznia 2019 roku zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym połączenie spółek Grupa Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. (spółka przejmująca) i Elektrownia Puławy Sp. z o.o. (spółka przejmowana).
- W dniu 08 stycznia 2019 roku zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym podwyższenie kapitału Grupy Azoty Koltar Sp. z o.o. do kwoty 54 600 000 złotych, udział Grupy Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. w kapitale spółki wzrósł do 20%.
- W dniach 15 marca 2019 roku i 16 kwietnia 2019 roku Rada Nadzorcza Spółki podjęła uchwały powołujące Członków Zarządu Spółki na nową trzy letnią kadencję rozpoczynającą się od dnia odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za 2018 rok. Szczegółowe informacje przedstawiono w nocie 7.
- W dniu 28 marca 2019 roku Urząd Celno-Skarbowy zakończył kontrolę rozliczeń Spółki z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych oraz podatku od towarów i usług za 2016 rok. Nieprawidłowości w rozliczeniach podatkowych w w/w zakresie nie stwierdzono.
- W dniu 28 marca 2019 roku Lubelski Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie wydał decyzję wymierzającą Spółce karę za ponadnormatywną emisję do powietrza dwutlenku siarki, tlenków azotu oraz pyłu z Elektrociepłowni w łącznej kwocie 4,9 miliona złotych. Na zobowiązanie z tytułu przekroczenia norm emisji w 2018 roku Spółka utworzyła rezerwę, ujętą w niniejszym sprawozdaniu finansowym, w wysokości 6,4 miliona złotych.
- W dniu 16 kwietnia 2019 roku Zarząd Spółki wstępnie przyjął ofertę w postępowaniu na wybór Generalnego Realizatora Inwestycji dla projektu pn. „Budowa Bloku Energetycznego w oparciu o paliwo węglowe w Puławach”. Ostateczny wybór Generalnego Realizatora Inwestycji oraz zawarcie umowy planowane jest w trzecim kwartale 2019 roku.

**51. Informacja finansowa regulacyjna – z zakresu działalności Spółki regulowanej ustawą
Prawo Energetyczne****51.1. Podstawa sporządzenia**

W celu spełnienia wymogów artykułu 44 ustawy Prawo energetyczne (Dz. U. z 2012r. poz. 1059 z późniejszymi zmianami) Grupa Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. przedstawia Informację finansową regulacyjną, zawierającą sprawozdanie z całkowitych dochodów oraz sprawozdanie z sytuacji finansowej w podziale na poszczególne rodzaje działalności.

Spółka prowadzi działalność w następujących obszarach wymagających wyodrębnienia zgodnie z wymogami art. 44 ust. 2 ustawy Prawo Energetyczne:

- Dystrybucja energii elektrycznej
- Dystrybucja gazu ziemnego
- Obrót gazem ziemnym.

Przy sporządzaniu Informacji finansowej regulacyjnej zastosowano zasady rachunkowości określone w notach 10-15 niniejszego jednostkowego sprawozdania finansowego, przy zastosowaniu przedstawionych w nocie 51.2 i 51.3 zasad alokacji przychodów i kosztów oraz aktywów i pasywów dla obszarów wymagających wyodrębnienia tej części przychodów, kosztów, aktywów i pasywów działalności energetycznej, która dotyczy sprzedaży zewnętrznej Spółki zgodnie z wymogami art. 44 ustawy Prawo Energetyczne. Pozostała część przychodów, kosztów, aktywów i pasywów działalności Spółki prezentowana jest jako działalność pozostała.

51.2. Zasady alokacji przychodów i kosztów*Zasady ustalania przychodów ze sprzedaży*

Przychody ze sprzedaży ustalane są odrębnie dla poszczególnych rodzajów działalności na podstawie rodzaju produktu. W ramach opłat za dystrybucję ujęte zostały opłaty stałe i zmienne oraz opłaty abonamentowe. Wykazane przychody ze sprzedaży, zgodnie z uregulowaniami MSR/MSSF, nie uwzględniają podatku akcyzowego, stąd jego prezentacja w odrębnej pozycji.

Przychody z tytułu wykonywania prawa własności do sieci przesyłowej lub sieci dystrybucyjnej w latach 2018 i 2017 nie wystąpiły.

Ewidencja, rozliczanie i kalkulacja kosztów dystrybucji energii elektrycznej

Koszty bezpośrednie dystrybucji energii elektrycznej ewidencjonuje się na odrębnych zleceniach produkcyjnych.

Koszty wydziałowe (koszty pośrednie) dotyczące działalności koncesjonowanej w zakresie dystrybucji energii elektrycznej określa się w sposób proporcjonalny, wynikający ze stosunku ilości energii elektrycznej dystrybuowanej do podmiotów zewnętrznych, w tym sprzedanej, do ogólnej ilości energii elektrycznej przesłanej.

Ewidencja, rozliczanie i kalkulacja kosztów przesyłania i dystrybucji oraz obrotu gazem ziemnym

Koszty bezpośrednie przesyłania i dystrybucji gazu ziemnego oraz obrotu gazem ziemnym ewidencjonuje się na odrębnych zleceniach produkcyjnych.

Koszty wydziałowe (koszty pośrednie) dotyczące działalności koncesjonowanej w zakresie dystrybucji gazu ziemnego określa się w sposób proporcjonalny, wynikający ze stosunku ilości gazu ziemnego sprzedanego do ogólnej ilości gazu przesłanego.

Koszty ogólnego zarządu i koszty finansowe

Narzut kosztów ogólnego zarządu oraz kosztów finansowych nalicza się współczynnikiem według następującej formuły:

$$\frac{\text{techniczny koszt wytworzenia sprzedanej energii elektrycznej/ gazu}}{\text{techniczny koszt wytworzenia produkcji sprzedanej}}$$

Wartość narzutu kosztów ogólnego zarządu oblicza się jako iloczyn wyliczonego współczynnika oraz wartości kosztów ogólnego zarządu.

Wartość narzutu kosztów finansowych oblicza się jako iloczyn wyliczonego współczynnika oraz wartości kosztów finansowych.

Koszty sprzedaży

Koszty sprzedaży ewidencjonuje się na odrębnych zleceniach sprzedażowych.

Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Pozostałe przychody i koszty operacyjne przypisywane są do działalności koncesjonowanej w sposób bezpośredni. Przychody i koszty, których nie da się bezpośrednio przypisać do działalności koncesjonowanej wykazywane są w Pozostałej działalności.

Podatek dochodowy

Podatek dochodowy został przypisany do poszczególnych rodzajów działalności według obowiązującej dla danego roku stawki podatkowej.

51.3. Zasady przypisywania pozycji bilansowych do działalności regulowanej

Składniki aktywów oraz pasywów dotyczące bezpośrednio działalności koncesjonowanej przypisywane są w całości do tej działalności, której dotyczą według MPK. Pozycje nie dotyczące działalności koncesjonowanej w całości wykazywane są jako pozycje dotyczące całej Spółki w Pozostałej działalności. Składniki majątku oraz zobowiązania służące różnym rodzajom działalności, tzw. wspólne, przypisywane są do poszczególnych działalności przy zastosowaniu kluczy podziałowych. Dla dystrybucji energii elektrycznej zastosowano klucz zgodny z podziałem ilości energii elektrycznej dostarczonej odbiorcom do całkowitej energii przesłanej (zakupionej i wytworzonej). Dla dystrybucji oraz obrotu gazem ziemnym zastosowano klucze wynikające z ilości gazu sprzedanego do ilości gazu zakupionego oraz ilości gazu ze stacji redukcyjnej do ilości gazu zakupionego.

Odroczony podatek dochodowy został przypisany do poszczególnych działalności koncesjonowanych w odniesieniu do rzeczowego majątku trwałego, w proporcji udziału tych pozycji przypisanych poszczególnym rodzajom działalności w wartości tych pozycji dla całej Spółki.

Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego zostały przypisane do poszczególnych działalności koncesjonowanych w proporcji udziału bieżącego podatku dochodowego przypisanego poszczególnym rodzajom działalności w wartości bieżącego podatku dochodowego obciążającego wynik finansowy całej Spółki.

Kapitał własny nie jest przypisany do poszczególnych rodzajów działalności koncesjonowanej, lecz wykazany jest jako pozycja dotycząca całej Spółki.

W związku ze zmianą Polityki rachunkowości dane za okres 12 miesięcy 2017 roku zakończonego 31 grudnia 2017 roku zostały przekształcone.

51.4. Wyniki finansowe poszczególnych rodzajów działalności

Sprawozdanie z całkowitych dochodów za okres 01.01.2018r. - 31.12.2018r.

Wyszczególnienie	Dystrybucja energii elektrycznej	Dystrybucja gazu ziemnego	Obrót gazem ziemnym	Pozostała działalność	Razem
Zyski i straty					
Działalność kontynuowana					
Przychody ze sprzedaży produktów	9 820	23	390	3 027 397	3 037 630
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	-	-	21 904	47 773	69 677
w tym: podatek akcyzowy	-	-	(1)	(264)	(265)
Przychody ze sprzedaży	9 820	23	22 294	3 075 170	3 107 307
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów	(9 524)	(15)	(375)	(2 543 923)	(2 553 837)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	-	-	(20 343)	(43 262)	(63 605)
w tym: podatek akcyzowy	-	-	1	264	265
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów, towarów i materiałów	(9 524)	(15)	(20 718)	(2 587 185)	(2 617 442)
Zysk/(strata) brutto ze sprzedaży	296	8	1 576	487 985	489 865
Koszty sprzedaży	-	-	-	(224 282)	(224 282)
Koszty ogólnego zarządu	(632)	(1)	(1 374)	(167 339)	(169 346)
Pozostałe przychody operacyjne	43	-	97	14 587	14 727
Pozostałe koszty operacyjne	(70)	-	(152)	(19 096)	(19 318)
Zysk/(strata) z działalności operacyjnej	(363)	7	147	91 855	91 646
Przychody finansowe	-	-	-	35 068	35 068
Koszty finansowe	(68)	-	(169)	(19 086)	(19 323)
Przychody/(koszty) finansowe netto	(68)	-	(169)	15 982	15 745
Zysk/(strata) brutto z działalności kontynuowanej	(431)	7	(22)	107 837	107 391
Podatek dochodowy	-	(1)	-	(23 229)	(23 230)
Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej	(431)	6	(22)	84 608	84 161
Zysk /(strata) netto za okres	(431)	6	(22)	84 608	84 161
Inne całkowite dochody netto	-	-	-	(388)	(388)
CAŁKOWITY DOCHÓD ZA OKRES	(431)	6	(22)	84 220	83 773

Sprawozdanie z całkowitych dochodów za okres 01.01.2017r. - 31.12.2017r.

Wyszczególnienie	Dystrybucja energii elektrycznej	Dystrybucja gazu ziemnego	Obrót gazem ziemnym	Pozostała działalność	Razem
Zyski i straty					<i>przekształcone*</i>
Działalność kontynuowana					
Przychody ze sprzedaży produktów	10 981	35	456	2 966 440	2 977 912
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	-	-	17 521	64 655	82 176
w tym: podatek akcyzowy	-	-	-	(1 528)	(1 528)
Przychody ze sprzedaży	10 981	35	17 977	3 031 095	3 060 088
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów	(9 421)	(29)	(456)	(2 211 907)	(2 221 813)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	-	-	(16 725)	(61 687)	(78 412)
w tym: podatek akcyzowy	-	-	-	1 528	1 528
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów, towarów i materiałów	(9 421)	(29)	(17 181)	(2 273 594)	(2 300 225)
Zysk/(strata) brutto ze sprzedaży	1 560	6	796	757 501	759 863
Koszty sprzedaży	-	-	-	(235 931)	(235 931)
Koszty ogólnego zarządu	(737)	(2)	(1 343)	(171 640)	(173 722)
Pozostałe przychody operacyjne	39	-	-	12 689	12 728
Pozostałe koszty operacyjne	(22)	-	-	(11 619)	(11 641)
Zysk/(strata) z działalności operacyjnej	840	4	(547)	351 000	351 297
Przychody finansowe	-	-	-	34 282	34 282
Koszty finansowe	(225)	-	(411)	(52 449)	(53 085)
Przychody/(koszty) finansowe netto	(225)	-	(411)	(18 167)	(18 803)
Zysk/(strata) brutto z działalności kontynuowanej	615	4	(958)	332 833	332 494
Podatek dochodowy	(117)	(1)	-	(67 403)	(67 521)
Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej	498	3	(958)	265 430	264 973
Zysk/(strata) netto za okres	498	3	(958)	265 430	264 973
Inne całkowite dochody netto	-	-	-	(3 767)	(3 767)
CAŁKOWITY DOCHÓD ZA OKRES	498	3	(958)	261 663	261 206

* dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją zawartą w nocie 11

51.5. Sprawozdanie z sytuacji finansowej w podziale na poszczególne rodzaje działalności

Sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31.12.2018r.

Wyszczególnienie	Dystrybucja energii elektrycznej	Dystrybucja gazu ziemnego	Obrót gazem ziemnym	Pozostała działalność	Razem
AKTYWA					
Aktywa trwałe					
Rzeczowe aktywa trwałe	16 395	3	-	2 353 175	2 369 573
Prawo wieczystego użytkowania gruntu	-	-	-	739	739
Nieruchomości inwestycyjne	-	-	-	15 831	15 831
Wartości niematerialne	5	-	-	41 087	41 092
Udziały i akcje	-	-	-	399 174	399 174
Pozostałe aktywa finansowe	-	-	-	24 707	24 707
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	-	2	-	77 253	77 255
Aktywa trwałe razem	16 400	5	-	2 911 966	2 928 371
Aktywa obrotowe					
Zapasy	-	-	-	291 686	291 686
Prawa majątkowe	-	-	-	132 534	132 534
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	-	512	512
Pozostałe aktywa finansowe	-	-	-	819	819
Należności z tytułu podatku dochodowego	-	-	-	35 282	35 282
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	1 061	2	19	427 093	428 175
Aktywa z tytułu umów	-	-	-	75	75
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	-	-	440 980	440 980
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	-	-	-	27	27
Aktywa obrotowe razem	1 061	2	19	1 329 008	1 330 090
SUMA AKTYWÓW	17 461	7	19	4 240 974	4 258 461
PASYWA					
Kapitał własny					
	-	-	-	3 207 106	3 207 106
Zobowiązania					
Pozostałe zobowiązania finansowe	-	-	-	494	494
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	283	-	-	134 109	134 392
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	1	-	-	2 314	2 315
Rezerwy	-	-	-	3 445	3 445
Dotacje	119	-	-	53 511	53 630
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	162	-	-	23 309	23 471
Zobowiązania długoterminowe razem	565	-	-	217 182	217 747
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	-	188	188
Pozostałe zobowiązania finansowe	-	-	-	28 369	28 369
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	56	-	-	20 846	20 902
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	309	-	77	748 987	749 373
Zobowiązania z tytułu umów	-	-	-	19 320	19 320
Rezerwy	1	-	-	10 691	10 692
Dotacje	11	-	-	4 753	4 764
Zobowiązania krótkoterminowe razem	377	-	77	833 154	833 608
Zobowiązania razem	942	-	77	1 050 336	1 051 355
Kapitał zaangażowany	16 519	7	(58)	(16 468)	-
SUMA PASYWÓW	17 461	7	19	4 240 974	4 258 461

Sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31.12.2017r.

Wyszczególnienie	Dystrybucja energii elektrycznej	Dystrybucja gazu ziemnego	Obrót gazem ziemnym	Pozostała działalność	Razem
AKTYWA					<i>przekształcone*</i>
Aktywa trwałe					
Rzeczowe aktywa trwałe	16 601	5	-	2 047 042	2 063 648
Prawo wieczystego użytkowania gruntu	-	-	-	750	750
Nieruchomości inwestycyjne	-	-	-	15 761	15 761
Wartości niematerialne	5	-	-	44 384	44 389
Udziały i akcje	-	-	-	367 360	367 360
Pozostałe aktywa finansowe	-	-	-	26 052	26 052
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	-	-	-	96 792	96 792
Aktywa trwałe razem	16 606	5	-	2 598 141	2 614 752
Aktywa obrotowe					
Zapasy	-	-	-	290 397	290 397
Prawa majątkowe	-	-	-	95 263	95 263
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	-	1 048	1 048
Pozostałe aktywa finansowe	-	-	-	233 133	233 133
Należności z tytułu podatku dochodowego	-	-	-	12 750	12 750
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	1 102	2	934	431 903	433 941
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	-	-	421 600	421 600
Aktywa obrotowe razem	1 102	2	934	1 486 094	1 488 132
SUMA AKTYWÓW	17 708	7	934	4 084 235	4 102 884
PASYWA					
Kapitał własny					
					3 208 798
Zobowiązania					
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	266	-	-	133 798	134 064
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	1	-	-	2 244	2 245
Rezerwy	-	-	-	2 508	2 508
Dotacje	43	-	-	37 510	37 553
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	426	-	-	12 081	12 507
Zobowiązania długoterminowe razem	736	-	-	188 141	188 877
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	16	-	-	19 765	19 781
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	605	-	106	676 395	677 106
Rezerwy	-	-	-	4 477	4 477
Dotacje	5	-	-	3 840	3 845
Zobowiązania krótkoterminowe razem	626	-	106	704 477	705 209
Zobowiązania razem	1 362	-	106	892 618	894 086
Kapitał zaangażowany	16 346	7	828	(17 181)	-
SUMA PASYWÓW	17 708	7	934	4 084 235	4 102 884

* dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją zawartą w nocie 11

52. Oświadczenie Zarządu

Dotyczące ujawnień z art. 44 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku Prawo Energetyczne

Oświadczamy, że wedle naszej najlepszej wiedzy, zamieszczone w informacji dodatkowej odpowiednie pozycje sprawozdania finansowego zgodnie z art. 44 Prawa Energetycznego według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku i dane za poprzedni rok obrotowy sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości oraz, że odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny wynik finansowy uzyskany z poszczególnych rodzajów działalności koncesjonowanej oraz przypisany do nich stan aktywów i zobowiązań.

Główny Księgowy – Anna Gol

Krzysztof Bednarz Prezes Zarządu

Krzysztof Homenda Wiceprezes Zarządu

Izabela Świderek Wiceprezes Zarządu

Anna Zarzycka-Rzepecka Wiceprezes Zarządu

Andrzej Skwarek Członek Zarządu